

Evropska
komisija

STANJE V UNIJI 2023

DOSEŽKI
KOMISIJE
URSULE VON DER LEYEN

Stanje v Uniji 2023 – Komisija Ursule von der Leyen

Evropska komisija
Generalni direktorat za komuniciranje
1049 Bruselj
BELGIJA

Komisija ni odgovorna za posledice ponovne uporabe te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2023

© Evropska unija, 2023

Politiko ponovne uporabe dokumentov Evropske komisije ureja Sklep Komisije 2011/833/EU z dne 12. decembra 2011 o ponovni uporabi dokumentov Komisije (UL L 330, 14.12.2011, str. 39).

Če ni drugače navedeno, je ponovna uporaba tega dokumenta dovoljena na podlagi licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To pomeni, da je ponovna uporaba dovoljena, če je ustrezno naveden vir in so označene morebitne spremembe.

Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso v lasti Evropske unije, bo morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno zadevne imetnike pravic.

AVTORSKE PRAVICE

Vse fotografije © Evropska unija, razen če je navedeno drugače.

Kazalo

Dosežki	4
Evropa: prihodnost, za katero se je vredno boriti	5
1 Izpolnjujemo obljubo Evrope	7
2 Vlagamo v blaginjo Evrope	24
3 Krepitev družbene odpornosti Evrope	66
Časovnica	83

Evropa: prihodnost, za katero se je vredno boriti

Evropska unija se je pred enim letom, ko se je na naši celini začela vojna, soočila z enim od svojih največjih izzivov doslej, saj je bila sosednja država prvič tarča napada zaradi želje, da bi se pridružila naši Uniji.

Rusija nas je poskušala izsiljevati z energijo, Evropa pa se je znašla na robu krize fosilnih goriv. Zavladala je negotovost, ali bodo naše zaloge plina dovolj za celo zimo. Toda v naših srcih smo vedeli, da zaradi svojih ukrajinskih prijateljev, ki so se borili za svojo svobodo, ne smemo odnehati. **Hitro smo morali prekiniti svojo odvisnost od ruskih fosilnih goriv z diverzifikacijo in pospešitvijo prehoda na čisto energijo. To nam je skupaj tudi uspelo.** Ne zato, ker bi bilo preprosto, temveč zato, ker je bilo prav.

To so načela, ki jim sledi Evropska komisija predsednice Ursule von der Leyen. Od leta 2019 so Evropejci in Evropejke premagali svetovno pandemijo, prestali energetske krize in v svoje domove sprejeli največ razseljenih oseb po drugi svetovni vojni. Kljub vsem tem preizkušnjam nismo nikoli opustili prizadevanj za evropski zeleni dogovor, digitalne inovacije, osredotočene na človeka, in socialno pravičnost. **To je Komisija, ki drži svojo besedo in dosega rezultate.**

Državljan in državljanka EU so ponovno pridobili zaupanje v odpornost, prožnost in vizijo naše Unije, postali pa smo tudi močnejši in enotnejši. V odziv na rusko invazijo na Ukrajino februarja 2022 še naprej stojimo ob strani Ukrajini in njenemu prebivalstvu. Tako smo poglobili in razširili

naše sankcije, ki močno obremenjujejo ruski vojni stroj. Zavzemamo se za red, ki temelji na pravilih, ter za to, da Rusija odgovarja za svoje zločine in da se **doseže pravičen mir**. Pomagali smo zapolniti vrzel v ukrajinskem proračunu za leto 2023 in predlagali nov instrument v okviru proračuna EU, ki bi še več let podpiral njeno gospodarstvo. Obenem se **pripravljamo na vključitev Ukrajine v našo evropsko družino**, pri čemer smo se osredotočili na obnovo in reforme. Da bi podprli varnost naše razširjene Unije, krepimo tudi evropske obrambne zmogljivosti.

Z načrtom **REPowerEU** smo zmagali v energetske vojni Rusije proti našemu gospodarstvu – izognili smo se izpadom električne energije, znižali cene energije na raven pred vojno ter podvojili prizadevanja za čisto, cenovno dostopno in doma proizvedeno energijo iz obnovljivih virov. Maja 2023 je **EU prvič v zgodovini proizvedla več energije z vetrom in soncem kot s fosilnimi gorivi**. Poleg tega se osredotočamo na potrebe evropske industrije, da bi lahko zmagala v svetovni tekmi za doseganje neto ničelne stopnje emisij. Zato smo predstavili prelomne zakonodajne pobude: akt o neto ničelni industriji, akt o kritičnih surovinah in vodikovo banko.

V središču gospodarske preobrazbe EU je instrument **NextGenerationEU**, naš zgodovinski načrt za okrevanje in naložbe. Po 30 letih delovanja enotnega trga 27 držav članic zdaj skupaj vlaga v infrastrukturo, kot so povezovalni daljnovodi in energetske otoki, ter v električno mobilnost.

Širimo inovativne industrije, kot so industrija baterij, čipov in vodika. Trg dela EU je močnejši, kot je bil v zadnjih desetletjih, vendar bi lahko pomanjkanje spretnosti, potrebnih za zeleni in digitalni prehod, omejilo našo sposobnost doseganja ciljev. Zato smo leto 2023 razglasili za evropsko leto spretnosti, da bi ponovno dali večji pomen vseživljenjskemu izpopolnjevanju in usposabljanju.

Ta Komisija je mnenja, da so najpomembnejši element EU ljudje, „ki so stopili skupaj. Za svojo svobodo, za svoje vrednote in preprosto za boljšo prihodnost“. Ko se bližamo **evropskim volitvam leta 2024**, moramo storiti vse, kar lahko, da opolnomočimo ljudi in zagotovimo, da bodo uveljavljali svojo demokratično pravico do glasovanja. Demokratični prostor bomo zaščitili pred vmešavanjem in grožnjami, tudi pred korupcijo, dezinformacijami, napadi na novinarje in poskusi tujih sil, da bi nas razdelile. **Naše demokratične tradicije, težnje in enotnost so naša moč.**

Od ustanoviteljev evropskega mirovnega projekta, ki so si po drugi svetovni vojni drznili zamisliti združeno Evropo, do tistih, ki so leta 1989 zrušili železno zaveso, ki je delila našo celino, do junakinj in junakov v Ukrajini, ki se ravno borijo za svobodo in evropsko prihodnost za svoje otroke – **združuje nas, da se borimo za to, kar je prav**. Evropa danes znova predstavlja prihodnost, za katero se spleča boriti, in ta prihodnost je v naših rokah.

Evropa danes znova predstavlja prihodnost, za katero se spleča boriti, in **ta prihodnost je v naših rokah.**

1 Izpolnjujemo obljubo Evrope

Prvič v naši zgodovini je sosednja država tarča napada, ker želi biti del evropske družine. Rusija napada suvereno odločitev Ukrajine in jasno izraženo voljo njenega prebivalstva, da se približa naši Uniji. Naš odziv je bil jasen – in pri njem moramo ostati. Še naprej si moramo prizadevati in še naprej si bomo prizadevali za to, da se doseže pravičen mir. To pomeni, da moramo Ukrajini pomagati, da se ubrani napada, ponovno pridobi popolno suverenost in napreduje v smeri članstva v EU.

Da bi dosegli te cilje, Ukrajini zagotavljamo humanitarno pomoč ter gospodarsko in vojaško podporo, namenjamo znatna sredstva nujnim potrebam države, obnovi in modernizaciji, skrbimo za to, da se ohrani delovanje osnovnih javnih storitev, kot so bolnišnice in šole, obnavljamo kritično infrastrukturo, ki jo je uničila Rusija, kot so energetske sistemi, vodni sistemi, prometna omrežja, ceste in mostovi, ter pomagamo zagotavljati potrebne obrambne zmogljivosti. Ukrajincem in Ukrajinkam, ki živijo v EU, smo podelili pravico do začasne zaščite, otrokom v stiski in otrokom brez spremstva v Ukrajini in EU zagotavljamo zaščito in specializirane rehabilitacijske storitve, prav tako pa podpiramo celovito reformo varstva otrok v Ukrajini.

Poleg tega podpiramo Ukrajino pri tem, da poskrbi, da bo Rusija odgovarjala za svoje kaznivo dejanje agresije in vojne zločine, ter pri omogočanju varne vrnitve ukrajinskih

otrok, ki so bili deportirani v Rusijo. **Evropska unija je** za oslabitev vojaških zmogljivosti Rusije **uvedla 11 obsežnih svežnjev sankcij**, ki so prizadeli ključne sektorje ruskega gospodarstva, zamrznili znatna sredstva in ključne ruske banke izključili iz sistema SWIFT. Na obrambnem področju je EU okrepila sodelovanje z Organizacijo Severnoatlantske pogodbe (Nato), hkrati pa je okrepila svoje skupne obrambne zmogljivosti z Evropskim obrambnim skladom.

Ukrajini bomo stali ob strani, dokler bo to potrebno

Od trenutka, ko so se nad Ukrajino zgrnili temni oblaki ruske vojne agresije, je Evropska unija nase prevzela najpomembnejšo dolžnost, da zaščiti ukrajinsko civilno prebivalstvo.

4. marca 2022, komaj nekaj dni po začetku ruske invazije, je EU soglasno aktivirala **direktivo o začasni zaščiti**, kar je bilo prvič doslej v 20 letih od sprejetja tega instrumenta. Aktivacija direktive je zagotovila, da so bile Ukrajincem in Ukrajinkam, ki bežijo pred vojno, že od začetka podeljene pravice v EU, vključno z dovoljenji za prebivanje, stanovanji, dostopom do trga dela, zdravstveno oskrbo in, kar je bistvenega pomena, šolanjem in izobraževanjem za otroke.

Države članice EU so odprle svoje domove in srca milijonom Ukrajink in Ukrajincev ter zagotovile začasno zaščito približno štirim milijonom ljudi, od katerih je bila skoraj polovica žensk. **EU je postala varno zatočišče za skoraj petino ukrajinskih otrok.** Ta obsežen družbeni odziv na največje razseljevanje ljudi v Evropi po drugi svetovni vojni je odmeval skozi naše družbe.

.....

Ukrajinski otroci na begu pred vojno so rešili podeželsko osnovno šolo na Irskem, ki ji je grozilo zaprtje. Državna šola Lismoil v Roscommonu je sprejela 14 ukrajinskih otrok, ki predstavljajo več kot polovico učencev in učenk.

.....

Ocenjuje se, da je trenutno znotraj Ukrajine notranje razseljenih več kot pet milijonov ljudi. Zaradi temnih oblakov vojne in namernih napadov Rusije na civilno prebivalstvo naj bi po ocenah leta 2023 humanitarno pomoč potrebovalo 17,6 milijona ljudi.

Od začetka invazije je Komisija programom humanitarne pomoči namenila 733 milijonov evrov. Za humanitarno pomoč v Ukrajini je bilo skupno mobiliziranih 685 milijonov evrov, 48 milijonov evrov pa je bilo zagotovljenih za ukrajinsko prebivalstvo, ki beži pred vojno, ter gostiteljske skupnosti v sosednji Moldaviji. Med januarjem in junijem 2023 je **humanitarno pomoč EU** in drugih velikodušnih donatorjev prejelo **7,9 milijona Ukrajink in Ukrajincev**, vključno s tistimi na močno prizadetih območjih.

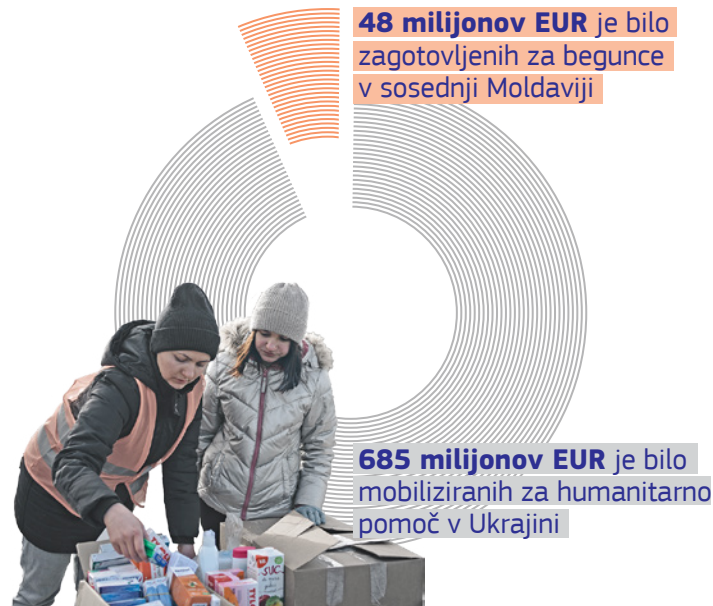
Od januarja 2023:

- je več kot 4 milijone ljudi prejelo podporo pri preskrbi s hrano,
- je bilo 5,6 milijona ljudi deležnih zdravstvene oskrbe ali pripomočkov,
- je 2,9 milijona ljudi dosegla denarna pomoč,

Začasno zaščito je prejelo približno
4 milijone oseb

Komisija je programom humanitarne pomoči namenila **733 milijonov EUR**

- so bile 1,1 milijona ljudem ponujene storitve kritične zaščite ter
- je skoraj 3,3 milijona ljudi ponovno dobilo dostop do čiste vode ter osnovnih higienskih in sanitarnih storitev.

Poleg tega je bila s **pobudama CARE** (kohezijski ukrep za begunce v Evropi in prožna pomoč za ozemlja) iz leta 2022 v kohezijsko politiko uvedena znatna prožnost, ki omogoča reprogramiranje nedodeljenih kohezijskih sredstev v višini do 17 milijard evrov za obdobje 2014–2020, z določeno ciljno usmerjeno prožnostjo za obdobje 2021–2027 za podporo ljudem, ki bežijo pred rusko invazijo.

Večina Ukrajink in Ukrajincev, ki uživajo začasno zaščito, se je dobro vključila v EU. To zlasti velja za Estonijo, kjer je skoraj polovica delovno sposobnih Ukrajincev in Ukrajink že aktivno zaposlenih.

EU je z aktivacijo **mehanizma EU na področju civilne zaščite** učinkovito usmerila pomoč iz vseh 27 držav članic ter Islandije, Severne Makedonije, Norveške, Srbije in Turčije v Ukrajino. Ukrajini je bilo dostavljenih več kot 94 000 ton pomoči v naravi, ocenjene na več kot 760 milijonov evrov. To vključuje mobilizacijo lastnih zalog za izredne razmere v okviru rescEU, s katerimi so se zagotovili zatočišča, energija, medicinska pomoč in specializirana oprema za ublažitev tveganj za javno zdravje, kot so kemične, biološke, radiološke in jedrske grožnje, v vrednosti 121 milijonov evrov. **EU je tako pokazala svojo izjemno solidarnost.**

Ker Rusija še naprej ogroža civilne jedrske objekte, je EU Ukrajini zagotovila za več kot 54,8 milijona evrov materialne pomoči **v zvezi z jedrsko varnostjo** iz strateške rezerve rescEU. Z uporabo sredstev iz Evropskega instrumenta za mednarodno sodelovanje na področju jedrske varnosti se je začela obnova laboratorijev in opreme, ki jih je poškodoval ruski okupator v izključitveni coni v Černobilu, vzpostavljen pa je bil tudi sodoben avtomatiziran sistem za spremljanje sevanja.

Poleg tega EU vodi **medicinske evakuacije ukrajinskih pacientk in pacientov**, ki nujno potrebujejo zdravljenje. Prek **mehanizma EU na področju civilne zaščite** je bilo uspešno izvedenih več kot 2 500 takih evakuacij ukrajinskih pacientov. Za dodatno pomoč tem pacientom je EU septembra 2022 v Rzeszówu na Poljskem odprla vozlišče za medicinsko evakuacijo. Leti se izvajajo vsak teden s specializiranim letalom za medicinsko

evakuacijo, ki ga je dala na voljo Norveška in ga financira EU. Poleg tega program financiranja EU za zdravje podpira projekte, osredotočene na **duševno zdravje in psihološko podporo** za ljudi v Ukrajini in tiste, ki iz Ukrajine prihajajo v EU.

V odziv na predrzne napade Rusije na ukrajinsko energetske infrastrukturo so bili hitro sprejeti nujni ukrepi. EU je skupaj s humanitarnimi partnerji Ukrajini dobavila približno **5 760 električnih generatorjev**. Ti generatorji se razlikujejo po velikosti in zmogljivosti. Nekatere enote lahko oskrbujejo posamezna gospodinjstva, medtem ko večji modeli zadostujejo za napajanje bolnišnic. Komisija je v sodelovanju s podjetjem Enel Ukrajini podarila tudi **5 700 sončnih panelov**. Ti so bili izdelani v Catanii v Italiji s podporo sklada za inovacije. Z električno energijo bodo oskrbovali šole, bolnišnice in gasilske službe.

Na začetku vojne je EU naredila odločilen korak k **stabilizaciji elektroenergetskih sistemov Ukrajine in Moldavije** ter sinhronizirala njuni električni omrežji z evropskim celinskim omrežjem. Od začetka obratovanja novega daljnovoda Poljska-Ukrajina 7. maja 2022 sta lahko Ukrajina in Moldavija uvozili do 1 050 megavatov energije iz celinske Evrope.

Sredi vojne vihere je izjemno pomembno, da lahko Ukrajinci in Ukrajinke ostanejo povezani s svojimi bližnjimi. Zato je Komisija stopila v stik z evropskimi in ukrajinskimi telekomunikacijskimi operaterji ter jih

5 700

sončnih panelov je Evropska komisija podarila Ukrajini

pozvala, naj Ukrajincem v EU omogočijo uporabo mobilnih telefonov z minimalnimi stroški gostovanja ali brez njih za obdobje treh mesecev. Ta dogovor, ki ga je podpisalo 38 podjetij, je uspešno **olajšal čezmejno gostovanje**. Poleg zagotovitve cenovno dostopnega gostovanja je EU Ukrajincem in Ukrajinkam, ki so iskali pribežališče, razdelila 2,5 milijona kartic SIM ter vzpostavila dostopne točke Wi-Fi na mejnih točkah in v zatočiščih. EU je 24. aprila 2023 pravila o gostovanju vključila v pridružitveni sporazum med EU in Ukrajino.

V celoti izkoriščamo gospodarsko in finančno moč Evropske unije

EU in njene države članice so že od samega začetka invazije Ukrajini izkazale solidarnost brez primere, saj so **mobilizirale finančno, humanitarno, nujno proračunsko in vojaško pomoč v vrednosti 59 milijard evrov**. Krepitvi splošne gospodarske, družbene in finančne odpornosti Ukrajine je bilo skupaj namenjenih 38,8 milijarde evrov, od tega 31 milijard evrov iz proračuna EU, 7,8 milijarde evrov pa so prispevale države članice. Za podporo ukrajinskim oboroženim silam pri obrambi države je EU namenila vojaško pomoč v višini približno 20 milijard evrov, pri čemer je bilo 5,6 milijarde evrov te pomoči mobiliziranih v okviru evropskega mirovnega instrumenta. Poleg tega so EU in njene države članice mobilizirale vsaj 17 milijard evrov za podporo ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. **S tem je skupna podpora Ukrajini in njenemu prebivalstvu dosegla 76 milijard evrov.**

EU je leta 2022 v Ukrajino usmerila **makrofinančno pomoč v višini 7,2 milijarde evrov** za zagotovitev neprekinjenega delovanja vlade in javnih storitev v državi. 500 milijonov evrov te

proračunske podpore je bilo obljubljenih v okviru globalne pobude za zbiranje sredstev „Podprimo Ukrajino“ in mednarodne donatorske konference na visoki ravni za Ukrajino maja 2022, da bi se obravnavale nujne potrebe države v zvezi s stanovanji, izobraževanjem in kmetijstvom.

EU leta 2023 Ukrajini zagotavlja sveženj podpore brez primere v višini do **18 milijard evrov** v obliki zelo ugodnih posojil, **od katerih je bilo 12 milijard evrov že izplačanih**. Po zaslugi te podpore lahko Ukrajina še naprej izplačuje plače in pokojnine ter ohranja delovanje osnovnih javnih storitev, kot so bolnišnice, šole in stanovanja za premeščene osebe. Podpora bo tudi pomagala zagotoviti makroekonomsko stabilnost in ponovno vzpostaviti uničeno kritično infrastrukturo.

**EU je Ukrajini namenila sveženj podpore
v vrednosti do 18 milijard EUR**

Evropska komisija je junija 2023 kot del vmesnega pregleda večletnega finančnega okvira predlagala vzpostavitev novega **instrumenta za Ukrajino v okviru proračuna Evropske unije**. Ta bo zagotovil skladno, predvidljivo in prožno finančno podporo Ukrajini v obdobju med letoma 2024 in 2027. Instrument za Ukrajino predvideva do 50 milijard evrov nepovratnih sredstev iz proračuna EU in posojil, najetih na kapitalskih trgih. Poleg tega bo ukrajinska vlada

49 milijonov ton
ukrajinskih kmetijskih proizvodov

© Adobe Stock

99 milijard EUR
ocenjena vrednost teh proizvodov

v tesnem posvetovanju s Komisijo pripravila načrt za naložbe in reforme.

Solidarnostni pasovi med EU in Ukrajino

so se razvili kot rešilna vrv za ukrajinsko gospodarstvo, saj so olajšali izvoz kar 49 milijonov ton ukrajinskih kmetijskih proizvodov. Ti izjemno pomembni koridorji zagotavljajo ne le izvoz kmetijskih proizvodov, temveč tudi uvoz potrebnega blaga. Skupna vrednost trgovine, ki po njih poteka, se ocenjuje na približno 99 milijard evrov. Za povečanje zmogljivosti in učinkovitosti solidarnostnih pasov so namenjena znatna sredstva v višini milijarde evrov, zbrana s prispevki Komisije, Evropske investicijske banke, Evropske banke za obnovo in razvoj ter Skupine Svetovne banke.

Februarja 2023 sta Komisija in Ukrajina podpisali prelomni pakt, s katerim se **Ukrajina pridružuje programu Enotni trg**, ki je bil zasnovan za olajšanje dostopa do trga ter spodbujanje ugodnega poslovnega okolja in dolgoročne trajnostne rasti. Solidarnostne pasove spremljajo avtonomni trgovinski ukrepi EU, ki zagotavljajo popolno liberalizacijo tarif za uvoz vsega ukrajinskega blaga v EU, da bi se omogočil nemoten pretok ključnih kmetijskih proizvodov iz Ukrajine v EU in prek nje. Ukrepi so bili 5. junija 2023 podaljšani za še eno leto.

Pridružitve Ukrajine programu Obzorje Evropa in programu Euratoma za raziskave in usposabljanje je ključna pobuda,

namenjena ohranjanju in **spodbujanju njenega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema**. EU in Ukrajina sta poleg tega v začetku junija 2023 podpisali sporazum, ki bo ukrajinskim nosilcem projektov omogočil, da zaprosijo za sredstva EU za projekte skupnega interesa na prometnem, energetske in digitalnem področju, s čimer se bo dodatno izboljšala povezanost Ukrajine z njenimi sosednjimi državami, ki so članice EU. Sporazum bo podpiral vključevanje Ukrajine v enotni trg EU ter spodbujal rast, ustvarjanje delovnih mest in konkurenčnost.

Ukrajini pomagamo pri obrambi

Pogumna ukrajinska vojska varuje svojo zemljo, ljudstvo in demokratične vrednote, vendar za to potrebuje več kot le pogum. Potrebuje tudi sredstva. Tu nastopi EU, ki jim daje na voljo svoje zmogljivosti in vire na treh strateških področjih: oprema, usposabljanje in industrijska proizvodnja.

Neomajna podpora EU ima odločilen učinek na bojišču. **Evropski mirovni instrument** s sredstvi v višini 5,6 milijarde evrov omogoča dobavo tankov, helikopterjev, sistemov zračne obrambe, izstrelkov in streliva. Ta prispevek, podprt z dvostransko vojaško pomočjo držav članic, pomeni, da je bilo Ukrajini zagotovljenih skupaj za **20 milijard evrov vojaške podpore**. EU se je zavezala, da bo Ukrajino podpirala še

naprej in dokler bo to potrebno, potekajo pa tudi razprave o obširnem dolgoročnem pristopu k vojaški podpori prek evropskega mirovnega instrumenta.

Vendar se naša prizadevanja ne končajo pri zagotavljanju opreme. **Misija EU za vojaško pomoč** s proračunom v višini 168 milijonov evrov, ki jo upravlja Svet, je namenjena krepitvi vojaških zmogljivosti ukrajinskih oboroženih sil in je usposobila že 25 000 ukrajinskih vojakov. Na dobri poti smo, da dosežemo cilj in do konca leta v celoti **usposobimo 30 000 ukrajinskih vojakov**.

Svet Evropske unije se je 20. marca 2023 dogovoril o pomembnem predlogu: dobavi nujno potrebnega streliva Ukrajini. Cilj te pobude je pospešiti dostavo in skupno javno naročanje, da bi lahko Ukrajini v 12 mesecih zagotovili milijon kosov artilerijskega streliva. Pobuda temelji na naslednji tristranski strategiji:

- prvič, pomoč državam članicam pri takojšnjem prenosu 155-milimetrskega artilerijskega streliva iz nacionalnih zalog,
- drugič, združitev evropskega povpraševanja z uvedbo skupnih nakupov 155-milimetrskega artilerijskega streliva med državami članicami, pri čemer bo imela ključno vlogo Evropska obrambna agencija,
- tretjič, povečanje zmogljivosti EU za proizvodnjo streliva, da bi zadostili naraščajočemu povpraševanju Ukrajine.

Komisija je 3. maja 2023 predlagala **akt v podporo proizvodnji streliva (ASAP)**, pobudo v vrednosti 500 milijonov evrov. Ta vključuje posebne ciljno usmerjene ukrepe za povečanje proizvodnje in zagotovitev zanesljive oskrbe s strelivom v EU. Uredba o ASAP je bila sprejeta 20. julija in začela veljati pozneje istega meseca. Komisija si

močno prizadeva za hitro izvajanje uredbe o ASAP, da bi lahko države članice zagotavljale dobavo in nadalje pomagale Ukrajini v skladu s potrebami.

Fizično bojišče pa ni edini kraj, kjer se Ukrajina sooča z agresijo, saj se Rusija poslužuje hibridnega vojskovanja proti Ukrajini in EU. EU je v odziv na to okrepila **kibernetsko odpornost Ukrajine** z naložbami v opremo in programsko opremo ter drugimi povezanimi oblikami podpore v vrednosti 10 milijonov evrov. Dodatnih 15 milijonov evrov iz svežnja v vrednosti 330 milijonov evrov je bilo namenjenih spodbujanju odporne digitalne preobrazbe, ki bo Ukrajini pomagala v boju proti hibridnim napadom Rusije.

.....

Februarja 2023 so litovske državljanke in državljani s kampanjo množičnega financiranja **Radarom!** zbrali sredstva za 16 radarjev za zračno obrambo, ki naj bi ukrajinsko nebo zaščitili pred ruskimi izstrelki, in s tem močno presegli prvotni cilj petih radarjev.

.....

Rusija mora odgovarjati za svoja dejanja

Brutalna ruska invazija na Ukrajino je tragično terjala nešteto življenj, številni posamezniki in posameznice pa so se soočali z neopisljivimi preizkušnjami. Buča, nekoč mirno predmestje na obrobju Kijeva, je zdaj bidek opomin na grozljiva mučenja, posilstva in uboje nedolžnih civilistk in civilistov, ki so se tam zgodili marca 2022 in se še naprej odvijajo na celotnem zasedenem ozemlju Ukrajine.

EU se poklanja spominu na vse žrtve in poudarja, da je neomajno odločena zagotoviti, da bo prevladala pravica in da ti zločini ne bodo ostali nekaznovani.

Urad ukrajinskega generalnega državnega tožilca trenutno preiskuje več kot 100 000 primerov domnevnih vojnih zločinov in zločinov proti človeštvu, ki veljajo za najhujše kršitve mednarodnega prava. Glede na vse večje število dokazov je EU z vsakim dnem bolj odločena, da bo podprla preiskave in pregon teh kaznivih dejanj.

.....

Prostovoljec Konstantin Gudauskas, sin litovskega očeta in kazahstanske matere, je uporabil svoj kazahstanski potni list in potoval prek ozemelj v Ukrajini, ki jih je zasedla Rusija, ter pomagal rešiti več kot 200 ljudi v Kijevu, zlasti v Buči. V Ukrajini so ga poimenovali „**Angel iz Buče**“.

.....

Otroci so med najranljivejšimi žrtvami grozodejstev, ki jih izvaja Rusija. Ocenjuje se, da je njena neupravičena agresija prizadela 5,7 milijona šoloobveznih otrok v Ukrajini in da je bilo poškodovanih ali uničenih več kot 2 800 šolskih objektov. Po podatkih Ukrajine je bilo skoraj **20 000 ukrajinskih otrok nezakonito in prisilno preseljenih v Rusijo**. EU je od začetka nezakonite vojne Rusije proti Ukrajini uvedla sankcije proti skoraj **40 posameznikom**, odgovornim za nezakonito deportacijo in premestitev ukrajinskih otrok v Rusijo ter izvajanje programov prevzgoje, in še naprej odkriva

domnevne storilce. Mednarodno kazensko sodišče je 17. marca 2023 izdalo nalog za prijetje ruskega predsednika Vladimirja Putina in komisarke za otrokove pravice v uradu ruskega predsednika Marije Aleksejevne Lvove-Belove. Ti ukrepi nedvoumno sporočajo, da noben posameznik ni nad zakonom in da je vsakogar mogoče privedi pred sodišče, če zagreši huda kazniva dejanja po mednarodnem pravu.

EU je dosegla dogovor, da bo Mednarodnemu kazenskemu sodišču namenila 7,5 milijona evrov za pomoč pri preiskavah vojnih zločinov, ki jih izvaja Rusija.

Poleg tega je EU:

- uradu ukrajinskega generalnega tožilca zagotovila 6 milijonov evrov za posodobitev informacijske tehnologije in nujno opremo,
- Agenciji Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust) omogočila, da varno zavaruje, hrani in analizira dokaze v novi podatkovni zbirki dokazov o najhujših mednarodnih kaznivih dejanjih,
- okrepila vlogo Eurojusta in Agencije Evropske unije za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol) kot nacionalnih koordinatorjev preiskav za države članice EU ter
- vzpostavila povezave s svetovnimi partnerji, da se zagotovi mednarodni odziv in poskrbi, da bo Rusija odgovarjala za svoja dejanja.

Medtem ko podpiramo prizadevanja Mednarodnega kazenskega sodišča, smo nadaljevali tudi razprave z državami članicami in mednarodnimi partnerji o ustanovitvi posebnega sodišča, namenjenega sojenjem ruskemu vodstvu, ki je odgovorno za kaznivo dejanje agresije proti Ukrajini. Kot prvi praktični korak je predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen 2. februarja 2023 napovedala ustanovitev **mednarodnega centra za pregon kaznivega dejanja agresije proti Ukrajini**, da bi podprl obstoječo skupno preiskovalno skupino pri Eurojustu v Haagu.

Center je začel delovati julija 2023 in podpira usklajevanje nacionalnih preiskav kaznivega dejanja agresije ter zbiranje dokazov. Ključno bo prispeval k povečanju zmogljivosti za pripravo zadev v zvezi s kaznivim dejanjem agresije ter za zavarovanje ustreznih dokazov za pregon in prihodnja sojenja. Zagotovil bo tudi strukturo za prihodnjo skupno strategijo preiskav in pregona ter prispeval k izmenjavi in analizi dokaznega gradiva, zbranega od začetka ruske agresije. Prav tako bo skrbel za tesno usklajevanje s preiskavami Mednarodnega kazenskega sodišča. EU z mednarodnimi partnerji sodeluje v razpravah o ustanovitvi posebnega sodišča v okviru vodilne skupine.

7,5 milijona EUR

je EU namenila za pomoč pri **preiskavah Mednarodnega kazenskega sodišča**

Rusija bo morala nositi pravne posledice svojega ravnanja, ki krši mednarodno pravo, vključno s plačilom reparacij. Komisija podpira razprave o vzpostavitvi **odškodninskega mehanizma za škodo**, ki jo je povzročila ruska agresija proti Ukrajini. Kot prvi korak na poti k reparacijam je Odbor ministrov Sveta Evrope 12. maja 2023 sprejel resolucijo o vzpostavitvi **mednarodnega registra škode** v Haagu z razširjenim delnim sporazumom, ki je odprt za tretje države. EU je postala ustanovna pridružena članica tega sporazuma 11. maja 2023. Register bo služil kot evidenca dokazov in informacij o zahtevkih vseh zainteresiranih posameznikov in pravnih subjektov ter ukrajinske države zaradi škode, izgube in uničenja, ki so jih povzročila dejanja Rusije v ali proti Ukrajini, ki kršijo mednarodno pravo.

.....

„Ne bodite glas kremeljske propagande“ je nagrajena kampanja, ki jo je pripravilo predstavništvo Komisije v Bratislavi. V tej kampanji Darina Chmúrová, ki je bila kot otrok glas v sinhronizirani ruski pravljici, svoje sodržavljanke in sodržavljanke svari, naj ne verjamejo današnjim ruskim „pravljicam“, ki jih širi država.

.....

Sankcije in oslabitev ruskega vojnega stroja

Zaradi vztrajne neizzvane in neupravičene vojaške agresije Rusije proti Ukrajini je EU neomajno zavezana suverenosti, neodvisnosti in ozemeljski celovitosti Ukrajine znotraj njenih mednarodno priznanih meja.

EU je doslej sprejela **11 trdnih svežnjev sankcij proti Rusiji**. Te sankcije so zadele samo srce ruskega gospodarstva in ga prikrajšale za ključne tehnologije in trge. Zasnovane so bile tako, da bi **resno oslabile sposobnost Kremlja za financiranje in vodenje vojne**, in nalagajo jasne ekonomske in politične stroške članom ruske vladajoče elite, ki so odgovorni za invazijo. Ukrepi temeljijo na obstoječih sankcijah, ki so bile proti Rusiji uvedene od leta 2014 po njeni nezakoniti priključitvi Krimskega polotoka in destabilizaciji vzhodne Ukrajine.

Posamezniki s seznama sankcij ne smejo vstopiti na ozemlje EU ali ga prečkati, vsi njihovi bančni računi v EU pa so zamrznjeni.

V EU je bilo **zamrznjenih 24 milijard evrov sredstev v lasti ruskih posameznikov**, poleg tega je bilo imobiliziranih več kot 200 milijard evrov sredstev ruske centralne banke.

Takoj po invaziji je EU dosegla dogovor, da bo ključne ruske banke izključila iz sistema SWIFT, vodilnega svetovnega sistema finančnega sporočanja. Ukrep je tem bankam preprečil hitro in učinkovito izvajanje finančnih transakcij na svetovni ravni. Za približno **70 % sredstev ruskega bančnega sistema zdaj veljajo stroge sankcije**.

Kljub znatnim prihodkom Rusije od nafte in plina, ki so v prvem letu invazije služili kot blažilnik, so sankcije **ruskemu gospodarstvu zadale hud udarec**, prihodki od prodaje nafte pa so se znižali zaradi cenovne kapice, ki so jo uvedle EU, skupina G7 in Avstralija. Ruski bruto domači proizvod (BDP) se je leta 2022 zmanjšal za več kot 2 %, Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj pa pričakuje nadaljnje zmanjšanje za 2,5 % do konca leta 2023. Visok

EU je dosegla dogovor o **izključitvi ključnih ruskih bank** iz sistema SWIFT

© Adobe Stock

proračunski presežek iz prve polovice leta 2022, predvsem zaradi visokih cen nafte in plina, je bil v naslednjih mesecih izničen, konec leta pa je bil zvezni proračun v primanjkljaju v višini 2,3 %.

Glede na trenutno upadanje gospodarske aktivnosti in znižanje cen energije se ne pričakuje, da se bo fiskalni položaj države kmalu izboljšal. Učinki sankcij se bodo sčasoma še zaostri zaradi vpliva te dolgoročne škode na ruski proračun, finančne trge, tuje naložbe ter industrijsko in tehnološko bazo.

Tako kot vse sankcije EU tudi sankcije, sprejete v odziv na nezakonito rusko invazijo na Ukrajino, vključujejo posebne določbe za humanitarne in zdravstvene namene. EU je prav tako sprejela ukrepe za zagotovitev, da njene sankcije ne vplivajo na trgovino tretjih držav po vsem svetu v kritičnih sektorjih, kot sta **prehranska in energetska varnost**.

Poleg gospodarskih ukrepov je EU uvedla ciljno usmerjene sankcije proti posameznikom, ki so odgovorni za podpiranje, financiranje ali izvajanje ukrepov, ki ogrožajo ozemelsko nedotakljivost, suverenost in neodvisnost Ukrajine.

Vključno s predhodnimi individualnimi sankcijami, uvedenimi po nezakoniti priključitvi Krimskega polotoka leta 2014, je **EU uvedla sankcije proti skoraj 1 800 posameznikom in subjektom**.

Medtem ko je večina sankcij EU usmerjena proti Rusiji, so bile nekatere sprejete tudi proti **Belorusiji** v odziv na njeno vpletenost v invazijo na Ukrajino in da bi se preprečilo izogibanje sankcijam proti Rusiji. Sankcije so bile sprejete tudi proti **Iranu** zaradi proizvodnje in dobave dronov, ki se uporabljajo v napadih na Ukrajino.

EU je ravno tako uveljavila strogo **klavzulo o preprečevanju izogibanja**, ki državljanom

ali podjetjem EU prepoveduje zavestno in namerno izogibanje sankcijam. Poleg tega se je EU odločila, da bo kršitev omejevalnih ukrepov dodala na seznam kaznivih dejanj EU, vključenih v Pogodbo o delovanju Evropske unije, kar pomeni **znaten napredek pri izvrševanju sankcij**. Predlog Komisije za direktivo, ki vsebuje minimalna pravila glede opredelitve kaznivih dejanj in kazni za kršitev omejevalnih ukrepov EU, bo dodatno okrepil ta prizadevanja.

Imenovanje **posebnega odposlanca EU za izvajanje sankcij EU** bo prispevalo k boljšemu usklajevanju s partnerskimi državami in zagotavljalo, da izvoz, ki ga je EU prepovedala, ne pride v Rusijo prek tretjih držav.

Obnova in reforme na evropski poti Ukrajine

Vojna proti Ukrajini je prelomna točka za evropski projekt. Putinova agresija je prvotno usmerjena proti Ukrajini. Je nesprejemljiv napad na Ustanovno listino Združenih narodov in mednarodno pravo, uperjena pa je tudi proti našim vrednotam in Uniji.

Prvič v naši zgodovini je sosednja država tarča napada, ker želi biti del evropske družine. Rusija napada suvereno odločitev Ukrajine in jasno izraženo voljo njenega prebivalstva, da se približa naši Uniji. Naš odziv je bil jasan in odločen in pri njem moramo ostati. Ukrajini bomo še naprej zagotavljali sredstva za obrambo in ji pomagali, da ruskega napadalca izrine iz svojega ozemlja ter ponovno pridobi popolno suverenost.

Podpora reformam, okrevanju in obnovi Ukrajine se je že začela. Prihodnost Ukrajine je v EU. To je bilo potrjeno na pomembnih dogodkih, na primer na **prvem srečanju**

komisarskega kolegija ter ukrajinske

vlade 2. in 3. februarja 2023. Ukrajina je od junija 2022 priznana kot država kandidatka za članstvo v EU, pod pogojem, da izvede ključne reforme za usklajitev s standardi in normami EU. Kljub temu, da bije boj za svoj obstanek, je Ukrajina pokazala hiter napredek pri potrebnih reformnih ukrepih, začrtanih v mnenju Komisije o njeni prošnji za članstvo v EU.

Mednarodna prizadevanja za pomoč Ukrajini so bila večplastna. Oktobra 2022 sta Komisija in Nemčija, ki je takrat predsedovala skupini G7, skupaj gostili mednarodno strokovno konferenco o okrevanju Ukrajine v Berlinu. Poleg tega je bila 26. januarja 2023 vzpostavljena multilateralna **platforma za usklajevanje med donatorji**, da bi se uskladila svetovna podpora. Ta platforma je prva v zgodovini mednarodne pomoči. Še nikoli prej ni bilo enotne točke za glavne mednarodne donatorje, ki bi zagotavljala, da se podpora usmeri točno tja, kjer jo Ukrajina najbolj potrebuje. Za podporo okrevanju, obnovi in modernizaciji Ukrajine so potrebna izjemna mednarodna prizadevanja.

•••••

Komisija je marca 2023 v sodelovanju z ukrajinskimi organizacijami in v okviru **novega evropskega Bauhausa** začela izvajati program krepitve zmogljivosti za obnovo Ukrajine.

•••••

Pomemben del teh prizadevanj je predlagani **instrument za Ukrajino v vrednosti do 50 milijard evrov** v okviru proračuna EU, načrtovan za obdobje 2024–2027. Glede na kompleksnost izzivov, s katerimi se sooča pri obnovi in reformah, Ukrajina potrebuje trajno podporo EU. Cilj instrumenta je obravnavati tako nujne potrebe po okrevanju kot tudi srednjeročna prizadevanja za modernizacijo. Naložbe so skrbno povezane z reformami, ki bodo Ukrajino preoblikovale in jo usmerjale na njeni evropski poti.

Posebna pozornost je namenjena ukrajinskim otrokom, ki so prihodnost države. Ruska agresija je prizadela 5,7 milijona šoloobveznih otrok, poškodovanih ali uničenih pa je bilo več kot 2 800 izobraževalnih ustanov. Komisija je namenila 100 milijonov evrov za **obnovo ukrajinskih šol in dodatnih 14 milijonov evrov za donacijo šolskih avtobusov**. To je dodatno podprla kampanja „Šolski avtobusi za Ukrajino“, v okviru katere je 11 držav članic EU doniralo 300 avtobusov, ki bodo omogočili varen prevoz ukrajinskih otrok.

V podporo odstranjevanju velikega števila min in neeksplozivnih ubojnih sredstev na ukrajinskem ozemlju je Komisija zagotovila **3,5 milijona evrov humanitarnih sredstev za razminiranje** prek mednarodnih nevladnih organizacij. Poleg tega je humanitarno razminiranje z 18 milijoni evrov podprl **instrument zunanje politike**, ukrep pomoči v okviru **evropskega mirovnega instrumenta** v vrednosti 4 milijone evrov pa podpira zmogljivosti ukrajinskih oboroženih sil za odstranjevanje min.

Poleg tega dobro napreduje tudi priprava ukrepov hitrega odzivanja s skupnim proračunom do 25 milijonov evrov, ki vključujejo zagotavljanje dodatne opreme za odstranjevanje min in izboljšanje učinkovitosti pri upravljanju razminiranja.

•••••

Hrvaški strokovnjaki za odstranjevanje min svoje znanje že delijo s strokovnjaki iz Ukrajine.

Hrvaška je edina država članica EU, ki še vedno odstranjuje mine s svojega ozemlja, ki so zapuščina vojne iz 90. let prejšnjega stoletja. EU jo do leta 2027 pri tem podpira s 120 milijoni evrov. Zaradi bolečih vojnih izkušenj ima Hrvaška neprecenljive spretnosti, s katerimi lahko Ukrajini pomaga pri okrevanju in obnovi.

•••••

EU sprejema tudi ukrepe, s katerimi želi **zagotoviti, da bodo Rusija in njeni oligarhi Ukrajini plačali odškodnino za uničenje**. Novembra 2022 so bile predstavljene možnosti za uporabo več kot 24 milijard evrov zamrznjenih ruskih sredstev, skupaj s prihodki od več kot 200 milijard evrov imobiliziranih sredstev ruske centralne banke v EU, za okrepanje Ukrajine. Komisija in visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko pripravljata predlog, ki bi zagotovil, da bo Ukrajina prejela nadomestilo za škodo. Vsi s tem povezani izbrani ukrepi bodo morali spoštovati načela mednarodnega in evropskega prava ter vrednote EU, zlasti načelo sorazmernosti, ter upoštevati blažitev morebitnih finančnih posledic in protiukrepe z ruske strani.

Naše sodelovanje z Ukrajino je osredotočeno na doseganje pravičnega miru. Naše stališče ne nagrajuje napadalca niti ne ogroža pravic ukrajinskega ljudstva, da je samo gospodar svoje usode. Vodilno načelo ostaja predvsem to, da **o Ukrajini ne odločamo brez Ukrajine**.

Začenjamo novo fazo enotnosti naše celine

Evropejci in Evropejke zdaj vemo, da obstajajo sile zunaj naše Unije, ki poskušajo razklati našo celino. Ki želijo razdvojiti evropske narode, razbiti sanje o združenih evropskih družini in Evropo razdrobiti na območja, na katera bi lahko vplivale. V EU se zdaj tega zavedamo. **Prevzeti moramo odgovornost za to, da bodoče članice močno približamo naši Uniji.**

Pretresi zaradi Putinove vojne agresije so takoj dosegli naših šest partneric z **Zahodnega Balkana**, vendar nas je to le še zbližalo. Zahodnemu Balkanu smo ponudili enake solidarnostne ukrepe, kot smo jih sprejeli v Uniji. S svežnjem za energetske podpora v vrednosti milijarde evrov podpiramo ranljiva gospodinjstva pri visokih stroških energije in gradimo novo infrastrukturo, da bi se zmanjšala odvisnost regije od ruskih fosilnih goriv. To praktično sodelovanje poteka vzporedno z napredkom regije na poti k EU.

Decembra 2022 smo bili priča zgodovinskemu vrhu EU-Zahodni Balkan v Tirani, ki je prvič doslej potekal v sami regiji. Predsednica Ursula von der Leyen je junija 2023 predstavila **nov načrt rasti za Zahodni Balkan**, ki temelji na štirih stebrih: približanje Zahodnega Balkana enotnemu trgu EU, poglobitev regionalnega gospodarskega povezovanja, pospešitev temeljnih reform in povečanje predpristopnih sredstev. Namesto da bi partnerje zgolj pozvali, naj pridejo do nas, jim gremo tudi mi odločno nasproti. Pripravljeni smo predlagati več sredstev za podporo hitrejšemu socialno-ekonomskemu

zbliževanju z EU v korist ljudi na Zahodnem Balkanu.

Junija je predsednica Ursula von der Leyen na drugem srečanju Evropske politične skupnosti napovedala nov sveženj podpore v višini 300 milijonov evrov za pomoč **Moldaviji** pri soočanju z izzivom vojne na njenem pragu in za pospešitev njenega vključevanja v EU.

Krepimo evropsko obrambo

EU in Nato sta se ruski agresiji proti Ukrajini združeno odločno uprla. Nato je najmočnejše obrambno zavezništvo na svetu in temelj evropske varnostne ureditve. Zaradi stalne in očitne grožnje, ki jo predstavlja Rusija, je po podpisu skupne izjave o sodelovanju med EU in Natom januarja 2023 **strateško partnerstvo med EU in Natom doseglo novo raven sodelovanja**.

Sodelovanje se je razširilo tudi na nova področja, kot so nastajajoče prelomne tehnologije, podnebje in obramba ter vesolje.

EU in Nato sta ustanovila tudi projektno skupino EU-Nato za odpornost kritične infrastrukture, da bi okrepila našo skupno varnost. Nedavno sta se dve državi članici EU odločili, da se pridružita zavezništvu. Po zaključku pristopnih razprav sta Finska in Švedska 5. julija 2022 podpisali protokola o pristopu k Natu. **Finska se je uradno pridružila** 4. aprila 2023 kot **31. država članica Nata**. Tako je v Natu zdaj 22 od 27 držav članic.

Poleg tega, da sta se še dve državi članici EU pridružili Natu, se je okrepilo tudi obrambno sodelovanje EU. Danski volivci in volivke so na referendumu 1. junija 2022 podprli pristop Danske k skupni varnostni in obrambni politiki EU, s čimer se je **končalo 30-letno izvzetje Danske iz obrambnega sodelovanja EU**. Zato se je Danska 1. julija 2022 pridružila sodelovanju EU pri varnosti in obrambi ter začela prispevati k misijam in operacijam EU na tem področju. Maja 2023 je Danska postala 26. članica PESCO (stalno strukturno sodelovanje), ki je jedro obrambnega sodelovanja EU.

Komisija je leta 2021 vzpostavila **Evropski obrambni sklad**, ki ga od takrat tudi uspešno izvaja. Projekti so doslej prejeli za več kot 3 milijarde evrov naložb. Leta 2023 bo sklad zagotovil dodatnih 1,2 milijarde evrov za projekte na ključnih področjih obrambe, kot so spremljanje razmer v vesolju, boj proti hiperzvočnim izstrelkom in razvoj prototipa evropske patroljne korvete.

Ponovni izbruh vojne v Evropi je korenito spremenil razmere na trgu, v katerih deluje obrambna industrija EU. Evropski parlament in Svet Evropske unije sta kot sozakonodajalca na podlagi predloga Komisije junija 2023 dosegla politični dogovor o **instrumentu za okrepitev zmogljivosti evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili** s proračunom v višini 300 milijonov evrov. Ta uredba bo države članice EU spodbudila k skupni nabavi orožja, s čimer se bodo zagotovile interoperabilnost, ekonomija obsega in

močna evropska obrambna industrija. Uredba dopolnjuje **akt v podporo proizvodnji streliva** (ASAP), katerega cilj je podpreti povečanje zmogljivosti za proizvodnjo streliva zemlja-zemlja in artilerijskega streliva, skupaj z izstrelki.

.....

Projekt **Rail Baltica** ni le simbolična vrnitev baltskih držav v Evropo, temveč ima tudi velik gospodarski in geostrateški pomen. Socialno-ekonomske koristi ponovne povezanosti baltskih držav z evropskim železniškim omrežjem se ocenjujejo na 16,2 milijarde evrov. Te povezave poleg tega krepijo regionalno varnost z omogočanjem hitrega in učinkovitega prevoza vojaških enot in opreme prek regije.

.....

2 Vlagamo v blaginjo Evrope

V preteklem letu je EU pokazala, da lahko s skupnim in ambicioznim ukrepanjem premagamo velike izzive. Komisija se je uspešno zoperstavila ruski energetske vojni proti gospodarstvu EU z načrtom REPowerEU, ki zagotavlja našo energetsko varnost z razpršeno dobavo od zanesljivih partnerjev, dobro napolnjenimi skladišči plina, varčevanjem z energijo ter razširitvijo in pospešitvijo uporabe obnovljivih virov. Z aktom o neto ničelni industriji in aktom o kritičnih surovinah za izvajanje **industrijskega načrta v okviru zelenega dogovora** krepimo dober položaj EU v tekmi za doseganje neto ničelne stopnje emisij. Prednost dajemo spretnostim in delovnim mestom, posodobitvi našega socialnega tržnega gospodarstva in oblikovanju digitalne preobrazbe Evrope, osredotočene na človeka. Tako smo uvedli **evropsko leto spretnosti**, da bi vseživljenjskemu učenju dali nov zagon ter podprli ljudi in podjetja pri tem, da v celoti prispevajo k zelenemu in digitalnemu prehodu.

Uvedli smo ukrepe za spodbujanje inovacij in konkurenčnosti, ki jih podpira financiranje za naložbe in reforme v okviru instrumenta **NextGenerationEU** v višini 800 milijard evrov. Komisija je sprejela tudi delovni program **Obzorja Evropa** za obdobje 2023–2024, ki je največji program za financiranje raziskav in inovacij na svetu. S proračunom v višini približno 13,5 milijarde evrov bo ta delovni program raziskovalcem in inovatorjem omogočil iskanje rešitev za velike okoljske, energetske, digitalne in geopolitične izzive, s katerimi se danes soočajo naša gospodarstva in družbe. **Skladi kohezijske politike** EU v vrednosti 392 milijard evrov za obdobje 2021–2027 še naprej prispevajo h krepitvi ekonomske, socialne in teritorialne kohezije v Evropski uniji, tudi z odpravljanjem neravnovesij med državami in regijami. Z naložbami strategije **Global Gateway** se na svetovni ravni zavzemamo za evropske vrednote in interese, pri čemer dajemo prednost strateškim partnerstvom z zaupanja vrednimi demokracijami.

Proračun EU je osrednjega pomena za uresničevanje prednostnih nalog Unije. Od sprejetja sedanjega večletnega finančnega okvira se je pojavilo več novih prednostnih nalog, medtem ko so prilagodljivosti v večletnem finančnem okviru skoraj izčrpane. Zato je Komisija predlagala ciljno usmerjeno revizijo večletnega finančnega okvira, da bi proračun EU lahko še naprej dosegal rezultate do konca sedemletnega obdobja.

Glavni elementi revizije so podpora Ukrajini, upravljanje migracij, krepitev partnerstev s ključnimi tretjimi državami in spopadanje z izrednimi razmerami, platforma za strateške tehnologije za Evropo (STEP) za spodbujanje dolgoročne konkurenčnosti EU na področju kritičnih tehnologij ter učinkoviti načini za kritje večjih stroškov izposojanja v okviru instrumenta NextGenerationEU ter izpolnjevanje pravnih obveznosti. Poleg tega je Komisija predlagala nove vire lastnih sredstev za zaščito proračunskih odhodkov EU.

REPowerEU

Cenovno dostopna, zanesljiva in trajnostna energija za Evropo

VARČEVANJE Z ENERGIJO

Z usklajenim zmanjšanjem povpraševanja po plinu

17,7 %

upad povpraševanja med avgustom 2022 in marcem 2023

52,8 mrd. m³(*)
prihranek plina

90 %

napolnjenost zmogljivosti za skladiščenje plina do avgusta 2023

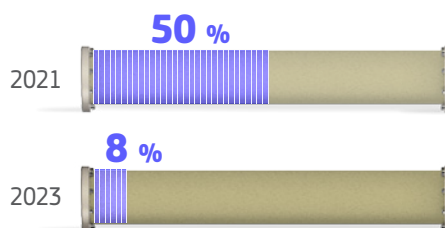
ENERGETSKA PLATFORMA EU

Do julija 2023 sta prva razpisa EU za skupni nakup plina privabila **40** mednarodnih dobaviteljev, ki so lahko dobavili skupaj več kot **33,9 mrd. m³** plina. To presega skupno združeno povpraševanje EU (**27,5 mrd. m³**) za več kot 23 %.

DIVERZIFIKACIJA DOBAVE

S skupnim nakupom plina in novimi zanesljivimi dobavitelji

ODSTOTEK UVOZA RUSKEGA PLINA IZ PLINOVODA V SKUPNEM UVOZU PLINA V EU

Trenutni glavni dobavitelj za EU: **Norveška**

UZP

Uvoz UZP
neruskih dobaviteljev

Trenutni glavni dobavitelj UZP za EU: **ZDA**

NALOŽBE V OBNOVLJIVE VIRE ENERGIJE

Pospešitev prehoda na bolj trajnostno in cenejšo energijo

UVAJANJE OBNOVLJIVIH VIROV (2022)

Sončna
energija

dodatnih
41 GW

Vetna
energija

dodatnih
15 GW

PROIZVEDENA ELEKTRIČNA ENERGIJA (2022)

39 %

električne energije
proizvedene iz **obnovljivih virov**

(*) mrd. m³ = milijard kubičnih metrov

REPowerEU in ponovna pridobitev naše energetske neodvisnosti

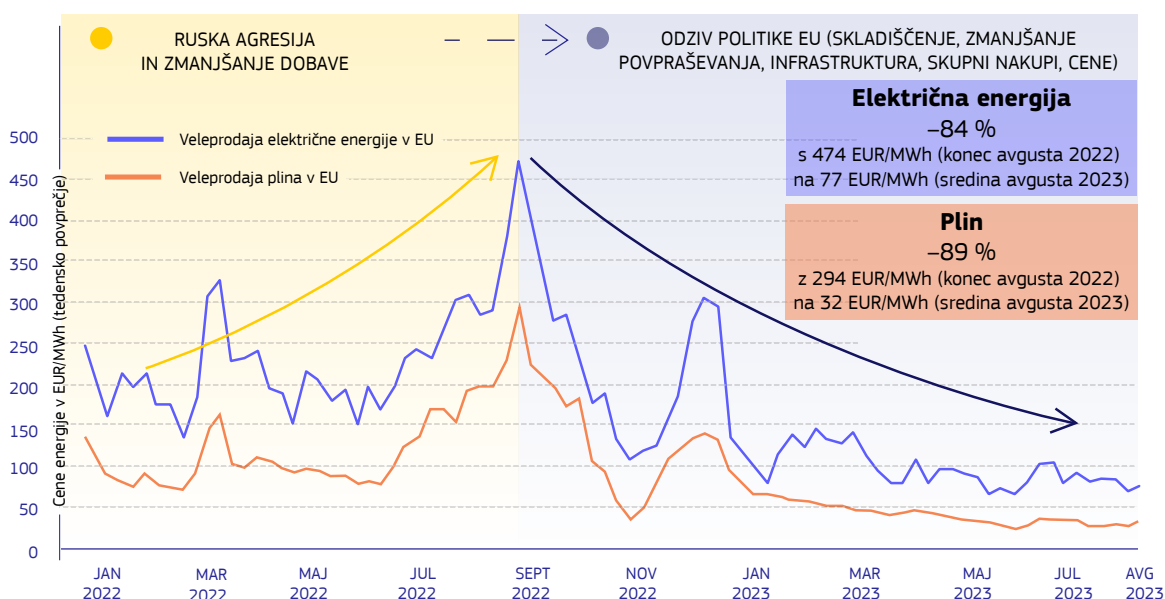
Rusija ni začela vojne le proti Ukrajini, temveč z izkoriščanjem oskrbe z energijo kot orožja tudi proti evropskemu gospodarstvu. Z načrtom REPowerEU nameravamo čim prej odpraviti svojo odvisnost od ruskih fosilnih goriv. **V prvih osmih mesecih vojne smo nadomestili več kot 70 milijard kubičnih metrov ruskega plina iz plinovoda.** Leta 2023 je manj kot 10 % našega skupnega uvoza plina prihajalo iz ruskih plinovodov. Evropska skladišča plina smo napolnili do rekordne ravni 95 % in do 1. novembra 2022 presegli cilj 80 %. Kurilno sezono smo zaključili s 55-odstotno napolnjenostjo skladiščnih zmogljivosti, do avgusta 2023 pa so bile naše zmogljivosti za skladiščenje plina napolnjene do 90 %. Med avgustom 2022 in marcem 2023 smo varčevali z energijo

in zmanjšali porabo plina za 18 %, s čimer smo presegli prostovoljni cilj 15-odstotnega zmanjšanja porabe. Z našim režimom sankcij smo ustavili uvoz ruskega premoga in močno omejili uvoz ruske nafte.

Načelo **solidarnosti** je bilo v središču našega odziva na energetske krizo in ostaja najpomembnejši dejavnik. Vzpostavili smo privzete solidarnostne ureditve med državami članicami za oskrbo s plinom in uvedli pravni okvir, ki jim omogoča uporabo nepričakovanih dobičkov podjetij, ki proizvajajo energijo, za zaščito potrošnikov pred visokimi cenami energije.

V istem duhu solidarnosti in sodelovanja je Komisija vzpostavila tudi **energetsko platformo EU**, da bi organizirala prvi skupni nakup plina za države članice doslej, skupaj z Gruzijo, Moldavijo, Ukrajino in Zahodnim Balkanom. Ta skupni nakup nam je prvič omogočil, da uporabimo naš skupni politični in tržni vpliv za okrepitev pogajalske moči ter zagotovitev dobave plina in UZP z združitvijo povpraševanja in privabljanjem dobaviteljev.

Gibanje cen plina in električne energije

Vir: © Evropska komisija (po S&P Global Commodity Insights)

Opomba: cene plina so tedensko povprečje TTF za dan vnaprej, cene električne energije pa so tedensko tehtano povprečje največjih trgov EU.

Z mehanizmom za združevanje povpraševanja in skupno nabavo se lahko izognemo temu, da bi podjetja iz EU na svetovnem trgu med sabo tekmovala s ponudbo. Mehanizem prav tako prispeva k ponovnemu polnjenju skladišč plina, saj je najmanj 15 % skladiščnih zmogljivosti držav članic predmet združevanja povpraševanja (približno 13,5 milijarde kubičnih metrov plina). V prvih dveh krogih skupnega nakupa v letu 2023 je bilo na povpraševanje odjemalcev zagotovljenih skupno 22,9 milijarde kubičnih metrov plina. Na podlagi tega uspeha bosta leta 2023 pripravljena še dva razpisa.

.....

WindFloat Atlantic ob obali Viane do Castelo na Portugalskem je prva **plavajoča vetrna elektrarna v celinski Evropi**. Z nameščeno zmogljivostjo 25 MW in proizvodnjo električne energije v višini 78 GWh s čisto energijo oskrbuje več kot 25 000 gospodinjstev.

.....

Sodelovanje z zanesljivimi mednarodnimi partnerji nam je omogočilo, da smo nadomestili večino plina, ki smo ga prej uvažali iz Rusije. Zdaj je naša glavna dobaviteljica plina **Norveška, Združene države Amerike** pa so po ustanovitvi naše skupne projektne skupine za energetske varnost lani postale naša glavna dobaviteljica utekočinjenega zemeljskega plina. Sklenili smo memorandume o soglasju z zanesljivimi energetske partnerji, med drugim z Egiptom, Izraelom in Azerbajdžanom, da bi okrepili našo energetske varnost in napredovali v smeri sodelovanja na področju čiste energije.

Obenem smo izboljšali energetske infrastrukturo z izboljšanjem energetskih povezav in uvoznih zmogljivosti ter optimizacijo njihove uporabe. Letos so začeli obratovati štirje ključni **povezovalni plinovodi**: baltski plinovod, povezovalni plinovod med Poljsko in Litvo, povezovalni plinovod med Bolgarijo in Grčijo ter povezovalni plinovod med Poljsko in Slovaško.

Medtem ko smo močno zmanjšali našo odvisnost od uvoza energije iz Rusije, smo ponovno potrdili obljubo, da bomo naslednji generaciji zapustili boljšo Evropo. Na področju energije iz obnovljivih virov smo med krizo fosilnih goriv dosegli znaten napredek. Leta 2022 **smo podvojili dodatno uvajanje obnovljivih virov energije po vsej EU**. Nameščenih je bilo za rekordnih 41 gigavatov novih zmogljivosti za proizvodnjo sončne energije, zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije pa so se povečale za 15 gigavatov, s čimer smo nadomestili približno 12 milijard kubičnih metrov ruskega plina. Prvič v zgodovini smo **leta 2022 proizvedli več energije z vetrom in soncem kot s plinom**. S tem smo uspeli ne le zaustaviti naraščanje emisij CO₂, temveč jih celo zmanjšati za 2,5 %. Tudi v času krize je EU odločno vztrajala pri svojih podnebnih ciljih. Skoraj devet od desetih Evropejcev in Evropejk podpira prizadevanja EU za razogljičenje.

.....

V začetku tega leta je bil v Szegedu na Madžarskem odprt **največji geotermalni sistem za ogrevanje v EU**, ki zagotavlja cenovno dostopno energijo več kot 28 000 gospodinjstvom in več kot 400 javnim objektom. Projekt, ki ga sofinancira EU, zagotavlja čisto in cenovno dostopno energijo, Madžarski pa pomaga tudi pri diverzifikaciji virov, da bi bila manj odvisna od ruskega plina. Več kot 25 % prebivalstva EU živi na območjih z zadostnimi geotermalnimi viri, da bi se lahko posnemal model iz Szegeda.

.....

Naša strategija EU za sončno energijo je namenjena dodatni pospešitvi uvajanja fotovoltaične energije. Strategija bo kot ključni element pobude REPowerEU poskrbela, da bodo do leta 2025 začele delovati nove fotovoltaične sončne naprave z zmogljivostjo več kot 320 gigavatov (več kot dvakrat več kot zdaj), do leta 2030 pa skoraj 600 gigavatov. Prav tako smo **strukturno pospešili postopek izdajanja dovoljenj za obnovljive vire energije**. V EU se tako hitro uvajajo številni energetske projekti, da izdajanje dovoljenj ni moglo slediti temu tempu. Zato smo predlagali ukrepe za znatno pospešitev tega postopka.

.....

Tri **premogovniška območja na Češkem se preoblikujejo v „vodikove doline“**. Moravsko-šlezjska regija ter regiji mest Ústí nad Labem in Karlovi Vari s pomočjo Sklada za pravični prehod gradijo celostne vrednostne verige za proizvodnjo, shranjevanje in uporabo obnovljivega vodika, zlasti v prometnem sektorju.

.....

V prihodnosti bo vodik postal ključno orodje za razogljičenje našega gospodarstva in industrije. EU je na čelu razvoja **svetovnega vodikovega gospodarstva**. Sozakonodajalca še vedno obravnavata sveženj o razogljičenju vodika in plina, ki vzpostavlja okvir za nastajajoče vodikovo gospodarstvo, vendar ima EU zdaj pravila, ki opredeljujejo obnovljivi vodik. Poleg tega so Komisija, industrija vodika, znanstvena skupnost in regije EU 1. marca 2023 podpisale skupno izjavo, v kateri so se zavezale, da bodo okrepile in pospešile skupne ukrepe na področju raziskav, razvoja, predstavitve in uporabe vodikovih dolin.

REPowerEU je šele začetek. **Z izvajanjem instrumenta NextGenerationEU pospešujemo prehod na čisto energijo**, saj je državam članicam na voljo skoraj 270 milijard evrov za izvajanje načrtovanih naložb in reform. To vključuje širjenje energije iz obnovljivih virov, uvajanje okolju prijaznejših vozil in javnega prevoza ter povečanje energijske učinkovitosti stavb in javnih prostorov. Poleg tega je Komisija uvedla nove izredne ukrepe kohezijske politike v okviru REPowerEU, tj. program podpore cenovno dostopni energiji (SAFE), da bi **ranljivim državljanom in državljanom ter malim in srednjim podjetjem pomagala pri visokih računih za energijo** s spremembo namembnosti do 40 milijard evrov nedodeljenih sredstev.

•••••

Naložbeni program za trajnostno energijo, ki se financira iz nizozemskega načrta za okrevanje in odpornost, zagotavlja subvencije v višini do 30 % za namestitve manjših toplotnih črpalk in kotlov na sončno energijo, ukrepe za toplotno izolacijo in povezave toplotnega omrežja. Program se je izkazal za zelo priljubljenega med prebivalstvom in malimi podjetji zaradi nižjih računov za energijo in okoljskih koristi.

•••••

Pospešitev evropskega zelenega dogovora

Komisija Ursule von der Leyen je evropski zeleni dogovor predstavila leta 2019 in je od takrat odločno zavezana boju proti podnebnim spremembam, učinkovitejši rabi virov, obrnitvi trenda izgube biotske raznovrstnosti in zmanjšanju onesnaževanja ob hkratnem spoštovanju načela, da nihče ne bo prezrt. Zdaj, več kot tri leta pozneje, je bila kljub dvema svetovnima krizama brez primere **predlagana večina pobud, sozakonodajalca pa sta jih že preoblikovala v zakonodajo ali dobro napredujeta** pri doseganju dogovora na večini teh področij, pri čemer glavne pobude že dobivajo obliko. Komisija je državam članicam prek instrumenta za tehnično podporo zagotovila tudi strokovno znanje, da bi lahko zasnovala in izvedle reforme, ki bi pomagale pospešiti zeleni prehod. V zadnjih treh letih je bila zagotovljena podpora za približno 150 reform, namenjenih zelenemu prehodu, v vseh državah članicah.

Podnebje in energija

V evropskem zelenem dogovoru je že od samega začetka poudarjeno, da mora biti prehod pravičen in vključujoč ter ljudi postaviti na prvo mesto, **EU pa mora preoblikovati v pravično in uspešno družbo**. Posebna pozornost je namenjena regijam, na katere podnebni in energetski prehod najbolj vplivata. Začelo se je tudi izvajanje posebnega instrumenta kohezijske politike za razogljičenje, ki temelji na teritorialnem pristopu, tj. Sklada za pravični prehod, namenjenega regijam, ki postopoma opuščajo fosilna goriva. Ta bo z nepovratnimi sredstvi v višini 19 milijard evrov podprl naložbe v ogljično

intenzivne regije v vseh državah članicah, ki so odvisne od fosilnih goriv. Skupaj z drugima instrumentoma mehanizma za pravični prehod bodo naložbe v vrednosti več kot 55 milijard evrov tem regijam pomagale, da preusmerijo in diverzificirajo gospodarstvo ter delavce in delavke podprejo pri pridobivanju spretnosti, ki jim bodo odprle dostop do novoustvarjenih delovnih mest.

.....

Junija 2023 se je v **Narvi v Estoniji začel prvi projekt Sklada za pravični prehod**. Ta zajema nov obrat za rafiniranje magnetov iz redkih zemelj za električna vozila, kar je prvi tak obrat zunaj Azije. Povezan je tudi z novim rudnikom na Grenlandiji, zato je to prva evropska dobavna veriga od rudnika do rafinerije.

.....

Komisija je v začetku svojega mandata z **evropskimi podnebnimi pravili** postavila temelje za to, da bi EU pred letom 2050 na socialno pravičen in gospodarsko konkurenčen način postala prva podnebno nevtralna celina. Predstavili smo sveženj „**Pripravljeni na 55**“, ambiciozen in obsežen sveženj zakonodajnih predlogov, namenjenih uskladitvi politik EU na področju podnebja, energije, rabe zemljišč, prometa in obdavčitve, s ciljem zmanjšanja neto emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030.

Sveženj „Pripravljeni na 55“ vključuje revidiran **sistem EU za trgovanje z emisijami**, ki je temelj podnebnih politik EU. Prihodki od sistema trgovanja z emisijami, ki niso tisti, ki se predlagajo za nove vire lastnih sredstev za proračun EU, se ponovno vložijo v energetske prehode. Da bi bil prehod pravičen, bo **Socialni sklad za podnebje** zagotovil finančno podporo ranljivim državljanom in državljanom ter podjetjem. Sklad bo s proračunom do 86,7 milijarde evrov (vključno s prispevkom EU v višini 65 milijard evrov) med letoma 2026 in 2032 podpiral ranljiva gospodarstva, mala podjetja in uporabnike prevoza v državah članicah EU. Ta celoviti sveženj dogovorjene zakonodaje vključuje tudi revidirano uredbo o porazdelitvi prizadevanj in uredbo o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu ter revidirano zakonodajo z višjimi cilji na področju energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti. Zajema tudi cilje za uvedbo brezemisijских vozil in potrebne infrastrukture za polnjenje ter nova pravila o uporabi trajnostnih goriv za ladje in letala. Okvir EU za zmanjšanje emisij je zdaj usklajen s ciljem za leto 2030 iz **evropskih podnebnih pravil**.

.....

Razogljčenje proizvodnje jekla je bistvenega pomena za zeleni prehod. Aprila 2023 se je jeklarna Voestalpine, ki je največja proizvajalka emisij CO₂ v Avstriji, odločila, da bo s podporo EU vložila 1,5 milijarde evrov v prehod s plavža, ki močno onesnažuje okolje, na elektroobložno peč. Peč bo v celoti začela delovati leta 2027 in pomagala prihraniti 4 milijone ton emisij CO₂ na leto, kar predstavlja 5 % letnih emisij Avstrije.

.....

Hkrati bo **mehanizem EU za ogljično prilagoditev na mejah** zagotovil pravično oblikovanje cen emisij ogljika, povezanih s proizvodnjo ogljično intenzivnega blaga, uvoženega v EU, kar bo spodbujalo čistejšo industrijsko proizvodnjo v državah, ki niso članice EU. Mehanizem se bo sprva uporabljal za določene izdelke v nekaterih najbolj ogljično intenzivnih sektorjih, in sicer sektorjih železa in jekla, cementa, gnojil, aluminija, električne energije in vodika. Veljati bo začel 1. oktobra 2023, ko se bo začela prehodna faza mehanizma, od leta 2026 pa se bo uporabljal stalni sistem.

Sprejetje revidiranih **standardov za emisije CO₂ za avtomobile in kombinirana vozila, uredbe o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva** ter **uredb FuelEU za pomorstvo in ReFuelEU za letalstvo** so ključni mejniki pri razogljičenju prometnega sektorja EU. Z vzpostavitvijo popolnoma interoperabilnega in uporabnikom prijaznega omrežja polnilnih mest in oskrbovalnih postaj po vsej EU se bodo, skupaj z zavezujočimi cilji za trajnostna goriva za letalski in pomorski sektor, zmanjšale neto emisije toplogrednih plinov in spodbudilo uvajanje brezemisijevih vozil, plovil in zrakoplovov. Zdaj je bistvenega pomena, da se hitro doseže tudi dogovor o standardih CO₂ za težka vozila.

.....

Dan po govoru o stanju v Uniji bo predsednica Ursula von der Leyen obiskala København, da bi postala botra **prve kontejnerske ladje na svetu, ki kot gorivo uporablja zeleni metanol**. Ta dogodek dokazuje moč evropskega zelenega dogovora, da industrijo spodbudi k razogljičenju in inovacijam. Do leta 2030 naj bi četrtno flote podjetja Maersk poganjala zelena goriva, kar je znaten odstotek glede na to, da se 90 % svetovnega trgovskega blaga prevaža po morju.

.....

Pospešitev energetskega prehoda je osrednjega pomena za našo energetsko politiko in doseganje ciljev svežnja „Pripravljeni na 55“. Dogovor o reviziji **direktive o energiji iz obnovljivih virov** določa cilj 42,5 % energije iz obnovljivih virov na ravni EU z ambicijo, da bi dosegli 45 %.

Določa tudi sektorske cilje, da bi vsa področja gospodarstva sprejela prehod na čisto energijo in prešla na obnovljive vire energije, kadar je to izvedljivo. Vendar je še vedno najbolj varčna energija, ki je ne porabimo. EU je nedavno dosegla soglasje o **direktivi o energijski učinkovitosti**, ki določa cilj 11,7-odstotnega prihranka energije do leta 2030. Ta cilj bo pripomogel k postopnemu opuščanju fosilnih goriv, hkrati pa zmanjšal račune potrošnikov za energijo.

Ker približno 40 % porabe energije v EU predstavljajo stavbe, trenutno potekajo pogajanja o **direktivi o energijski učinkovitosti stavb**. Predlog Komisije se osredotoča na izboljšanje učinkovitosti najmanj učinkovitih stavb.

.....

Evropski zeleni dogovor je več kot le zakonodaja. Na letošnjem **beneškem arhitekturnem bienalu na temo „Laboratorij prihodnosti“** je EU postavila v ospredje novi evropski Bauhaus, pobudo, ki evropski zeleni dogovor povezuje z našimi življenjskimi prostori in izkušnjami.

.....

Skupaj bodo za doseganje ciljev zelenega dogovora in načrta REPowerEU potrebne dodatne naložbe v višini več kot 620 milijard evrov letno, za izpolnitev ciljev akta o neto ničelni industriji pa naložbe v višini 92 milijard evrov do leta 2030. Večina teh naložb bo morala izvirati iz zasebnega financiranja. Zato je Komisija junija 2023 predstavila nov sveženj ukrepov za nadgradnjo in okrepitev temeljev okvira EU za trajnostno financiranje. **Taksonomijo EU** je dopolnila z novimi dejavnostmi in predlagala nova pravila za **ponudnike ocen okoljskih, socialnih in upravljavskih dejavnikov**, kar bo povečalo preglednost trga za trajnostne naložbe. Namen svežnja je tudi zagotoviti,

da okvir za trajnostno financiranje deluje za podjetja, ki želijo vlagati v svoj prehod na trajnostnost. Komisija je julija 2023 sprejela **evropske standarde poročanja o trajnostnosti**, katerih cilj je zagotoviti visoke okoljske, socialne in upravljaljske standarde ter preglednost, hkrati pa poskrbeti, da ostane breme poročanja za podjetja obvladljivo. Standardi so prilagojeni politikam EU, hkrati pa temeljijo na pobudah za mednarodno standardizacijo in prispevajo k njihovemu razvoju.

Industrija in inovacije

Komisija je 1. februarja 2023 predstavila **industrijski načrt v okviru zelenega dogovora**, da bi ohranila tempo v tekmi za doseganje neto ničelne stopnje emisij in okrepila konkurenčnost industrije EU. Cilj načrta je ustvariti okolje, ki bo bolj spodbudno pri krepitvi proizvodne zmogljivosti EU za neto ničelne tehnologije, ki so potrebne za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev EU.

9. marca 2023 je Komisija sprejela **nov začasni okvir za krizne razmere in prehod**, da bi spodbudila podpirne ukrepe v sektorjih, ki so ključni za prehod na neto ničelno gospodarstvo. Skupaj s spremembo uredbe o splošnih skupinskih izjemah ta okvir državam članicam omogoča, da v razmerah ruske vojne proti Ukrajini uporabijo prožnost v pravilih o državni pomoči za podporo gospodarstvu in s tem pospešijo naložbe in financiranje za proizvodnjo čistih tehnologij v EU. Komisija je sprejela več kot 320 sklepov o podpori gospodarstvu v sedanjí geopolitični krizi, s čimer je po ocenah skupno odobrila za skoraj 740 milijard evrov pomoči.

Pozneje marca so bili predstavljeni **trije temeljni predlogi** za regulativno okolje, navedeni v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora: **akt o kritičnih surovinah**, **akt o neto ničelni industriji** in reforma zasnove trga z **električno energijo**, ki bo zagotovila, da bodo industrija in odjemalci imeli koristi od zelenega prehoda.

Predsednica Ursula von der Leyen in predsednik ZDA Joe Biden sta se med marčevskim obiskom predsednice v Washingtonu dogovorila o okrepitvi **gospodarskih vezi med EU in ZDA**, da bi se skupaj lotili reševanja podnebne krize, okrepili sektor čiste tehnologije ter vzpostavili varne, odporne in diverzificirane dobavne verige čiste tehnologije. Strinjala sta se, da bi lahko okrepljeno čezatlantsko sodelovanje ustvarilo dobro plačana delovna mesta in spodbudilo inovacijske cikle, ki bi na svetovni ravni zmanjšali stroške tehnologije čiste energije, kar bi prispevalo k napredku pri globalnem pravičnem energetskem prehodu, pri katerem ne bi bila nobena skupnost zapostavljena.

Akt o kritičnih surovinah nam bo pomagal zagotoviti dostop do trajnostnih materialov, vključno z redkimi zemljami, ki so nujni za proizvodnjo ključnih tehnologij. Kritične surovine so bistvenega pomena za širok nabor strateških sektorjev, vključno s proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, kot so baterije, digitalno industrijo, letalskim in vesoljskim ter zdravstvenim in obrambnim sektorjem. Ker naj bi povpraševanje po kritičnih surovinah skokovito naraslo in ker je EU trenutno močno odvisna od nekaterih držav, ki niso članice EU, zlasti Kitajske, mora ublažiti tveganja za dobavne verige, da bi okrepila gospodarsko odpornost in odprto strateško avtonomijo. V ta namen bo EU določila jasne prednostne naloge, olajšala učinkovito izdajanje dovoljenj

za projekte, zagotovila odporne dobavne verige, blažila tveganja, sodelovala s partnerji in vlagala v raziskave, inovacije in spretnosti. Poleg tega je EU dokazala trdno zavezanost sektorju baterij, saj je poskrbela, da je od leta 2017, ko proizvodnje baterij skorajda ni bilo, do leta 2022 postal uspešen industrijski sektor s 30 napovedanimi gigatovarnami in približno 70 GWh nameščene zmogljivosti.

.....

Francija je letos poleti odprla svojo prvo **tovarno baterij za električne avtomobile** v kraju Billy-Berclau v severni regiji Hauts-de-France po zaslugi javnih naložb v višini 850 milijonov evrov. Tovarna bo kot del pomembnega projekta skupnega evropskega interesa za proizvodnjo baterij okrepila našo strateško avtonomijo, saj bo do leta 2030 proizvajala 2,5 milijona baterij na leto in neposredno ustvarila več kot 2 000 novih delovnih mest.

.....

Cilj **akta o neto ničelni industriji** je povečati domačo proizvodnjo neto ničelnih tehnologij, okrepiti konkurenčnost industrijske baze na področju neto ničelnih tehnologij in izboljšati energetska odpornost EU. Odločeni smo, da bomo imeli vodilno vlogo pri prehodu na čisto tehnologijo ter zagotovili zeleno rast in delovna mesta za naše državljane in državljanke. V aktu so načrtani cilji za neto ničelne industrijske zmogljivosti in določen regulativni okvir, primeren za njihovo hitro uvedbo, ki zagotavlja poenostavljeno in pospešeno izdajanje dovoljenj, hkrati pa spodbuja različna orodja, kot so točke „vse na enem mestu“, neto ničelni strateški projekti, pogoji javne podpore, ki spodbujajo diverzifikacijo in visoke okoljske standarde, akademije za spretnosti na področju neto ničelne industrije in regulativni peskovniki za inovativne neto ničelne tehnologije.

Zasnova trga z električno energijo, ki je evropskim odjemalcem dobro služila dolga leta, ne ustreza več svojemu namenu. Kriza fosilnih goriv je razkrila prevelik vpliv plina na cene električne energije. Komisija je na zahtevo voditeljev in voditeljic držav ali vlad EU sprejela dolgoročno **reformo zasnove trga z električno energijo**, da bi spodbudila obnovljive vire energije, bolje zaščitila odjemalce in okrepila industrijsko konkurenčnost. S to reformo naj bi računi odjemalcev postali manj odvisni od nestanovitnosti kratkoročnih trgov, prav tako pa naj bi se spodbujale naložbe v energijo iz obnovljivih virov, okrepile pravice odjemalcev in trgi bolje zaščitili pred morebitnimi manipulacijami.

Komisija je junija 2023 v okviru revizije večletnega finančnega okvira predlagala vzpostavitev **platforme za strateške tehnologije za Evropo**, da bi spodbudila dolgoročno konkurenčnost EU pri kritičnih tehnologijah na področju digitalne, globoke

in čiste tehnologije ter biotehnologije. Za hitro in učinkovito uvedbo na terenu bi ta platforma nadgradila in dopolnila obstoječe instrumente, vključno z InvestEU, skladom za inovacije, Evropskim svetom za inovacije in Evropskim obrambnim skladom, pri čemer bi prav tako uvedla novo prožnost in spodbude za kohezijsko financiranje v manj razvitih regijah in regijah v prehodu ter za mehanizem za okrevanje in odpornost. Uvaja se tudi pečat suverenosti – oznaka kakovosti EU za projekte suverenosti.

Narava in okolje

Požari v naravi, poplave in nevihte po vsej Evropi v zadnjih mesecih kažejo, kako pomembno je, da obnovimo naravo v vsej Evropski uniji in našemu naravnemu okolju omogočimo, da pomaga v boju proti podnebnim spremembam. Potem ko sta Svet in Parlament junija in julija 2023 sprejela svoji stališči, zdaj potekajo pogajanja za dokončanje **pravil o obnovi narave**. Pravila so ključni korak pri preprečevanju in obravnavanju najhujših posledic podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti, kot so suše in poplave, ter so v skladu z zgodovinskim dogovorom o **Kunminško-montrealskem svetovnem okviru za biotsko raznovrstnost**, doseženim decembra 2022.

Te ukrepe dopolnjuje sveženj z dne 5. julija 2023 o trajnostni rabi naravnih virov, vključno zlasti s predlogi o **spremljanju tal, novih genomskehih tehnikah, rastlinskem in gozdnem razmnoževalnem materialu ter zmanjšanju količine živilskih odpadkov**, ki bi lahko močno prispevali k trajnostnim agroživilskim sistemom.

.....

V okviru enega največjih okoljskih projektov v Evropi **Irska obnavlja 33 000 hektarov barij**. Barja so bogata z biotsko raznovrstnostjo in lahko naravno skladiščijo dvakrat več ogljika kot gozdovi.

.....

Z uvedbo **akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje** je Komisija predstavila ambiciozno vizijo za leto 2050: zmanjšanje onesnaženosti zraka, vode in tal na ravni, ki niso več zdravju in okolju škodljive. Načrtu so sledili ključni predlogi, kot so uredba o trajnostni rabi pesticidov, revizija direktiv o kakovosti zunanjega zraka, uvedba strožjih mejnih vrednosti emisij za motorna vozila (Euro 7), revizija direktive o podzemni vodi in direktive o čiščenju komunalne odpadne vode ter revizija direktive o industrijskih emisijah.

.....

Fionn Ferreira, 22-letnik iz Corka na Irskem je prejel nagrado za mlade izumitelje Evropskega patentnega urada za **ново metodo odstranjevanja mikroplastike iz vode**.

.....

EU je uspešno zaključila razprave o skupni kmetijski politiki (SKP) za obdobje 2023–2027, Komisija pa je do decembra 2022 odobrila vseh 28 strateških načrtov SKP. Na novo uveljavljena zakonodaja, ki velja od 1. januarja 2023, prispeva k ciljem **strategije „od vil do vilic“ in strategije za biotsko raznovrstnost**, saj podpira kmete v EU pri nadaljnji pridelavi varne in kakovostne hrane kot tudi prehodu k bolj trajnostnemu in odpornemu kmetijskemu sektorju. Nova SKP podpira tudi **dolgoročno vizijo za podeželska območja** EU, saj prispeva k ohranjanju vitalnosti in raznolikosti podeželskih skupnosti. Skupno je 32 % vseh sredstev SKP namenjenih koristim za

podnebje, naravne vire, biotsko raznovrstnost in dobrobit živali, večji poudarek pa je namenjen pravičnosti za majhne družinske kmetije, mlade kmete in delavce na kmetijah.

.....

Kmetija Joãa Coimbre v kraju Quinta da Cholda v osrednjem delu Portugalske je bila ustanovljena v začetku 20. stoletja. João Coimbra danes **uporablja tehnike preciznega kmetovanja in tehnike za ohranjanje biotske raznovrstnosti, s katerimi lahko pridelava več hrane z manj viri**. V letu 2022, ki so ga zaznamovale hude suše, je uporabljal tehniko namakanja zemljišč, ki natančno upošteva potrebe tal, s čimer se je izognil zmanjšanju pridelka. Z vidika energije je kmetija samozadostna.

.....

Krožno gospodarstvo

Komisija je sprejela več predlogov za izpolnitev zavez iz akcijskega načrta za krožno gospodarstvo, vključno s predlogoma za **uredbo o embalaži in odpadni embalaži** ter **uredbo o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke**, ki zagotavljata, da so vsi izdelki, ki pridejo na trg EU, trajnostni, kar pomeni, da jih je mogoče ponovno uporabiti, popraviti in reciklirati. Kar 94 % ljudi iz EU pravi, da jim je varstvo okolja osebno pomembno, 68 % pa se jih zaveda, da njihove potrošniške navade negativno vplivajo na okolje v Evropi in po svetu. Da bi se zmanjšal negativni učinek povpraševanja EU po proizvodih, kot so soja, palmovo olje, kava, kakav, les in kavčuk, sta se zakonodajalca dogovorila o novi **zakonodaji EU o krčenju gozdov**, ki je začela veljati junija 2023. S partnerskimi državami smo vzpostavili tesen dialog o izvajanju te zakonodaje, kar ponazarja skupna projektna skupina Evropske komisije, Indonezije in Malezije za izvajanje uredbe EU o krčenju gozdov, ki je bila ustanovljena junija.

Komisija je marca 2023 predlagala enotna merila za preprečevanje zelenega zavajanja na trgu EU. Ta naj bi **zagotovila, da so izdelki, ki se tržijo kot „zeleni“, resnično okolju prijazni**, da imajo potrošniki na voljo kakovostnejše informacije in da se lahko podjetja z resnično trajnostnimi izdelki preprosto prepoznajo in nagradijo. Predlog se osredotoča na izrecne trditve, kot so „majica iz recikliranih plastenkov“, „dostava z izravnavo CO₂“, „embalaža iz 30 % reciklirane plastike“ ali „oceanom prijazna krema za zaščito pred soncem“.

Komisija je poleg tega sprejela nov predlog, s katerim se zavzema za **popravilo blaga**. Z njim si prizadeva poenostaviti in spodbujati popravila blaga (kot so sesalniki, tablični računalniki in pametni telefoni), s čimer bi poživili sektor popravil ter proizvajalce in

prodajalce spodbudili k razvoju bolj trajnostnih poslovnih modelov.

Okoljska diplomacija

Komisija je na **27. konferenci ZN o podnebnih spremembah** (COP27) pokazala ambicije in prožnost, da cilj omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C ostane dosegljiv. Odločna in enotna evropska prizadevanja so pomagala zagotoviti težko dosežen dogovor, da se ohranijo cilji Pariškega sporazuma. S prizadevanji za povezovanje je EU pripomogla tudi k napredku pri razpravah o uravnoteženih novih ureditvah financiranja, da bi ranljivim skupnostim pomagali pri soočanju z izgubo in škodo zaradi podnebnih sprememb.

Na konferenci ZN o biotski raznovrstnosti (COP15), ki je potekala decembra 2022 v Montrealu v Kanadi, je EU skupaj s 195 državami sprejela **zgodovinski Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost**. Ta okvir vsebuje globalne cilje, katerih namen je zaščititi in obnoviti naravo za sedanje in prihodnje generacije, zagotoviti njeno trajnostno rabo ter spodbuditi naložbe v zeleno svetovno gospodarstvo. Skupaj s Pariškim sporazumom o podnebjju postavlja temelje za oblikovanje podnebno nevtralnega, naravi prijaznega in odpornega sveta do leta 2050. Enotnost in vodstvena vloga EU med štiriletnimi pogajanjmi sta bili ključni za dosego tega mednarodnega sporazuma. Predsednica Ursula von der Leyen je v okviru strategije Global Gateway že napovedala, da bo Komisija **podvojila finančna sredstva za svetovno biotsko raznovrstnost**, da bi se za zaščito biotske raznovrstnosti po vsem svetu namenilo skupno 7 milijard evrov.

V skladu s tem zgodovinskim sporazumom je marca 2023 mednarodna skupnost zaključila tudi pogajanja o **prelomni pogodbi o odprtem morju**, namenjeni zaščiti

oceanov, boju proti degradaciji okolja in podnebnim spremembam ter preprečevanju izgube biotske raznovrstnosti v oceanih. Pogodba o morski biotski raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije bo omogočila **vzpostavitev obsežnih morskih zavarovanih območij na odprtem morju**. EU in države članice, ki so del povezane koalicije ambicioznih, ki jo je ustanovila predsednica Ursula von der Leyen, so imele ključno vlogo pri doseganju sporazuma.

Da bi povezavo med podnebjem, mirom in varnostjo bolje vključili v zunanje politike EU, sta Komisija in visoki predstavnik junija 2023 predstavila **načrt EU, da postane odpornejša in varnejša v času, ko se podnebna kriza zaostrojuje**.

Predsednica Ursula von der Leyen je na pariškem vrhu o novem globalnem finančnem paktu junija 2023 **predlagala, naj se za zagotavljanje sredstev za podnebno financiranje**, ki ga svet v razvoju nujno potrebuje, **uporabi oblikovanje cen ogljika na svetovni ravni**. Oblikovanje cen ogljika je eno najučinkovitejših orodij, ki se lahko uporabi za zmanjšanje emisij na način, ki onesnaževalce spodbudi k plačilu za onesnaževanje in udeležence k inovacijam. Od leta 2005, ko ga je EU začela uvajati, so prihodki od oblikovanja cen ogljika dosegli 142 milijard evrov, emisije CO₂ pa so se zmanjšale za 35 %. EU zdaj razširja sistem trgovanja z emisijami na stavbni sektor in sektor cestnega prometa.

Poleg sistema EU za trgovanje z emisijami nacionalni ali podnacionalni sistemi že delujejo ali se razvijajo v Kanadi, na Kitajskem in Japonskem ter v Novi Zelandiji, Južni Koreji, Švici in Združenih državah Amerike. EU sodeluje s temi partnericami in pomaga drugim pri uvajanju oblikovanja cen ogljika.

Komisija je julija 2023 objavila prvi *prostovoljni pregled izvajanja agende Združenih narodov*

za trajnostni razvoj do leta 2030. Od sprejetja Agende 2030 leta 2015 je EU zmerno ali močno napredovala pri doseganju večine ciljev trajnostnega razvoja. Prav tako načrtuje nadaljnji napredek pri doseganju teh ciljev s pospešitvijo izvajanja evropskega zelenega dogovora in evropskega digitalnega desetletja.

Uresničujemo evropsko digitalno desetletje

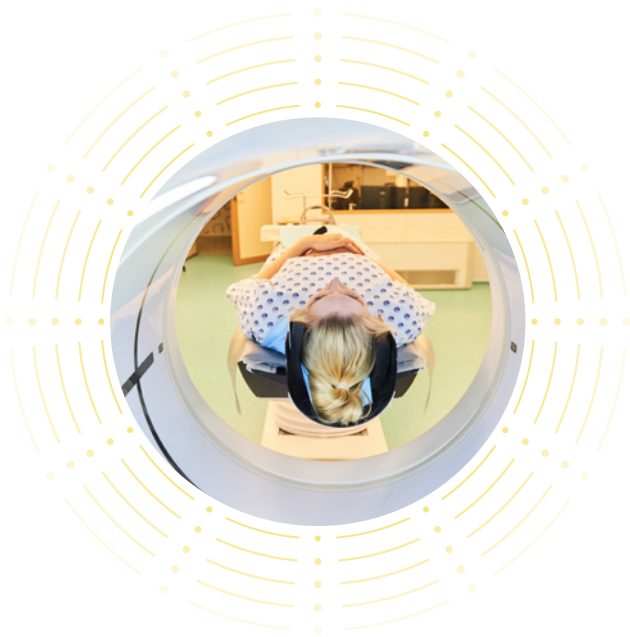
Digitalne inovacije bliskovito preoblikujejo naše gospodarstvo. Letos smo bili priča izjemno hitremu uvajanju generativne umetne inteligence z velikimi jezikovnimi modeli in generiranjem slik. **Revolucija na področju umetne inteligence ni več oddaljena možnost, temveč se odvija tukaj in zdaj**. Potencial zaupanja vredne umetne inteligence je ogromen, saj vključuje boljše zdravstveno varstvo in razvoj zdravil, varnejši in okolju prijaznejši promet, učinkovitejšo industrijo, modele napovedovanja podnebnih sprememb ter stroškovno učinkovitejše in bolj trajnostne energetske rešitve.

Komisija je to predvidela v svojem pristopu k zagotavljanju regulativnega okolja za umetno inteligenco, ki spodbuja inovacije, vendar je osredotočeno na človeka. Že aprila 2021 je Komisija predstavila **akt o umetni inteligenci**, katerega namen je bil zagotoviti, da so sistemi umetne inteligence, ki se uporabljajo v EU, varni, pregledni, etični, nepristranski in pod človeškim nadzorom. Da bi zagotovila celovito strategijo, ki je naklonjena inovacijam, je Komisija predlagala **na tveganju temelječ pristop**. Trialogi o aktu o umetni inteligenci so se uspešno začeli in upamo, da se bodo zaključili še letos. Hkrati namerava EU z **usklajenim načrtom za umetno inteligenco** v tem desetletju postopoma povečati javne in zasebne naložbe v umetno inteligenco na skupno 20 milijard evrov na leto.

.....

Novoustanovljeni laboratorij za precizno slikanje s strojnim učenjem na Dunaju bo izboljšal modele napovedovanja pljučnega raka, pri čemer se bo **s pomočjo umetne inteligence oblikovalo pacientu prilagojeno zdravljenje**.

.....

Decembra 2022 je bilo doseženo pomembno soglasje o **Evropski deklaraciji o digitalnih pravicah in načelih za digitalno desetletje**. Ta deklaracija je vodilo za ljudi, podjetja in oblikovalce politik sredi digitalnega prehoda EU, saj naše državljane in državljanke postavlja v središče preobrazbe in spodbuja inovacije v naših trgovskih sektorjih.

Decembra 2022 je bil sprejet tudi **program politike digitalnega desetletja**, pobuda, katere cilj je zagotoviti, da bo digitalna preobrazba osredotočena na državljane in državljanke EU ter temeljila na načelih evropske digitalne suverenosti in naših skupnih vrednotah. Ta program vzpostavlja mehanizem spremljanja in sodelovanja za doseganje skupnih ciljev za digitalno preobrazbo Evrope, predstavljeno v digitalnem kompasu do leta 2030. S tem sodelovalnim pristopom bodo večdržavni projekti velikega obsega, ki se jih nobena država članica ne bi mogla lotiti sama, prinesli naš digitalni razvoj.

Zagotovo pa niti digitalnega in zelenega prehoda niti tehnološkega vodstva EU ne moremo doseči brez polprevodnikov ali čipov. Zato so marca 2023 Evropski parlament in države članice dosegli prelomni dogovor o **evropskem aktu o čipih**, ki ga je Komisija predlagala le leto prej. Skupni znesek naložb, ki temeljijo na politiki, v podporo aktu se ocenjuje na več kot 43 milijard evrov. Te naložbe bodo okrepile prve dejavnosti proizvodnje polprevodnikov v EU, spodbudile evropski ekosistem za njihovo zasnovo ter zagotovile podporo za širitev in inovacije v celotni vrednostni verigi polprevodnikov.

Hkrati je Komisija oktobra 2022 in aprila 2023 v skladu s pravili EU o državni pomoči odobrila francosko in italijansko pomoč za naložbe v prve tovrstne zmogljivosti za množično proizvodnjo polprevodnikov v EU v vrednosti več kot 8 milijard evrov.

.....

Dežela Saška v vzhodni Nemčiji je uspešno prestala prehod in postala eno **najpomembnejših tehnoloških vozlišč v Evropi** s posebnim poudarkom na elektroniki. Sredstva EU so imela pri tem ključno vlogo in pomagala privabiti dodatne naložbe. Najpomembnejši projekt je naložba podjetja Infineon v nov obrat za proizvodnjo čipov v vrednosti 5 milijard evrov, ki naj bi ustvaril približno 1 000 novih visokokvalificiranih delovnih mest. Podjetje Infineon naj bi prejelo milijardo evrov javnih sredstev, dodeljenih na podlagi evropskega akta o čipih.

.....

Komisija ima v svojem naboru orodij državne pomoči na voljo tudi druge instrumente za podporo industriji mikroelektronike, kot so **pomembni projekti skupnega evropskega interesa**. Junija 2023 je odobrila tak projekt za podporo raziskavam, inovacijam in prvi industrijski uporabi mikroelektronike in komunikacijskih tehnologij v celotni vrednostni verigi. Z javnimi sredstvi v višini 8,1 milijarde evrov, ki jih zagotovijo države članice, naj bi se sprostilo za dodatnih 13,7 milijarde evrov zasebnih naložb.

Podatki, gonilna sila evropskega digitalnega gospodarstva, morajo ostati v rokah Evropejcev in Evropejk. Cilj **evropske strategije za podatke** je postaviti EU na čelo podatkovne družbe. Vzpostavitev enotnega trga za podatke bo omogočila prosti pretok podatkov znotraj EU in med panogami, kar bo koristilo podjetjem, raziskovalcem in javnim upravam.

Junija 2023 je bil dosežen dogovor o **aktu o podatkih**, ključnem zakonodajnem aktu, katerega cilj je zagotoviti dostopnost večje količine podatkov ter določiti pravila o uporabi podatkov in dostopu do njih v vseh gospodarskih sektorjih v EU. Novi predpisi naj bi do leta 2028 k BDP držav članic EU prispevali dodatnih 270 milijard evrov z obravnavanjem pravnih, gospodarskih in tehničnih izzivov, zaradi katerih se podatki trenutno premalo izkoriščajo. Na podlagi akta bodo potrošniki in podjetja, ki z uporabo proizvodov in storitev ustvarjajo podatke, lahko izkoristili cenovno dostopnejše poprodajne storitve, nove priložnosti za uporabo storitev, ki temeljijo na dostopu do podatkov, in boljši dostop do podatkov, zbranih ali ustvarjenih z napravo.

Akt o digitalnih storitvah, ki velja od novembra 2022, določa obsežen nov sklop obveznosti za vse spletne platforme, da ublažijo škodo in zaščitijo pravice uporabnikov v digitalnem okolju. Komisija je 25. aprila 2023

opredelila 17 zelo velikih spletnih platform in dva zelo velika spletna iskalnika. Zaradi te opredelitve morajo te storitve od konca avgusta 2023 naprej izpolnjevati celoten sklop novih obveznosti, namenjenih opolnomočenju in zaščiti spletnih uporabnikov, vključno z mladoletniki. To vključuje zahtevo, da ocenijo in ublažijo sistemska tveganja svojih storitev ter ponudijo zanesljiva orodja za moderiranje vsebin.

Za izvrševanje akta Komisija krepi svoje strokovno znanje tudi z internimi in zunanjimi multidisciplinarnimi strokovnjaki. 17. aprila 2023 je začel delovati **Evropski center za algoritemsko preglednost**, ki ga gosti Skupno raziskovalno središče Komisije.

Akt o digitalnih trgih, ki prav tako velja od novembra 2022, naj bi povečal pravičnost in tekmovalnost na digitalnih trgih z jasno opredeljenimi objektivnimi merili za opredelitev „vratarjev“. Komisija je 6. septembra 2023 imenovala šest „vratarjev“, ki imajo zdaj šest mesecev časa, da zagotovijo popolno skladnost z obveznostmi iz akta o digitalnih trgih za vsako od svojih imenovanih jedrnih platformnih storitev.

Komisija je julija 2023 sprejela novo strategijo o **spletu 4.0 in virtualnih svetovih** za usmerjanje naslednjega tehnološkega prehoda ter zagotovitev odprtega, varnega, zaupanja vrednega, pravičnega in vključujočega digitalnega okolja za državljanke in državljane, podjetja in javne uprave EU.

Trenutno lahko le približno 60 % prebivalstva EU v 14 državah članicah svojo nacionalno elektronsko identiteto uporablja tudi čezmejno. **Evropska digitalna identiteta**, o kateri je bil dogovor dosežen junija 2023, bo na voljo državljanom, rezidentom in podjetjem EU za

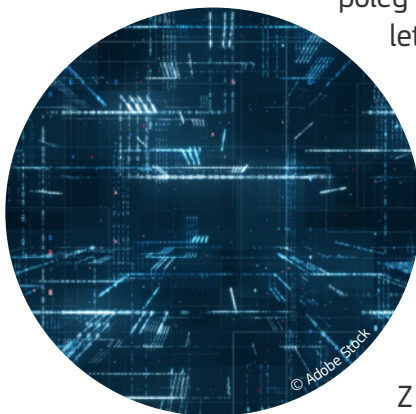
namene identifikacije ali preverjanja nekaterih osebnih podatkov. Državljeni in rezidenti EU bodo upravičeni do osebne digitalne denarnice, ki se bo uporabljala za spletne in nespletne javne in zasebne storitve po vsej EU.

To bodo spremljale naložbe v infrastrukturo in spretnosti, namenjene **premostitvi digitalnega razkoraka** in zagotovitvi, da nihče nikjer v EU ne bo zapostavljen pri digitalni preobrazbi naših družb in gospodarstev. Približno 26 % sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost je namenjenih ukrepom, ki prispevajo k digitalnim ciljem. Te dopolnjujejo sredstva kohezijske politike v višini 36,6 milijarde evrov v obdobju 2021–2027, poleg 16 milijard evrov, vloženih med letoma 2014 in 2020, Instrument za povezovanje Evrope in program Digitalna Evropa.

Komisija je junija 2023 predstavila predlog, s katerim je postavila temelje za **morebitni digitalni euro, ki bi dopolnjeval gotovino**.

Z vzponom elektronskih in digitalnih plačil v EU bi lahko digitalni evro predstavljal splošno sprejeto, gospodarno, varno in odporno obliko javnega denarja. Hkrati je Komisija predstavila zakonodajni predlog, katerega cilj je zagotoviti, da evrogotovina ostane splošno sprejet in dostopen način plačila v celotnem območju evra.

Poleg tega je Komisija predstavila dva predloga za digitalizacijo plačil in širšega finančnega sektorja, pri čemer je dala prednost interesom potrošnikov, konkurenci, varnosti in zaupanju. Namen prvega predloga je revizija direktive o plačilnih storitvah za okrepitev preprečevanja goljufij, pravic potrošnikov in odprtih bančnih sistemov.

Drugi predlog je zakonodajni predlog za okvir, ki ureja dostop tretjih strani do finančnih podatkov strank za različne finančne storitve.

Pobudi sledita predlogu iz oktobra 2022, s katerim naj bi takojšnja plačila v evrih postala na voljo vsem državljanom in državljanom ter podjetjem v EU in Evropskem gospodarskem prostoru. Cilj je zagotoviti ugodne in varne **prenose v evrih v desetih sekundah vsak dan**, s čimer bi se povečali praktičnost in učinkovitost v finančnem sektorju.

V letu 2023 se je **območju evra pridružila tudi Hrvaška**. Skupno valuto EU ima zdaj dvajset držav članic EU in 347 milijonov državljanov in državljanov EU.

Krepimo enotni in socialni trg

Letos smo praznovali **tridesetletnico enotnega trga**, ki je temelj trajne konkurenčnosti EU. Za ta največji trg na svetu s 440 milijoni državljanov in državljanov ter 23 milijoni podjetij, ki predstavlja 15 % svetovnega BDP, se ocenjuje, da je od svoje vzpostavitve pred tremi desetletji povečal BDP EU za dodatnih 9 %. Države članice lahko s pomočjo enotnega trga najdejo skupne rešitve za izzive, kot so vojna v Ukrajini, energetska kriza in draginjska kriza. Potrošnikom daje večjo izbiro ter viša standarde in nižja cene, podjetjem pa omogoča, da postanejo konkurenčna na svetovni ravni.

Komisija je 16. marca 2023 v povezavi z obletnico enotnega trga predstavila svoj pristop k **dolgoročni konkurenčnosti**. Ta priznava potencial enotnega trga za povečanje produktivnosti in opisuje, kako lahko EU gradi na svojih prednostih in doseže več kot le premostitev vrzeli v rasti in inovacijah. V prihodnost usmerjen, dobro opredeljen in usklajen okvir EU bo spodbudil uspešna podjetja, ki bodo na svetovnem trgu lahko konkurirala s privlačnimi delovnimi mesti in določala svetovne standarde.

Gospodarstvo EU sredi zaporednih gospodarskih pretresov zadnjih let še naprej dokazuje, da je izjemno odporno. Leta 2022 je bilo **okrevanje rasti kar osupljive 3,4 %**.

K ekspanziji je prispeval trden trg dela, **pri čemer je stopnja brezposelnosti dosegla rekordno nizko raven, zaposlenost pa se je povečala**. To je v veliki meri zasluga odločnih ukrepov, ki so jih sprejele EU in njene države članice.

Dobri gospodarski rezultati pa so po drugi strani upočasnili upad inflacije. Visoka inflacija in posledični odziv denarne politike v obliki zvišanja obrestnih mer sta prispevala k znatnemu upočasnjevanju rasti, ki trenutno poteka.

Kljub temu je zelo skromna gospodarska rast, zabeležena v prvi polovici leta 2023, odvrnila skrbi glede zimske recesije. Čeprav se še naprej soočamo z veliko negotovostjo, zlasti zaradi invazije Rusije na Ukrajino, še vedno pričakujemo, da se bo rast nadaljevala. Obenem naj bi se vpliv inflacije na kupno moč gospodinjstev zmanjšal, trg dela pa naj bi bil še naprej trden.

Gospodarska odpornost in konkurenčnost EU temeljita na njenem edinstvenem gospodarskem modelu. Tri desetletja smo oblikovali močen enotni trg s trdno socialno razsežnostjo. Zato smo leta 2020 vzpostavili instrument SURE (instrument za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah), da bi zavarovali delovna mesta in dohodke, ki jih je ogrozila pandemija COVID-19.

Končno poročilo o izvajanju in učinku instrumenta SURE je pokazalo, da je instrument tisto leto podprl več kot 2,5 milijona podjetij in približno 31,5 milijona ljudem pomagal ohraniti delovna mesta. Do leta 2022 so se nacionalni podporni ukrepi postopoma začeli opuščati, medtem ko je instrument SURE nadalje zagotavljal podporo 40 000 podjetjem in 350 000 osebam.

Na splošno je bil instrument SURE med letoma 2020 in 2022 **ključen pri spodbujanju hitrega gospodarskega okrevanja po pandemiji**, saj je bilo v 19 državah članicah izplačanih 98,4 milijarde evrov. Skoraj polovica skupnih odhodkov je bila dodeljena shemam skrajšanega delovnega časa in skoraj tretjina podobnim ukrepom za samozaposlene. Sheme plačnih subvencij in drugi podobni ukrepi so znašali 12 %, preostalih 5 % pa je bilo uporabljenih za ukrepe, povezane z zdravjem, ki so vključevali preventivne ukrepe proti COVID-19, dodatne stroške dela za zaposlovanje in podporo zdravstvenim delavcem ter nakup zdravstvene opreme in zdravil, vključno s cepivi.

Kljub pretresom brez primere zaradi pandemije in vojne je Komisija še naprej zagotavljala pravilno delovanje enotnega trga. Namen **uredbe o tujih subvencijah**,

ki velja od januarja 2023, je obravnavati izkrivljanja na enotnem trgu, ki ga povzročajo tuje subvencije. Ta nova pravila bodo EU omogočila, da ostane odprta za trgovino in naložbe, hkrati pa zagotovila enake konkurenčne pogoje za vsa podjetja, ki poslujejo v EU. Uredba se je začela uporabljati 12. julija. Podjetja bodo morala od 12. oktobra Komisiji priglasiti koncentracije in sodelovanje v postopkih za oddajo javnega naročila, če vključujejo finančne prispevke, ki jih države nečlanice EU dodelijo podjetjem, ki opravljajo gospodarsko dejavnost v EU, in dosegajo ustrezne pragove za priglasitev.

Reforma carinske unije EU, ki smo jo predlagali maja 2023, bo tradicionalne carinske deklaracije nadomestila s pametnim, na podatkih temelječim pristopom k nadzoru uvoza. Ta predlog je **najcelovitejša in najambicioznejša reforma carinske unije od njene ustanovitve leta 1968**. Glede na izrazito povečanje obsega trgovine, porast e-trgovanja in hitro povečanje števila standardov EU, ki jih je treba upoštevati pri carinskih kontrolah, bo novi sistem, ki ga bo podpiral nov carinski organ EU, zmanjšal sedanje okorne carinske postopke, enotni trg pa bo postal konkurenčnejši, varnejši in primernejši za prihodnost.

Komisija je 8. decembra 2022 predlagala vrsto ukrepov, s katerimi želi **posodobiti in izboljšati delovanje sistema EU za davek na dodano vrednost za podjetja** in povečati njegovo odpornost proti goljufijam s polnim sprejemanjem in spodbujanjem digitalizacije. Ključni predlagani ukrepi bodo državam članicam pomagali, da letno poberejo do 18 milijard evrov dodatnih prihodkov iz

davka na dodano vrednost, hkrati pa bodo podjetja, vključno z malimi in srednjimi podjetji, podprli pri rasti. Istega meseca je Komisija sprejela predlog o **novih pravilih o davčni preglednosti**, ki od ponudnikov kriptosredstev s sedežem v EU zahtevajo, da poročajo o vseh transakcijah strank, ki živijo v Uniji. S tem se bo izboljšala sposobnost držav članic za odkrivanje davčnih goljufij, davčnih utaj in izogibanja davkom ter boj proti njim, saj na tem področju prepogosto primanjkuje preglednosti. Finančni ministri in ministrice EU so maja 2023 dosegli politični dogovor o tem predlogu.

Evropska podjetja imajo koristi ne le od povezanega trga, visoko usposobljene delovne sile in zmanjšanja birokracije, temveč tudi od bogatega inovacijskega okvira. Panoge z intenzivno uporabo intelektualne lastnine predstavljajo skoraj polovico vsega BDP in več kot 90 % vsega izvoza EU. S tem v mislih je Komisija 27. aprila 2023 predlagala **nova pravila o patentih**. Predlagane uredbe o standardnih patentih, prisilnem licenciranju patentov v kriznih razmerah in reviziji zakonodaje o dodatnih varstvenih certifikatih bodo ustvarile preglednejši in učinkovitejši okvir za pravice intelektualne lastnine, ki bo kos izzivom prihodnosti. Njihov cilj je večja uspešnost sistema patentov z nadaljnjim odpravljanjem razdrobljenosti enotnega trga, zmanjšanjem birokracije in povečanjem učinkovitosti. To bo gospodarskim subjektom in pristojnim organom omogočilo, da bolje zaščitijo inovacije, obenem pa zagotovijo pravičen dostop, tudi v izrednih razmerah.

Poleg tega enotnemu trgu koristi odporen bančni sektor, okrepljen s trdnim okvirom za krizno upravljanje. Komisija je 18. aprila 2023 sprejela predlog za prilagoditev in nadaljnjo **okrepitev obstoječega okvira EU za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge**. Predlog je osredotočen

predvsem na srednje velike in manjše banke. Temelji na izkušnjah, pridobljenih v prvih letih uporabe okvira, in organom za reševanje daje učinkovitejša orodja za zagotavljanje, da lahko imetniki bančnih vlog – na primer posamezniki, podjetja in javni subjekti – še naprej dostopajo do svojih bančnih računov, kadar pride do krize in je ogrožena finančna stabilnost. Zlasti naj bi olajšal uporabo skladov za reševanje in sistemov varstva za vloge, ki jih financira bančni sektor, da bi organom omogočil boljšo zaščito imetnikov bančnih vlog med bančnimi krizami, na primer s prenosi z banke v težavah na zdravo banko.

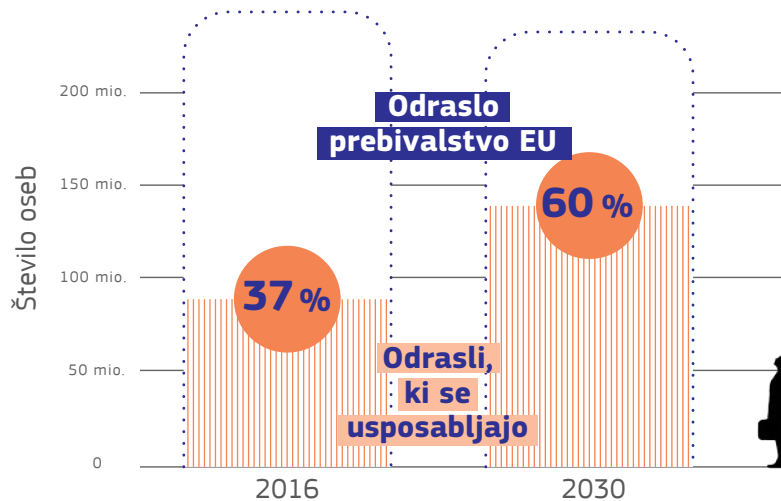
Poleg tega EU krepi odpornost bank, ki poslujejo znotraj njenih meja, ter njihov nadzor in obvladovanje tveganj z **dokončanjem izvajanja regulativnih reform, dogovorjenih na svetovni ravni in znanih kot Basel III**. Nova bančna pravila bodo zagotovila, da bodo banke EU postale odpornejše proti morebitnim prihodnjim ekonomskim šokom, obenem pa prispevale k prehodu na podnebno nevtralnost.

Izkoriščamo priložnosti našega socialnega tržnega gospodarstva: poudarek na socialnem dialogu ter spretnostih

Naše edinstveno socialno tržno gospodarstvo daje prednost tako trgovskim priložnostim kot tudi družbeni blaginji in postavlja ljudi in njihovo dobrobit v središče naše socialne Evrope. V razmerah povečane inflacije in višjih življenjskih stroškov v preteklem letu so politike na vseh ravneh ključne za ublažitev izgube kupne moči, kot je bilo poudarjeno v ciklu evropskega semestra 2023.

Spretnosti prinašajo možnosti

Cilj EU, da bi se vsako leto 60 % odraslih udeležilo usposabljanja

V ta namen še naprej izvajamo akcijski načrt za **evropski steber socialnih pravic**.

Države članice so odobrile socialne cilje EU za leto 2030, da bo zaposlenih vsaj 78 % oseb v starosti od 20 do 64 let, da se bo vsaj 60 % vseh odraslih vsako leto udeležilo usposabljanja in da se bo zmanjšalo število oseb s tveganjem revščine ali socialne izključenosti za vsaj 15 milijonov (v primerjavi z letom 2019).

Zagotoviti moramo, da bodo lahko vsi, ki delajo v EU, živeli dostojno. Zgodovinski dogovor o direktivi o **ustreznih minimalnih plačah** bo v nacionalno zakonodajo prenesen do novembra 2024. Direktiva bo z določitvijo postopka za ustrezne zakonsko določene minimalne plače in obveznosti držav članic, da spodbujajo kolektivna pogajanja o določanju plač, pomagala državljanke in državljane dvigniti iz revščine zaposlenih po vsej EU.

Evropsko socialno tržno gospodarstvo uspeva zaradi dialoga med sindikati, delodajalci in vladami, pri čemer so ključna značilnost kolektivna pogajanja. Trdno verjamemo

v moč socialnega dialoga kot orodja za razvoj skupnih rešitev za izzive, s katerimi se soočamo v današnjem svetu dela, ki se nenehno spreminja. Po našem sporočilu iz januarja 2023 so države članice sprejele **priporočilo Sveta s konkretnimi ukrepi za večjo vključenost socialnih partnerjev na nacionalni ravni in ravni EU**. To pomeni, da se je treba z njimi posvetovati pri oblikovanju in izvajanju ekonomskih, zaposlitvenih in socialnih politik, spodbujati kolektivna pogajanja in omogočiti povečanje njihovih zmogljivosti.

Komisija je septembra 2022 sprejela smernice, da bi zagotovila pravno varnost za samozaposlene osebe brez zaposlenih, zlasti tiste, ki delajo v digitalnem gospodarstvu in prek digitalnih platform dela, tako da je pojasnila primere, v katerih konkurenčno pravo ne ovira njihovih prizadevanj za kolektivna pogajanja, da bi dosegli boljše pogoje.

Medtem sta zakonodajalca začela končna pogajanja o **predlogu Komisije za direktivo o izboljšanju delovnih pogojev**

pri platformnem delu. Cilj predloga je zagotoviti, da se osebam, ki delajo prek digitalnih platform dela, dodeli pravni zaposlitveni status, ki ustreza njihovi dejanski ureditvi dela, ter da lahko uživajo pravice delavcev in socialne ugodnosti, do katerih so upravičeni. Predlog v okviru osredotočenosti na digitalne platforme dela obravnava tudi zapleteno vprašanje algoritemskega upravljanja na platformah, da se zagotovita človeški nadzor in preglednost.

.....

Avstrijski načrt za okrevanje in odpornost prispeva h **krepitvi socialne odpornosti s plačevanjem pogodb za 275 medicinskih sester v skupnostih.** Program vključuje tudi naložbo v vozi park 94 električnih avtomobilov in 37 električnih koles, da bodo lahko medicinske sestre tudi na oddaljenih območjih zagotavljale kakovostno oskrbo večinoma starejših, ki potrebujejo pomoč.

.....

Za uspešen zeleni, digitalni in demografski prehod mora EU veliko vlagati v vseživljenjsko učenje, da bi spretnosti ljudi prilagodila nenehno spreminjajočemu se trgu dela. Naš cilj v letošnjem **evropskem letu spretnosti** je, da vsi – vlade, podjetja in posamezniki – prepoznamo pomen usposabljanja in ukrepamo. V proračunu za obdobje 2021–2027 je državam članicam na voljo približno **65 milijard evrov sredstev EU** za naložbe v programe za razvoj spretnosti, večinoma prek mehanizma za okrevanje in odpornost ter Evropskega socialnega sklada plus. Komisija je aprila 2023 sprejela dva nova predloga priporočil Sveta o **digitalnih spretnostih ter digitalnem izobraževanju in usposabljanju.**

Namenjena sta podpiranju držav članic ter sektorja izobraževanja in usposabljanja pri zagotavljanju visokokakovostnega, vključujočega in dostopnega digitalnega izobraževanja in usposabljanja za razvoj digitalnih spretnosti prebivalcev in prebivalk EU.

Komisija je leta 2023 povečala proračun programa **Erasmus+** na novo skupno vsoto 4,43 milijarde evrov, kar je najvišji letni znesek proračunskih sredstev doslej in dragocen prispevek k evropskemu letu spretnosti. Erasmus+ med številnimi drugimi projekti zdaj podpira 50 zavezništev evropskih univerz, ki vključujejo več kot 430 visokošolskih institucij v Evropski uniji in zunaj nje, tudi v Ukrajini.

Poleg širših pobud za spodbujanje razvoja spretnosti na vseh področjih je Komisija uvedla tudi posebne sektorske pobude, ki upoštevajo dejanske razmere v različnih industrijskih ekosistemih. **Pakt za spretnosti** na primer združuje javne in zasebne organizacije, da se opredelijo vrzeli v spretnostih po posameznih sektorjih, predvidijo spretnosti, ki bodo potrebne v prihodnosti, ter sprejmejo

zaveze za zagotavljanje priložnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje delovno sposobnih ljudi. Od njegove uvedbe leta 2020 do danes se je Paktu za spretnosti v vlogi članic pridružilo 1 500 organizacij iz vseh držav članic, in sicer posamezno ali kot del partnerstev za spretnosti v 14 industrijskih sektorjih ter v vseh državah članicah EU in državah kandidatkah. Med članicami so vse vrste organizacij javnega in zasebnega sektorja, vključno z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi, podjetji, socialnimi partnerji, medpanožnimi in panožnimi organizacijami, gospodarskimi zbornicami, izvajalci izobraževanja in usposabljanja ter zavodi za zaposlovanje. Do zdaj je dejavnosti **izpopolnjevanja in preusposabljanja**

v okviru pakta izkoristilo že **dva milijona ljudi**. Posodobljenih ali razvitih je bilo približno 15 500 programov usposabljanja, članice pakta pa so v pobude za spretnosti vložile 160 milijonov evrov.

V okviru evropskega leta spretnosti je Komisija julija začela tudi prvo fazo posvetovanja z evropskimi socialnimi partnerji o **okrepitvi okvira EU za kakovost pripravništva**. Namen okvira je s kakovostnimi pripravništvom mladim pomagati pri prehodu iz izobraževanja in brezposelnosti v zaposlitev. Nedavna raziskava Eurobarometer je pokazala, da se je 76 % mladih Evropejcev in Evropejk med pripravništvom naučilo stvari, ki so koristne za njihovo poklicno življenje, 68 % pa jih je po opravljenem pripravništvu našlo zaposlitev.

Ta pobuda bo okrepila ukrepe EU za boj proti brezposelnosti mladih v EU. Sveženj za podporo zaposlovanju mladih iz julija 2020 je že prinesel okrepljen program jamstva

za mlade, posodobljen evropski okvir za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter nov zagon za vajeništva.

Naše poročilo iz leta 2023 o vplivu demografskih sprememb v spreminjajočem se okolju prinaša svež pregled demografskih trendov, ki oblikujejo naša gospodarstva in družbe. Komisija se zaveda izzivov, ki jih prinaša demografski prehod, zato **demografske vidike še naprej vključuje v pripravo ustreznih politik EU**. Da bi pomagali regijam EU, ki se soočajo s pospešenim upadanjem števila delovno sposobnega prebivalstva, smo januarja 2023 v okviru svoje celovite strategije za izkoriščanje potenciala nadarjenih posameznikov v evropskih regijah začeli izvajati mehanizem za spodbujanje talentov.

Maja 2023 smo objavili razpis za pilotne projekte in vzpostavili vodilni projekt v okviru pobude za tehnično podporo za premagovanje ovir za regionalni razvoj.

.....

Naziv najboljše ekološke kmetovalke v okviru ekoloških nagrad EU za leto 2022 je prejela **Nazaret Mateos Álvarez, mlada podeželska podjetnica** iz španskega kraja Paredes de Nava v provinci Palencia. Razvila je prelomno metodo gojenja gob z naravnimi gnojili in manj vode ter tako izboljšuje lokalno gospodarstvo.

.....

Instrument NextGenerationEU in spodbujanje evropskih naložb

Instrument NextGenerationEU je več kot le odziv na izzive, ki jih je prinesla pandemija COVID-19, je **zgodovinska priložnost za izgradnjo gospodarstva za vse državljane in državljanke EU**. Odločeni smo, da bomo uresničili našo vizijo bolj zelene, bolj digitalne in socialno pravičnejše Evrope. V letih 2022 in 2023 so se začele naše skupne evropske naložbe v okviru instrumenta NextGenerationEU v višini 800 milijard evrov z oprijemljivimi projekti na terenu in ciljem, da izgradimo trajnostno, odporno in konkurenčno Evropo ter zagotovimo blaginjo za vse v EU.

V središču instrumenta NextGenerationEU je **mehanizem za okrevanje in odpornost**, s katerim so vsem državam članicam na voljo večja finančna sredstva kot kadar koli prej. Ta sredstva uporabljajo za izvajanje reform in naložb, ki bodo preobrazile evropska gospodarstva in družbe za prihodnje generacije. Mehanizem je vreden 723 milijard evrov.

Mehanizem s posebnim poudarkom, ki ga namenja trajnostnosti, inovacijam in ustvarjanju delovnih mest, hitro postaja eden od temeljev naše gospodarske politike. Njegovo izvajanje se nadaljuje s polno hitrostjo. Skupaj je bilo **izplačanih že 153,4 milijarde evrov**, vključno s 56,6 milijarde evrov predhodnega financiranja. Države članice ob tem nadaljujejo izpolnjevanje svojih reformnih in naložbenih zavez. Po ocenah Komisije bi lahko samo naložbe, ki se financirajo iz instrumenta NextGenerationEU, v letu 2024 povečale BDP EU za približno 1,5 %.

Stebri **mehanizma za okrevanje in odpornost**

Zeleni prehod

Digitalna preobrazba

Ekonomska kohezija, produktivnost in konkurenčnost

Socialna in teritorialna kohezija

Zdravje ter gospodarska, socialna in institucionalna odpornost

Politike za naslednjo generacijo

Mehanizem se je izkazal za izredno prilagodljiv instrument za učinkovito reševanje različnih kriz, ko se pojavijo. Ko je Rusija začela svojo brutalno vojno agresijo proti Ukrajini, smo predlagali načrt REPowerEU, da bi odpravili našo odvisnost od ruskih fosilnih goriv, in sicer s pospešenim prehodom na čisto energijo in združenimi prizadevanji za odpornejši energetske sistem in resnično energetske unijo. Državam članicam je na voljo skoraj 270 milijard evrov iz načrta REPowerEU, od tega 225 milijard evrov posojil za okrevanje in odpornost, 20 milijard evrov dodatnih nepovratnih sredstev in do 23 milijard evrov prerazporeditev nepovratnih sredstev iz drugih skladov EU.

Analiza nacionalnih načrtov držav članic za okrevanje in odpornost kaže, da:

- so bile od skupnih dodeljenih sredstev 203 milijarde evrov namenjene ukrepom za **zmanjšanje emisij**

toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030,

- je 131 milijard evrov namenjenih pobudam, ki bodo spodbudile **digitalno preobrazbo** evropskih gospodarstev in družb.

Reforme in naložbe, ki so jih predlagale države članice, so presegle cilj, da se najmanj 37 % odhodkov nameni ukrepom, ki prispevajo k podnebnim ciljem, in najmanj 20 % odhodkov digitalnim ciljem. Na ravni celotnega mehanizma ocenjeni odhodki za podnebje znašajo približno 40 %, odhodki za digitalno področje pa 26 %.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je sprožil izvajanje velikih reform na številnih področjih politike. **Pri več kot tretjini vseh ukrepov iz 27 načrtov za okrevanje in odpornost gre za reforme** (približno 2 187 reform in 3 780 naložbenih pobud). S temi reformami bodo države članice postale dolgoročno odpornejše, hkrati pa se bodo izboljšali

tudi pogoji za uspešno izvajanje povezanih naložb v okviru mehanizma, pa tudi skladov kohezijske politike. To se bo doseglo na primer s posodobitvijo regulativnih okvirov v ključnih sektorjih (digitalni sektor, obnovljivi viri energije, promet), izboljšanjem postopkov izdajanja dovoljenj in javnega naročanja ter krepitvijo pravne države in protikorupcijskih zaščitnih ukrepov. Med že sprejetimi **vodilnimi reformami** so:

- reforme za zagotavljanje kibernetske varnosti (Romunija) in digitalizacijo javne uprave (Slovaška),
- reforme pravosodnih sistemov za povečanje njihove učinkovitosti s skrajšanjem trajanja postopkov in izboljšanjem organizacije sodišč (Španija, Italija),
- posodobitev aktivnih politik trga dela ter politik na področju spretnosti (Nemčija, Španija),
- reforme za povečanje predvidljivosti in stabilnosti javnega financiranja raziskav (Portugalska), spodbujanje znanstvene odličnosti ter izboljšanje uspešnosti univerz in javnih raziskovalnih organizacij (Slovaška),
- reforme za boj proti korupciji in zagotavljanje zaščite žvižgačev (Ciper),
- reforme za poenostavitev izdajanja dovoljenj, da se spodbudi vlaganje v obnovljive vire energije na morju, ter reforme za ustvarjanje pogojev za

uvvedbo obnovljivega vodika (Grčija, Španija, Portugalska),

- reforme v podporo uvajanju energije iz obnovljivih virov in trajnostnega prometa (Hrvaška, Romunija),
- reforme za izboljšanje kakovosti zakonodajnega postopka (Bolgarija) ter
- reforme za izboljšanje razpoložljivosti cenovno dostopnih stanovanj (Latvija, Nizozemska).

Med **največjimi naložbenimi pobudami**, pri katerih so ključni koraki že zaključeni, so:

- naložbe v podporo razogljičenju in povečanju energijske učinkovitosti industrije (Francija, 1,4 milijarde evrov; Hrvaška, 91 milijonov evrov),
- nakup 600 000 novih prenosnih računalnikov za izposojno učiteljem in učencem ter izbor vozlišč za digitalne inovacije v podporo podjetjem pri njihovih prizadevanjih za digitalizacijo (Portugalska, 600 milijonov evrov),
- sredstva za povečanje konkurenčnosti podjetij, ki poslujejo v sektorju turizma, vključno s 4 000 malimi in srednjimi podjetji (Italija, 1,9 milijarde EUR),
- digitalizacija javne uprave v smeri digitalnih, enostavnih, vključujočih in varnih javnih storitev za državljane in državljanke ter podjetja (Portugalska, 170 milijonov evrov) ter
- razvoj širokopasovne infrastrukture (Latvija, 4 milijone evrov).

.....

Eden največjih prejemnikov sredstev iz finskega načrta za okrevanje in odpornost je Solar Foods, **zagonsko podjetje, ki proizvaja proteine z biotehnološkim postopkom z uporabo zelenega vodika.**

Patentirani protein solein se lahko uporablja za proizvodnjo katerega koli živila dobesedno iz zraka. To ni znanstvena fantastika – zagonsko podjetje bo prejelo 33,6 milijona evrov za demonstracijsko tovarno v mestu Vantaa na Finskem. Projekt je tudi del pomembnega projekta skupnega evropskega interesa za vrednostno verigo vodika, ki ga podpira Komisija.

.....

Komisija je **kot izdajateljica obveznic EU v imenu Evropske unije** uspešno dosegla svoj cilj financiranja v višini 80 milijard evrov v prvi polovici leta in namerava do konca leta mobilizirati dodatnih 40 milijard evrov.

Od tega bo več kot 100 milijard evrov namenjenih programu za okrevanje NextGenerationEU, do 18 milijard evrov pa bo dodeljenih programu makrofinančne pomoči plus za Ukrajino. S tem Komisija pomembno napreduje pri podpiranju gospodarskega okrevanja v državah članicah in izkazuje solidarnost z Ukrajino, hkrati pa krepi vlogo Unije kot izdajateljice na finančnih trgih.

Kar zadeva **zeleno obveznico**, je Komisija še vedno vodilna v svetu, saj je izdala že za 7,7 milijarde evrov obveznic v letu 2023 in skupno za 44,2 milijarde evrov, s čimer napreduje pri doseganju cilja 250 milijard evrov.

**Next
Gen
EU**

806,9 milijarde EUR*
prek NextGenerationEU

* Podatek v tekočih cenah. V cenah iz leta 2018 znaša 750 milijard evrov..

Za prilagoditev fiskalnih pravil EU na prihodnost je Komisija 26. aprila 2023 predlagala **najobsežnejšo reformo pravil EU o ekonomskem upravljanju po veliki recesiji leta 2008**. Osrednja cilja teh predlogov sta z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga in spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Reforma bo znotraj preglednega in skupnega okvira EU poenostavila ekonomsko upravljanje, povečala nacionalno odgovornost, dala večji poudarek srednjeročnemu obdobju in okrepila izvrševanje.

Tudi **krepitev unije kapitalskih trgov** je bistveno orodje za usmerjanje zasebnega financiranja v naše gospodarstvo ter financiranje zelenega in digitalnega prehoda. V zvezi s tem je Komisija v letih 2022 in 2023 predstavila več pobud ter izpolnila zaveze iz akcijskega načrta za unijo kapitalskih trgov iz leta 2020:

- povečanje privlačnosti in odpornosti **klirinških storitev v EU** ob podpiranju odprte strateške avtonomije EU in ohranjanju finančne stabilnosti,
- povečanje učinkovitosti nekaterih **pravil o insolventnosti** podjetij po vsej EU, da bodo spodbujala čezmejne naložbe,
- zmanjšanje upravnega bremena za podjetja vseh velikosti, zlasti malih

in srednjih podjetij, s sprejetjem **novega akta o kotiranju na borzi**, da bodo lahko s kotiranjem na borzah vrednostnih papirjev lažje dostopala do javnega financiranja,

- **okrepitev zaupanja malih vlagateljev, da bodo lahko varno vlagali** v svojo prihodnost, in njihovo opolnomočenje za sprejemanje investicijskih odločitev, ki so usklajene z njihovimi potrebami in željami,
- izboljšanje učinkovitosti in varnosti postopkov davčnega odtegljaja v EU za vlagatelje, finančne posrednike in davčne uprave držav članic, da bi spodbudili naložbe in prispevali k boju proti davčnim zlorabam.

Naložbe se še naprej podpirajo tudi prek **kohezijskih skladov EU**, ki zagotavljajo uravnoteženo rast, ekonomsko zbliževanje, družbene priložnosti in enake konkurenčne pogoje na celotnem notranjem trgu. V obdobju 2021–2027 naj bi 379 programov, ki jih je Komisija sprejela leta 2022 in s katerimi je mobilizirala 378 milijard evrov podpore EU, prineslo naložbe v vrednosti 545 milijard evrov. Kar 70 % teh naložb bo skoncentriranih v najmanj razvitih regijah. Koristi od kohezijskih sredstev pa bodo zaradi učinkov prelivanja imele vse države in regije: zahvaljujoč kohezijski politiki se bo BDP EU do konca tega obdobja povečal za vsaj 0,5 % in ustvarjenih bo dodatnih 1,3 milijona delovnih mest.

.....

Letos je bil odprt **most Brăila**, kar so omogočili kohezijski skladi EU z več kot 363 milijoni evrov. Dolg je skoraj dva kilometra in je največji most čez Donavo, največji most v Romuniji in tretji najdaljši viseči most v EU.

.....

Nazadnje je za spodbujanje evropskih naložb za izgradnjo bolj zelene, bolj digitalne in socialne unije potrebno pravilno delovanje javnih uprav. Vse javne naložbe in reforme potekajo prek javnih uslužbencev. Komisija je tako okrepila svoja prizadevanja za **pomoč državam članicam pri nadgradnji njihovih javnih uprav** ter pri soočanju s sedanjimi in prihodnjimi izzivi. Leta 2022 smo začeli prvo izmenjavo za sodelovanje javnih uprav, ki bo 300 javnim uslužbencem iz 19 držav članic omogočila, da nekaj časa preživijo v upravi druge države članice na istem delovnem področju ter tako izmenjujejo strokovno znanje in dobre prakse.

Leta 2022 smo v celoti uveljavili **pristop k pripravi zakonodaje EU po načelu „za enega sprejetega se eden odpravi“**.

V enem letu smo predlagali pobude, ki naj bi zmanjšale skupno upravno breme in v največji možni meri nadomestile druge stroške. Leta 2023 smo se zavezali, da bomo ponovno sprožili prizadevanja za racionalizacijo zahtev glede poročanja in pred jesenjo predstavili prve posamezne predloge za zeleno, digitalno in gospodarsko področje s končnim ciljem zmanjšati taka bremena za 25 %, ne da bi pri tem ogrozili cilje politik. V svoj postopek odločanja smo dodali tudi preverjanje konkurenčnosti.

Povedano drugače, Komisija s pametnejšim oblikovanjem politik in zmanjševanjem birokracije državljanom in državljkam, podjetjem in upravnim organom omogoča lažje, hitreje in cenejše izvajanje prava EU, izkoriščanje njegovih koristi ter uresničevanje zelenega in digitalnega prehoda.

Gospodarstvo za ljudi

GOSPODARSKE RAZMERE

Gospodarstvo EU sredi zaporednih gospodarskih pretresov zadnjih let **še naprej dokazuje, da je izjemno odporno.**

Rast

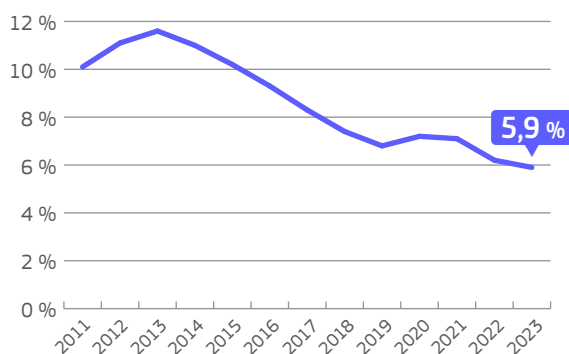
Leta 2022 je bila rast kar **3,4-odstotna**, kljub nadaljnji veliki negotovosti pa pričakujemo, da **se bo rast nadaljevala.**

Ekspanzija

K ekspanziji je prispeval **trden trg dela**, saj je stopnja brezposelnosti dosegla rekordno nizko raven, zaposlenost pa se je povečala.

Brezposelnost

Skupna stopnja brezposelnosti v EU, sezonsko prilagojena.

Vir: Eurostat.

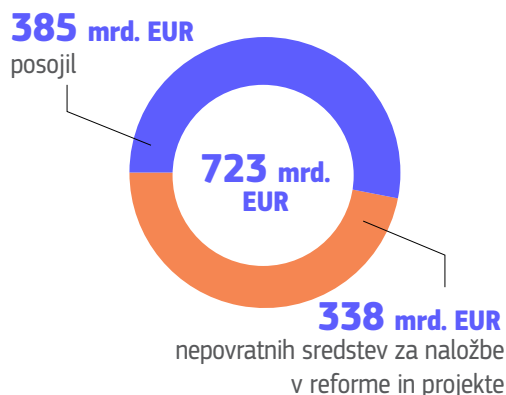
NEXTGENERATIONEU

Instrument NextGenerationEU je več kot le odziv na izzive, ki jih je prinesla pandemija COVID-19, **je zgodovinska priložnost za izgradnjo gospodarstva, ki deluje za vse državljane in državljanke EU.**

Naložbe

Skupne evropske naložbe v višini **806,9 milijarde evrov(*)** za bolj zdravo, zeleno in digitalno Evropo.

Mehanizem za okrevanje in odpornost

Izplačila

Skupaj je bilo izplačanih že **153,4 milijarde evrov**, vključno s **56,6 milijarde evrov** predhodnega financiranja.

BDP

Že samo naložbe, ki se financirajo iz instrumenta NextGenerationEU, bi lahko v letu 2024 povečale BDP EU za približno **1,5 %.**

(*) Podatek v tekočih cenah. V cenah iz leta 2018 znaša 750 milijard evrov.

EVROPSKO LETO SPRETNOSTI

EU veliko vlaga v **vseživljenjsko učenje**, da bi spretnosti ljudi prilagodila nenehno spreminjajočemu se trgu dela.

Sredstva

Države članice so namenile približno **65 milijard evrov** sredstev EU za naložbe v programe za razvoj spretnosti, večinoma prek mehanizma za okrevanje in odpornost ter Evropskega socialnega sklada plus.

Učinek

Dejavnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja je v okviru Pakta za spretnosti izkoristilo že **2 mio. ljudi**.

Usposabljanje

Posodobljenih ali razvitih je bilo **15 500** programov usposabljanja.

ENOTNI TRG

Že tri desetletja oblikujemo močen enotni trg, **največji trg na svetu**, s trdno socialno razsežnostjo.

BDP

Predstavlja

15 % svetovnega BDP Ocenjuje se, da je od svoje vzpostavitve pred tremi desetletji povečal BDP EU za dodatnih **9 %**.

Velikost

Zajema

440 mio. državljanov

23 mio. podjetij

Strategija Global Gateway in spodbujanje svetovnih naložb

Evropska unija prevzema vodilno vlogo pri prizadevanjih za demokracijo, človekove pravice in multilateralizem na svetovnem prizorišču. V teh časih svetovnih izzivov brez primere – od podnebnih sprememb do svetovnih zdravstvenih kriz in vse večjih geopolitičnih napetosti – ima EU ključno vlogo pri izgradnji svetovnega gospodarstva za vse, ki je odporno, trajnostno in raste. S partnerskimi državami si želimo enakovrednega partnerstva, da bi našli rešitve za dejanske izzive, s katerimi se danes soočajo države z nizkimi in srednjimi dohodki.

Komisija s **strategijo Global Gateway, 300 milijard evrov vrednim načrtom**

za trajnostne naložbe po vsem svetu, podpira infrastrukturne projekte najvišje kakovosti, ki prinašajo delovna mesta, spodbujajo trajno rast in ustvarjajo vrednost na lokalni ravni. Letos nadaljujemo **90 velikih projektov po vsem svetu**, ki so prilagojeni lokalnim razmeram, a jih povezujejo nekatere skupne značilnosti.

- Prva od njih je **trajnostnost**. Ne želimo le zagotoviti visokih socialnih in okoljskih standardov, temveč lahko našim partnerjem tudi pomagamo uvesti tehnologije in spretnosti, ki jih bodo potrebovali v najhitreje rastočih panogah svetovnega gospodarstva.
- Druga značilnost je **obojestranska korist**. Strategija Global Gateway je lahko tista spodbuda, ki jo države z nizkimi in srednjimi dohodki potrebujejo za napredovanje v vrednostni verigi industrijskega razvoja.

Ključna vodilna načela za naložbe

 Trajnostnost	 Vzajemna korist	 Partnerstva
Ne želimo le zagotoviti visokih socialnih in okoljskih standardov, temveč lahko našim partnerjem tudi pomagamo uvesti tehnologije in spretnosti, ki jih bodo potrebovali v najhitreje rastočih panogah svetovnega gospodarstva.	Strategija Global Gateway je lahko tista spodbuda, ki jo države z nizkimi in srednjimi dohodki potrebujejo za napredovanje v vrednostni verigi industrijskega razvoja.	Partnerstva z vlagatelji iz zasebnega sektorja lahko naložbe povečajo z milijard na bilijone evrov.

- Tretja značilnost pa je **sklepanje partnerstev z vlagatelji iz zasebnega sektorja**. S tem se naložbe lahko povečajo z milijard na bilijone evrov.

V **Namibiji** na primer strategija Global Gateway zagotavlja jamstva za zasebne naložbe v **zeleni vodik**. Cilja sta dva: ustvarjanje čiste energije in zagotavljanje novih prihodkov za državo, da bo lahko na primer izvažala zeleni vodik v Evropsko unijo. V Ruandi sodelujemo s proizvajalcem cepiv, da bi v državo prinesli **tehnologijo mRNA**, da bi se tam lahko proizvajala življenjsko pomembna cepiva za regijo. Na Filipinih povezujemo satelite programa Copernicus, da bi zgradili prvi sistem za **opazovanje Zemlje** v jugovzhodni Aziji, evropsko telekomunikacijsko podjetje pa vlaga v infrastrukturo 4G in 5G. Sodelovanje na teh področjih bo podprlo nacionalne in regionalne zmogljivosti pri soočanju z učinki podnebnih sprememb in izboljšalo obvladovanje tveganja nesreč.

Prvi mejnik, ki je bil dosežen v okviru pobude Global Gateway, je bil **naložbeni sveženj Afrika-Evropa**. Polovica začetnih naložb strategije Global Gateway v višini približno 150 milijard evrov je namenjena projektom z afriškimi partnerji. Ti projekti se nanašajo na spodbujanje trajnostnih naložb v ključno infrastrukturo, ki zajemajo digitalno, energetske in prometno področje, pa tudi področja zdravja, izobraževanja, spretnosti, podnebnih sprememb in okolja. Med temi projekti so:

- pobuda Ekipe Evropa za proizvodnjo cepiv in zdravstvenih tehnologij ter dostop do njih v Afriki, v sodelovanju z Gano, Ruando, Senegalom in Južno Afriko ter na regionalni ravni,

- podvodni optični kabel Medusa v Sredozemlju, ki bo severno Afriko povezal z državami EU za hitrejši internet,
- naložbe v digitalno infrastrukturo v Keniji, Mavretaniji in Tuniziji,
- na področju obnovljivih virov energije načrtovana gradnja hidroelektrarne Ruzizi III, ki bo oskrbovala Burundi, Demokratično republiko Kongo in Ruando,
- hidroelektrarne, elektrarne na vodik, sončne in hibridne elektrarne in obrati, ki bodo zgrajeni v Beninu, na Madagaskarju, v Maroku, Namibiji, Nigeriji, Slonokoščeni obali in Tanzaniji,
- več kot 280 milijonov evrov nepovratnih sredstev, ki jih bodo EU in njene države članice v okviru partnerstva za pravičen energetske prehod zagotovile Južni Afriki za podporo reformam politike za zeleno okrevanje in sprostitev zelenih naložb.

Projekti v **sosedstvu EU in na Zahodnem Balkanu** se izvajajo v okviru gospodarskih in naložbenih načrtov, dogovorjenih z državami, na primer:

- čezbalkanski elektroenergetski koridor v Bosni in Hercegovini, Črni gori in Srbiji – 400-kilovoltni daljnovod, ki povezuje prenosna omrežja navedenih držav s prenosnimi omrežji Italije, Hrvaške, Madžarske in Romunije,
- podvodni kabel v Črnem morju za digitalno povezljivost, ki bo podprl digitalno preobrazbo in povečal digitalno odpornost regije,

- podvodni električni kabel, ki bo položen v Črnem morju, da bi državam, kot so Armenija, Azerbajdžan in Gruzija, pomagal pri diverzifikaciji mešanice virov energije in izkoriščanju ogromnega potenciala energije iz obnovljivih virov – vodne, sončne in vetrne energije.

V **Aziji in Pacifiku** izvajamo strategijo Global Gateway z regionalnimi in dvostranskimi pobudami, ki bodo prinesle rezultate s transformativnim učinkom, na primer:

- regionalno pobudo Ekiye Evropa za zeleno-modro zavezništvo za Pacifik, ki vključuje gradnjo hidroelektrarne Qaliwana na Fidžiju, vzdrževalna dela na petih vzletno-pristajalnih stezah ter gradnjo in izboljšanje dveh valobranov na Papui Novi Gvineji,
- projekt za naložbe v sončno in vetrno energijo v letu 2023 za spodbuditev prehoda na zeleno energijo v Bangladešu,
- partnerstvo za pravičen energetski prehod z Vietnamom in Indonezijo za uvajanje obnovljivih virov energije,
- sodelovanje s Kazahstanom pri izvajanju partnerstva na področju surovin, baterij in obnovljivega vodika,
- na vrhu EU-ASEAN leta 2022 so EU in njene države članice napovedale, da bodo spodbudile naložbe v višini 10 milijard evrov za uresničitev teh in več projektov strategije Global Gateway v regiji.

Predsednica Ursula von der Leyen je na vrhu EU-CELAC julija 2023 v Bruslju napovedala, da bodo EU in njene države članice vložile več kot 45 milijard evrov v okviru naložbene agende strategije Global Gateway za **Latinsko Ameriko in Karibe**, kar vključuje več kot 130 potencialnih naložbenih projektov:

- z večino držav v tej regiji smo podpisali digitalno zavezništvo za sodelovanje pri standardizaciji naših digitalnih politik, na primer na področju varstva in izmenjave podatkov ter zasebnosti; zavezništvo vključuje tudi načrte za regionalni center Copernicus za vesoljske storitve, ki bodo bistvenega pomena za letalstvo, brezpilotne zrakoplove in avtonomno vožnjo,
- leta 2023 se bosta začela izvajati pobuda Ekiye Evropa za Amazonijo za preprečevanje krčenja gozdov in projekt Pet velikih gozdov Srednje Amerike, s čimer se bo do leta 2030 zaščitilo deset milijonov hektarov gozdov,
- EU je (oziroma bo kmalu) podpisala partnerstva z Argentino, Brazilijo, Čilom, Kolumbijo, Kostariko, Paragvajem in Urugvajem za proizvodnjo zelenega vodika in surovin,
- pomagali bomo pri uvajanju širokopasovnega omrežja na Jamajki do leta 2030,
- izboljšujemo karibski regionalni pomorski prevoz z multimodalnim trajektom, ki povezuje Gvajano in Surinam z Barbadosom, Trinidadom in Tobagom, članicami Organizacije vzhodnokaribskih držav in francoskimi čezmorskimi ozemlji.

Strategija Global Gateway predstavlja polovico skupne zaveze **partnerstva skupine G7 za svetovno infrastrukturo in naložbe**. Države skupine G7 se povezujejo v prizadevanjih, da bi bile del rešitve za vrzel v naložbah v infrastrukturo. Po uspešnem vrhu skupine G7 v Hirošimi bomo še naprej tesno sodelovali z naslednjimi predsedstvi skupine G7: italijanskim v letu 2024 in kanadskim v letu 2025.

Ponovno zaganjamo trgovinsko agendo EU

Komisija je februarja 2021 predstavila celovit **pregled strategije trgovinske politike EU**, ki odraža našo trdno zavezanost trgovinski politiki, ki spodbuja odprtost, trajnostnost in odločnost na svetovnem prizorišču. Nujno je, da nam naš trgovinski okvir zagotavlja potrebna orodja za zaščito pred nepoštenimi trgovinskimi praksami. Od takrat si Komisija neumorno prizadeva za izvajanje in napredek pri tej strategiji, s čimer utrjuje vodilni položaj EU v mednarodni trgovini.

Sveti za trgovino in tehnologijo

V duhu mednarodnega sodelovanja EU s partnerskimi demokratičnimi državami ustanavlja svete za trgovino in tehnologijo z namenom spodbujanja produktivnih partnerstev in reševanja skupnih izzivov. EU in Združene države so se na tretjem ministrskem srečanju **Sveta EU-ZDA za trgovino in tehnologijo** 5. decembra 2022 ter na njegovem četrtem srečanju 30. in 31. maja 2023 dogovorile o začetku čezatlantske pobude za trajnostno trgovino in dialoga o spodbudah za čisto energijo. **Projektna skupina EU-ZDA za talente za rast** v okviru sveta se je prvič sestala 17. maja 2023. Njene naloge vključujejo izmenjavo dobrih praks, spodbujanje inovativnih pristopov k razvoju spretnosti ter prispevanje k oblikovanju programov usposabljanja za podjetja iz EU in ZDA.

Na prvem srečanju **Sveta EU-Indija za trgovino in tehnologijo** 16. maja 2023 sta obe strani okrepili svoja prizadevanja in se dogovorili, da bosta sodelovali pri nastajajočih tehnologijah ter raziskavah na področju čistih in zelenih tehnologij ter reševali trgovinska vprašanja. Cilj tega sveta je krepiti dvostransko trgovino med EU in Indijo, ki je leta 2022 dosegla rekordno raven s 120 milijardami evrov blagovne menjave.

Združeno kraljestvo

Februarja 2023 sta predsednica Ursula von der Leyen in predsednik vlade Združenega kraljestva Rishi Sunak napovedala **Windsorski okvir**, celovit sklop skupnih rešitev,

s katerimi naj bi dokončno odgovorili na praktične izzive pri izvajanju Protokola o Irski/Severni Irski ter državljanom in državljanke ter podjetjem na Severnem Irskem zagotovili **trajno gotovost in predvidljivost**.

Okvir je EU in Združenemu kraljestvu omogočil, da obrneta nov list in vzpostavi pozitivnejše in stabilnejše odnose.

Glavna prednostna naloga dvostranskih odnosov med EU in Združenim kraljestvom je zdaj celovito, pravočasno in dosledno izvajanje Windsorskega okvira in sporazuma o izstopu na splošno ter sporazuma o trgovini in sodelovanju. Polno izkoriščanje potenciala teh sporazumov lahko prinese koristi na obeh straneh Rokavskega preliva. Sporazum o trgovini in sodelovanju zajema številna področja, kot so trgovina z blagom in storitvami, energetika, varnost in pridružitve Združenega kraljestva nekaterim programom EU. EU in Združeno kraljestvo sta 27. junija 2023 podpisala tudi memorandum o soglasju o regulativnem sodelovanju na področju finančnih storitev.

Kitajska

Predsednica Ursula von der Leyen je imela 30. marca 2023 pred svojim obiskom Pekinga prelomni govor o odnosih med EU in Kitajsko. V zadnjih treh letih so nas vse manjša pripravljenost Kitajske za vsebinsko sodelovanje z EU ter njena vse večja odločnost in nasprotovanje mednarodnemu redu, ki temelji na pravilih, oddaljili in obremenili naše dvostranske odnose. Vendar so naši odnosi s Kitajsko mnogo prepomembni, da bi jih ogrožali s tem, da ne bi jasno določili pogojev za zdravo sodelovanje. Predsednica je v svojem govoru poudarila, da je **treba zmanjšati tveganja in ponovno uravnotežiti odnose med EU in Kitajsko**. To pomeni, da je treba še naprej razvijati dvostranske gospodarske odnose in sodelovati pri svetovnih izzivih, hkrati pa odpravljati izkrivljanja, ki izhajajo iz kitajskega državno vodenega gospodarskega modela in subvencioniranja, zmanjšati kritično odvisnost EU in se odzivati na posebna tveganja, povezana z njeno strategijo združevanja civilnih in vojaških vidikov ter uporabo prisilnih praks.

Predsednica Ursula von der Leyen je 6. aprila 2023 obiskala Kitajsko. Na obisku je izpostavila, da si je treba prizadevati za mir na podlagi ukrajinskega mirovnega načrta v desetih točkah. V zvezi s Tajvanom je ponovno poudarila, da sta potrebna stabilnost in umiritev napetosti ter da obstoječega stanja ni mogoče spreminjati enostransko ali s silo. Predsednica je izpostavila tudi vprašanja človekovih pravic, s posebnim poudarkom na avtonomni ujgurski regiji Šindžjang, in svetovna vprašanja, kot so odpis dolga, reforma Svetovne trgovinske organizacije in

pripravljenost na pandemije. Naslednji mesec je v Hirošimi na Japonskem strategija za zmanjševanje tveganj predsednice Ursule von der Leyen prejela podporo skupine G7 in je bila podlaga za sporočilo z vrha.

Odprtost

Kljub pretresom v dobavnih verigah, ki sta jih povzročili pandemija in nato še ruska vojna agresija proti Ukrajini, smo ostali največji trgovinski blok na svetu, saj predstavljamo več kot 16 % svetovne trgovine, hkrati pa smo dosegli napredek pri spodbujanju odprtosti trgovine z oprijemljivimi dosežki. Tako so bila uspešno zaključena pogajanja o prostotrgovinskih sporazumih

s **Čilom** in **Novo Zelandijo**, nadaljevala pa so se tudi pogajanja z **Avstralijo**, **Mercosurjem**, **Mehiko**, **Indijo** in **Indonezijo**.

Komisija je zaključila tudi pogajanja z **Angolo** o sporazumu o spodbujanju trajnostnih naložb, ki je prvi tovrstni sporazum EU. EU si prizadeva za take sporazume,

da bi spodbujala trajnostne naložbe pri sodelovanju z afriškimi partnerji. Sporazum o spodbujanju trajnostnih naložb med EU in Angolo bo olajšal privabljanje in širjenje naložb, hkrati pa bo v odnose med EU in Angolo vključil zaveze glede okolja in pravic delavcev.

Trajnostnost

Da bi tudi naši trgovinski odnosi odražali vse večji pomen, ki ga dajemo trajnostnosti, je Komisija 22. junija 2022 uvedla pionirski pristop, v skladu s katerim morajo vsi trgovinski sporazumi EU vključevati **celovita**

poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju. Ta poglavja vključujejo širok nabor medsebojno dogovorjenih zavez, vključno s spoštovanjem ključnih mednarodnih sporazumov, kot so Pariški sporazum in konvencije Mednarodne organizacije dela o pravicah delavcev.

EU in Norveška sta 24. aprila 2023 **ustanovili zeleno zavezništvo**, ki predstavlja vrhunec dvostranskega sodelovanja v okviru evropskega zelenega dogovora. To prelomno partnerstvo je trdna platforma za krepitev skupnih prizadevanj na področju podnebnih ukrepov in varstva okolja ter sodelovanja na področju čiste energije in industrijskega prehoda. Obe strani sta ponovno potrdili neomajno zavezanost svojim ciljem, da bosta do leta 2030 dosegli zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za najmanj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 in podnebno nevtralnost najpozneje do leta 2050.

Odločnost

Da bi okrepili odločnost EU na svetovnem prizorišču, sta se sozakonodajalca junija dogovorila o vzpostavitvi **instrumenta za odvratanje od prisilnih ukrepov (ACI)**. Ta novi instrument bo EU omogočil, da se odzove na gospodarsko prisilo ter tako bolje zaščiti svoje interese in interese svojih držav članic na svetovni ravni. Instrument za odvratanje od prisilnih ukrepov je v prvi vrsti zasnovan za odvratanje od morebitne gospodarske prisile. Če do gospodarske prisile vseeno pride, instrument s svojo strukturo omogoča, da se tretjo državo z dialogom in sodelovanjem spodbudi, da prisilne ukrepe opusti. Če s sodelovanjem tega ni mogoče doseči, pa Evropski uniji daje na voljo širok nabor

možnih protiukrepov proti državi, ki izvaja prisilo. Ti vključujejo uvedbo carin, omejitve trgovine s storitvami in omejitve dostopa do neposrednih tujih naložb ali javnih naročil.

Gospodarska varnost

Komisija in visoki predstavnik sta 20. junija predstavila novo **evropsko strategijo za gospodarsko varnost**. Strategija je osredotočena na zmanjševanje tveganj, ki izhajajo iz določenih gospodarskih tokov v kontekstu povečanih geopolitičnih napetosti in pospešenih tehnoloških premikov, ob ohranjanju najvišje ravni gospodarske odprtosti in dinamike.

Strategija določa okvir, ki ga je treba izvajati skupaj z državami članicami EU za zaščito gospodarske varnosti EU s spodbujanjem krepitev gospodarske baze EU, zlasti v ključnih omogočiteljskih tehnologijah in sektorjih, zaščito podjetij,

državljanov in državljanek ter vlad EU pred tveganji za gospodarsko varnost, kot sta prisila in uporaba trgovinskih odnosov kot orožja, ter vzpostavljanjem partnerstev z najširšim možnim krogom držav za reševanje skupnih skrbi in interesov.

Močnejša Evropa v svetu

V teh časih svetovnih izzivov brez primere – od podnebnih sprememb do svetovnih zdravstvenih kriz in vse večjih geopolitičnih napetosti – ima EU ključno vlogo pri izgradnji svetovnega gospodarstva za vse, ki je odporno, trajnostno in raste. To je izbor naših dosežkov v preteklem letu:

SEVERNA IN JUŽNA AMERIKA

Združene države Amerike

- Dve ministrski srečanju Sveta EU-ZDA za trgovino in tehnologijo
- Čezatlantska pobuda za trajnostno trgovino in dialog o spodbudah za čisto energijo
- Zdravstvena projektna skupina EU-ZDA
- Okvir EU-ZDA za varstvo zasebnosti podatkov

LATINSKA AMERIKA

- Digitalno zavezništvo EU-Latinska Amerika in Karibi
- Nova agenda za odnose med EU in LAK
- 45 milijard evrov naložb Ekiye Evropa v Latinski Ameriki in na Karibih prek strategije Global Gateway
- Tretji vrh EU-CELAC
- Pobuda Ekiye Evropa za Amazonijo za preprečevanje krčenja gozdov
- Projekt Pet velikih gozdov Srednje Amerike, s katerim se bo do leta 2030 zaščitilo 10 milijonov hektarov gozdov

Brazilijska

- 2 milijardi evrov v podporo brazilski proizvodnji zelenega vodika in za spodbujanje energijske učinkovitosti
- Pobuda Ekiye Evropa Tropski gozdovi v Braziliji

Čile

- Zaključena pogajanja o naprednem okvirnem sporazumu
- Pobuda Ekiye Evropa za zeleni vodik
- Memorandum o soglasju na področju vrednostnih verig trajnostnih surovin

Argentina

- Memorandum o soglasju na področju vrednostnih verig trajnostnih surovin
- Memorandum o soglasju za sodelovanje na področju energije

Venezuela

- Mednarodna konferenca za solidarnost z venezuelskimi begunci in migranti ter njihovimi državami in skupnostmi gostiteljicami

AFRIKA

150 milijard evrov nepovratnih sredstev in naložb, ki jih podpira proračun EU v okviru naložbenega svežnja strategije Global Gateway Afrika-Evropa

- pobuda Ekiye Evropa v vrednosti 1 milijarde evrov za prilagajanje podnebnim spremembam in odpornost nanje

SEVERNA AFRIKA

- Dve pobudi Ekiye Evropa, osredotočeni na atlantsko/zahodnosredozemsko in osrednjesredozemsko migracijsko pot
- Podvodni optični kabel Medusa v Sredozemlju

Tunizija

- Celoviti partnerski sveženj

Maroko

- Novi programi sodelovanja na področju zelenega prehoda, migracij in reform

PODSAHARSKA AFRIKA

- 100 milijonov evrov za regionalno pobudo za učitelje

Egipt

- Strateško partnerstvo za obnovljivi vodik

Sudan

- 126,4 milijona evrov humanitarnih sredstev v letu 2023; skoraj 700 milijonov evrov od leta 2013

EVROPA

Združeno kraljestvo

- Dogovor o Windsorskem okviru
- Memorandum o soglasju o regulativnem sodelovanju na področju finančnih storitev

Norveška

- Zeleno zavezištvo EU-Norveška

Ukrajina

- 76 milijard evrov skupne podpore Ukrajini in njenemu prebivalstvu
- Prvo srečanje kolegija z vlado v Kijevu
- Vrh EU-Ukrajina

Moldavija

- Nov sveženj podpore v višini 300 milijonov evrov

Turčija in Sirija

- Mednarodna donatorska konferenca za solidarnost z žrtvami potresa v Siriji in Turčiji
- Sedma bruseljska konferenca o prihodnosti Sirije in širše regije

ZAHODNA IN OSREDNJA

AFRIKA

181,5 milijona evrov humanitarne pomoči

Senegal

- Partnerstvo za pravičen energetski prehod

JUŽNA AFRIKA

Južna Afrika

- 280 milijonov evrov naložb strategije Global Gateway v okviru mednarodnega partnerstva za pravičen energetski prehod

Angola

- Zaključena pogajanja o sporazumu o spodbujanju trajnostnih naložb

ZAHODNI BALKAN

- Sveženj za energetske podpora v višini 1 milijarde evrov
- Dodatni naložbeni sveženj v višini 2,1 milijarde evrov v okviru gospodarskega in naložbenega načrta
- Nov načrt rasti za regijo
- Vrh EU-Zahodni Balkan v Tirani v Albaniji

KAVKAŠKA REGIJA

Podvodni kabel v Črnem morju za digitalno povezanost

Kazahstan

- Strateško partnerstvo za surovine, baterije in obnovljivi vodik

VZHODNA

AFRIKA

331 milijonov evrov humanitarne pomoči

Kenija

- Zaključena pogajanja o ambicioznem sporazumu o gospodarskem partnerstvu

Namibija

- Strateško partnerstvo za trajnostne surovine in obnovljivi vodik

Zambija

- 110 milijonov evrov za spodbujanje izobraževanja, zdravja in zelene energije

AZIJA

10 milijard evrov kot del strategije Global Gateway za jugovzhodno Azijo

Japonska

- 29. vrh EU-Japonska
- Strateško sodelovanje na področju digitalizacije, dobavnih verig kritičnih surovin in razvoja mednarodnega trga vodika
- Prvi Svet za digitalno partnerstvo Japonska-EU

Južna Koreja

- Vrh EU-Južna Koreja
- Vzpostavitev zelenega in digitalnega partnerstva med EU in Južno Korejo

Kitajska

- Predsednica Ursula von der Leyen v prelomnem govoru pred svojim obiskom predstavi politiko zmanjševanja tveganj, povezanih s Kitajsko, ne oddaljitve od nje

Vietnam

- Partnerstvo za pravičen energetski prehod za uvajanje obnovljivih virov energije

Indija

- Prvo srečanje Sveta EU-Indija za trgovino in tehnologijo

Singapur

- Digitalno partnerstvo

Indonezija

- Partnerstvo za pravičen energetski prehod

OCEANIJA

PACIFIŠKA REGIJA

Zeleno-modro zavezištvo za Pacifik

Nova Zelandija

- Podpis prostotrgovinskega sporazuma

Avstralija

- Začetek veljavnosti okvirnega sporazuma

SVETOVNA RAVEN

- Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost
- Nova agenda EU za mednarodno upravljanje oceanov
- Vrh skupine G7 v Hirošimi na Japonskem
- Vrh skupine G20 na Baliu v Indoneziji in v Indiji
- Partnerstva za gozdove in podnebje s Kongom, Gvajano, Mongolijo, Zambijo in Ugando

3 Krepitev družbene odpornosti Evrope

Evropska demokracija je močna in zdrava, vendar si je treba neprestano prizadevati za njeno zaščito. Naj je šlo za zagotavljanje spoštovanja pravne države ali zaščito neodvisnosti sodnih sistemov, boj proti korupciji ali spodbujanje državljanskega udejstvovanja, je Komisija v letih 2022 in 2023 ostala zvesta svoji vlogi varuhinje Pogodb. Še naprej bomo **branili demokracijo** v obdobju pred evropskimi volitvami leta 2024. Tudi enakost ostaja v središču politike EU, saj so bile sprejete pomembne zakonodajne pobude, kot je direktiva za krepitev načela **enakega plačila za enako delo** moških in žensk. Od krize zaradi COVID-19 se je tudi zagotavljanje zaščite, varnosti in zdravja ljudi, ki živijo v EU, z vidika čezmejnih groženj uvrstilo med prednostne naloge naše Unije. Za okrepitev naše zdravstvene unije je bil predstavljen tudi **celovit pristop k duševnemu zdravju**. Kar zadeva migracije in azil, je Komisija uvedla ključne reforme in podpira hiter dogovor med Evropskim parlamentom in Svetom. Poleg tega je Komisija v preteklem letu še naprej podpirala humanitarna prizadevanja v EU in zunaj nje.

Zagotavljamo spoštovanje pravne države in boj proti korupciji

Evropska unija je edinstvena z vidika svoje zgodovine in vizije za prihodnost. Gre za demokracijo, ki se razteza čez celo celino in je sestavljena iz različnih narodov, ki jih združujejo načela svobode, demokracije, enakosti in pravne države. EU je nastala kot odgovor na uničenje zaradi druge svetovne vojne na temelju obljube, da vojna med državami članicami ne bo mogoča. Od takrat smo Evropejci in Evropejke združeni v svoji raznolikosti. Naša enotnost nam daje moč, da branimo in uveljavljamo demokratične vrednote in načela doma in zunaj naših meja. Ruska vojna proti Ukrajini nas je spomnila, da moramo braniti svojo težko priborjeno demokracijo in svoboščine, ki jih zagotavlja. V duhu leta 1989 ter Ukrajincev in Ukrajink, ki se danes borijo za svobodo, mora vsaka generacija Evropejcev in Evropejk prispevati h **krepitvi odpornosti evropske demokracije** in obnavljati obljubo evropskega mirovnega projekta.

Pravna država in spoštovanje prava EU

sta temelja naše Evropske unije, prvoborke za svobodo, pravičnost in enakost. Komisija še naprej neomajno zagovarja in varuje pravo EU. Leta 2022 smo sprejeli odločne ukrepe v 1 410 primerih postopkov za ugotavljanje kršitev, s katerimi smo zagotovili izvrševanje prava EU. Naše letno poročilo o stanju pravne države, ki je temelj leta 2020 vzpostavljenega **cikla pregleda pravne države v EU**, je podlaga za bogat dialog in izmenjavo dobrih praks med državami članicami ter omogoča razprave v Evropskem parlamentu in nacionalnih parlamentih. To ponazarjajo tudi prizadevanja držav članic za izvajanje priporočil, ki so bila prvič izdana v poročilu iz leta 2022. Kot je razvidno iz poročila iz leta 2023, so države članice upoštevale 65 % priporočil iz leta 2022, kar odraža pozitiven trend, če upoštevamo, da je za dokončanje nekaterih reform potrebnega več časa.

Splošni režim pogojenosti, uveden leta 2021, je namenjen zaščiti proračuna Unije pred kršitvami načela pravne države v državah članicah. Ta instrument prispeva k spodbujanju in zaščiti pravne države, saj se lahko državam članicam naložijo proračunski ukrepi, kadar kršitve načel pravne države vplivajo ali bi lahko resno vplivale na dobro finančno poslovanje proračuna Unije ali finančne interese Unije.

Svet je leta 2022 na predlog Komisije sprejel ukrepe v zvezi z eno od držav članic. Ukrepi, sprejeti v okviru splošnega režima pogojenosti, se lahko odpravijo, če zadevna država članica dokaže, da je odpravila stanje, ki je privedlo do njihovega sprejetja.

Učinkovite protikorupcijske politike

so bistven del spodbudnega okolja, ki je potrebno za pravno državo, skupaj s spoštovanjem neodvisnosti sodstva, svobodnimi in pluralnimi mediji, pregledno in visokokakovostno javno upravo ter svobodno in dejavno civilno

družbo. Komisija je maja 2023 sprejela odločne ukrepe in vložila dva ciljno usmerjena protikorupcijska predloga za boj proti korupciji v EU. Predloga usklajujeta pravila EU o opredelitvah kaznivih dejanj korupcije in kaznih zanje, da bi zagotovili visoke standarde boja proti vsem vrstam kaznivih dejanj korupcije in izboljšali izvrševanje. Namen predlogov

je tudi vzpostaviti strukture v državah članicah, ki bi v prvi vrsti bolje preprečevale korupcijo. Komisija je skupaj z visokim predstavnikom predlagala tudi poseben režim sankcij za boj proti hudim kaznivim dejanjem korupcije po vsem svetu.

Komisija je junija 2023 predlagala ustanovitev prvega medinstitucionalnega **organa za etiko**, ki bo zadolžen, da oblikuje skupne standarde za člane in članice institucij in organov EU. Z ustanovitvijo organa za etiko bodo prvič vzpostavljeni skupni standardi za etično ravnanje članov in članic ter uradni mehanizem za usklajevanje in izmenjavo mnenj o etičnih zahtevah med institucijami. Zaradi teh sprememb bodo za člane in članice institucij in organov EU veljali jasni, pregledni in razumljivi skupni standardi.

Spodbujamo nove oblike demokratičnega udejstvovanja

Komisija je leta 2023 izpolnila svojo zavezo, da bo sprejela nadaljnje ukrepe na podlagi rezultatov **Konference o prihodnosti Evrope**, prelomnega primera participativne demokracije, ki je bila največja tovrstna pobuda do sedaj. Komisija je nadaljevala z uresničevanjem priporočil konference, saj 35 od 43 novih pobud iz delovnega programa Komisije za leto 2023 posredno ali neposredno upošteva te predloge.

Da bi se sodelovanje državljanov vključilo v naš nabor orodij za oblikovanje politik, je Komisija vzpostavila novo **generacijo državljskih forumov**, na katerih se je zbralo po 150 naključno izbranih državljanov in državljanek, da bi pripravili priporočila pred nekaterimi ključnimi predlogi Komisije. Na treh forumih, ki so potekali v letu 2023, se je razpravljalo o temah, kot so živilski odpadki, virtualni svetovi in učna mobilnost, kar izpostavlja pomen vključevanja državljanov in državljanek v naš demokratični proces. Posebna pozornost je bila namenjena mlajši generaciji, saj je bila tretjina udeležencev in udeleženk starih od 16 do 25 let, s čimer priznavamo njihovo ključno vlogo pri oblikovanju prihodnosti.

Komisija še naprej povečuje preglednost in izboljšuje kakovost oblikovanja politik EU, in sicer tudi s prenovo platforme „Povejte svoje mnenje“, da bi ta postala spletno središče za

vseevropske razprave o izbranih evropskih vprašanjih.

Še en mejnik je bil dosežen 18. aprila 2023, ko je bila prijavljena **100. evropska državljanska pobuda** z naslovom Povežimo vse evropske prestolnice in ljudi z železniškim omrežjem visokih hitrosti. Ta pobuda je del močnega orodja participativne demokracije, v okviru katerega se je od njegove vzpostavitve leta 2012 zbralo več kot 17 milijonov podpisov za različne pobude.

Razvijamo orodja za podporo državam članicam, ki želijo poglobiti svoje sodelovanje z državljani in državljanekami o evropskih vprašanjih. Pilotni projekt

Gradimo Evropo z izvoljenimi predstavniki občin

prinaša obetavne rezultate in bi lahko v prihodnosti služil kot eno od orodij, ki so na voljo za krepitev demokratične odpornosti od spodaj navzgor.

Komisija otroke in mlade v celoti priznava kot aktivne državljane in nosilce sprememb naše evropske demokracije. Zato

vzpostavljamo stalno **platformo EU za udeležbo otrok** na spletu in zunaj njega, ki bo otrokom po vsej EU omogočala sistematično in pomembno sodelovanje pri odločanju v EU. Platforma se vzpostavlja skupaj z otroki, organizacijami civilne družbe in Evropskim parlamentom.

Oblikujemo Unijo enakosti

V EU ostajamo zavezani izgradnji popolnejše družbe, v kateri ima vsakdo enake možnosti za uspeh. Naša Unija je odvisna od vseh nas. Vsakdo mora imeti možnost, da svobodno izraža svojo individualnost, pove svoje mnenje, živi svoje versko prepričanje in odloča o izbiri partnerja ali partnerice. Varovanje teh **temeljnih svoboščin** s pravom EU je dokaz naše trajne zavezanosti. Kljub temu se zavedamo, da se delo na tem področju nikoli zares ne konča in da je treba premagati še številne ovire, da bi zagotovili enako svobodo in varnost vseh v EU.

.....

Nadarjena nogometašica **Haley Bugeja** resnično verjame v enakost v športu in dejavno spodbuja nogomet za dekleta na Malti in drugod. 19-letnica, ki se je nedavno pridružila klubu Inter Milan po sezoni z Nacionalno žensko nogometno ligo v ZDA, še naprej zagovarja enakost, tako da dekleta dejavno spodbuja, naj se ukvarjajo s športom in se v njem odlikujejo.

.....

V naši **strategiji za enakost spolov** za obdobje 2020–2025 je poudarjen pomen spodbujanja uspešne družbe in gospodarstva, v katerih velja enakost spolov. November 2022 je zaznamoval zgodovinski trenutek, ko smo desetletje po predlogu Komisije v zvezi z ženskami v upravnih odborih sprejeli prelomna pravila za povečanje **uravnotežene zastopanosti spolov v upravnih odborih družb**, v skladu s katerimi morajo do leta 2026 vsaj 40 % neizvršnih direktorskih mest v družbah, ki kotirajo na borzi, zasedati osebe nezadostno zastopanega spola.

Komisija je decembra 2022 predlagala uskladitev pravil o priznavanju starševstva na ravni EU, da bi okrepila **pravice družin v čezmejnih primerih**. Ta predlog zagotavlja, da se starševstvo, veljavno v eni državi članici, prizna v vseh drugih državah članicah, ne da bi bili za to potrebni posebni postopki.

Maja 2023 smo dosegli še en velik korak s sprejetjem novih pravil za krepitev uporabe načela **enakega plačila za enako delo** moških in žensk, da bi plačna vrzel med spoloma končno pristala na smetišču zgodovine.

EU je 1. junija 2023 končno pristopila k **Istanbulski konvenciji o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima**, in sicer sedem let po tem, ko je Komisija to predlagala. Poleg tega potekajo pogajanja o predlogu direktive o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini, ki je bil predstavljen marca 2022 in katerega cilj je v pravu EU določiti minimalne standarde za inkriminacijo nekaterih oblik nasilja na podlagi spola, izboljšanje dostopa do pravnega varstva, zaščite in podpore za žrtve, zagotavljanje usklajevanja med ustreznimi službami ter preprečevanje tovrstnih kaznivih dejanj.

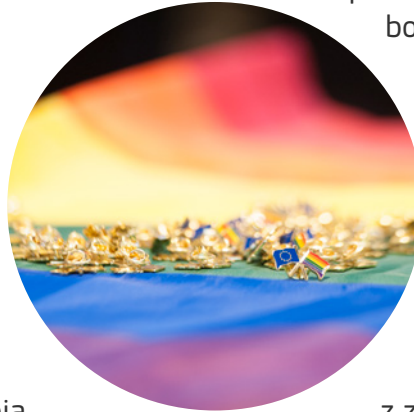
EU se je tudi zavezala, da bo prevzela vodilno vlogo pri prizadevanjih za zaščito pravic lezbijk, gejev, biseksualnih, transspolnih, interpolnih in queer oseb (LGBTIQ). Komisija je v prvi **strategiji za enakost LGBTIQ oseb** za obdobje 2020–2025 opredelila ukrepe za vključevanje enakosti LGBTIQ oseb v vsa področja politike in okrepitev glasu LGBTIQ oseb. Namen te strategije je združiti države članice v skupnem poslanstvu učinkovitejšega boja proti diskriminaciji LGBTIQ oseb do leta 2025. Komisija je decembra 2022 predstavila tudi predlog za **okrepitev organov za enakost** v boju proti diskriminaciji z določitvijo minimalnih standardov v zvezi z njihovim mandatom, neodvisnostjo, viri in pooblastili.

Akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 vključuje boj proti rasizmu v vse politike EU. Februarja smo imenovali novo koordinatorko za boj proti sovraštvu do muslimanov. Države članice smo spodbudili, naj do konca leta 2022 sprejmejo **nacionalne akcijske načrte za boj proti rasizmu**. Januarja 2023 smo ocenili tudi nacionalne strateške okvire za enakost, vključevanje in udeležbo Romov, države članice pa bomo še naprej pozivali, naj okrepijo prizadevanja za odpravo vseh oblik rasne diskriminacije v naši raznoliki Uniji.

Hkrati smo s **strategijo EU za boj proti antisemitizmu** države članice pozvali, naj oblikujejo nacionalne strategije za to področje.

Invalidi so tako kot vsi drugi upravičeni do polnega sodelovanja na vseh življenjskih področjih. Trenutno je v EU zaposlenih le

polovica od 42,8 milijona delovno sposobnih invalidk in invalidov. Naš **sveženj ukrepov za zaposlovanje invalidov**, predstavljen septembra 2022, podpira države članice pri spodbujanju socialnega vključevanja, boju proti revščini ter krepitvi spretnosti in kompetenc invalidov. Predvideli smo uvedbo **evropske kartice ugodnosti za invalide**, ki naj bi zagotovila čezmejno priznavanje statusa invalidnosti, da bi olajšali kratkoročno bivanje v drugih državah članicah, in sicer z zagotavljanjem enakih pravic dostopa do posebnih pogojev ali prednostne obravnave pri storitvah po vsej EU, kot jih imajo državljani in državljanke te države članice.

Izboljšujemo našo odpornost in zaščito državljanek in državljanov EU

V okviru **varnostne unije** si EU prizadeva zaščititi vse svoje državljane in državljanke ter podjetja, tako na spletu kot zunaj njega. Odkar je bila julija 2020 predstavljena strategija EU za varnostno unijo, je bil dosežen znaten napredek, ki je okrepil štiri stebre strategije: odpravljanje ranljivosti, izboljšanje kibernetске varnosti, spodbujanje sodelovanja na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter podpiranje odpornosti proti hibridnim grožnjam. Poleg tega so zdaj vzpostavljena sodobna pravila, ki varujejo fizične in digitalne vidike sektorjev kritične infrastrukture, vključno z energijo, prometom, zdravjem, vesoljem, telekomunikacijami in digitalnim sektorjem.

Januarja 2023 je začela veljati **direktiva o odpornosti kritičnih subjektov**, ki zagotavlja trden okvir za izboljšanje naše skupne odpornosti. Ta temeljni zakonodajni akt dodatno krepijo pospešena prizadevanja na vseh ravneh za izboljšanje odpornosti kritične infrastrukture EU.

Vse večji obseg, pogostost in vpliv kibernetских incidentov močno ogrožajo delovanje omrežij in informacijskih sistemov ter evropski enotni trg. Vojaška agresija Rusije proti Ukrajini je to grožnjo še zaostрила, skupaj s številnimi z državo povezanimi, kriminalnimi in hekerskoaktivističnimi akterji, vpletenimi v trenutne geopolitične napetosti. Predlagani **akt EU o kibernetiski solidarnosti**, ki ga je Komisija predstavila aprila 2023, bo na podlagi že vzpostavljenega trdnega strateškega, političnega in zakonodajnega okvira dodatno prispeval k izboljšanju odkrivanja kibernetских groženj, odpornosti in pripravljenosti na vseh ravneh ekosistema kibernetiske varnosti EU.

Njegovi cilji so okrepiti sodelovanje znotraj EU v boju proti kibernetским grožnjam z izboljšanjem odkrivanja groženj in ozaveščenosti o njih, povečati pripravljenost kritičnih subjektov ter utrditi usklajeno krizno upravljanje in zmogljivosti odzivanja v državah članicah.

Poleg tega je Komisija za zagotovitev, da lahko potrošniki in podjetja v svojem zasebnem in poklicnem življenju uporabljajo varne digitalne proizvode, septembra 2022 predlagala **akt o kibernetiski odpornosti**, tj. prvo tovrstno zakonodajo na ravni EU, da bi uvedli obvezne in horizontalne zahteve glede kibernetiske varnosti za izdelke z digitalnimi elementi v njihovem celotnem življenjskem ciklu. Z uvedbo nove zakonodaje za **odstranjevanje terorističnih spletnih vsebin** in povečanjem sodelovanja med nacionalnimi organi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj se

EU bori proti nedovoljeni trgovini s strelnim orožjem in nevarnimi snovmi ter krepí evropsko krizno odzivanje na področju terorizma.

Predanost Komisije, da državljane in državljanke EU zaščiti pred grožnjami, vključuje tudi delo na pomorskem in vesoljskem področju. Marca 2023 je Komisija predstavila posodobljeno **strategijo EU za pomorsko varnost**, katere cilja sta zaščititi pomorska območja pred novimi grožnjami in zagotoviti miroljubno uporabo morij. V strategiji so predlagani ukrepi za izboljšanje pomorske varnosti, vključno s pomorskimi vajami na ravni EU, boljšimi operacijami obalnih straž in okrepljenimi varnostnimi inšpekcijskimi pregledi v pristaniščih EU, da bi spodbudili tesnejše sodelovanje s partnerji, kot je Nato, za ohranjanje na pravih temelječega reda na morju.

Na področju vesolja, ki postaja vse pomembnejše za potrošniške, znanstvene in vojaške namene, je Komisija predstavila **vesoljsko strategijo EU za varnost in obrambo**. Strategija, ki odraža zavedanje EU, da je vesolje konfliktno področje strateškega pomena, je namenjena zaščiti vesoljskih sredstev EU, kot so sateliti, odvrčanju od sovražnih dejavnosti v vesolju, kot je vohunjenje, in krepitvi njene strateške avtonomije.

Evropski parlament in Svet sta novembra 2022 dosegla dogovor o uredbi o vzpostavitvi programa EU za varno povezljivost za obdobje 2023–2027, med njegovimi cilji pa je tudi **uvedba satelitske konstelacije EU, imenovane IRIS²** (infrastruktura za odpornost, medsebojno povezljivost in varnost prek satelita). IRIS² bo nov vesoljski steber za digitalno, odporno in varnejšo EU ter bo spodbujala evropsko konkurenčnost in družbeni napredek.

.....

Predsednica Ursula von der Leyen je januarja 2023 odprla vesoljsko izstrelišče Esrange na severnem Švedskem, ki ni le prvo vesoljsko izstrelišče na celinskem delu EU, temveč omogoča tudi izstrelitev konstelacij majhnih satelitov, ki krepijo zmogljivosti EU za opazovanje Zemlje, ki so ključnega pomena za boj proti podnebnim nesrečam ali vojaškim grožnjam v realnem času.

.....

Izboljšujemo odpornost na naravne nesreče in nesreče, ki jih povzroči človek

Da bi izboljšala preprečevanje in pripravljenost po vsej Evropi, je Komisija februarja 2023 sprejela priporočilo in sporočilo za določitev skupnih ciljev za **krepitev evropske odpornosti na nesreče na področju civilne zaščite**.

To vključuje načine, kako se evropske države bolje pripravijo na naravne nesreče, vključno s potresi, poplavami in požari v naravi. Glede na hitro spreminjajoče se okolje tveganj je namen evropskih ciljev za odpornost na nesreče izboljšati zmogljivost **mehanizma EU na področju civilne zaščite** za predvidevanje in prenašanje učinkov prihodnjih večjih nesreč in izrednih razmer. V zvezi s tem je bilo sprejetih pet evropskih ciljev in vodilnih pobud za odpornost na nesreče za boljše predvidevanje, pripravo, opozarjanje, odzivanje in varovanje.

Zaradi vse večje grožnje, ki jo za ljudi in okolje predstavljajo vedno hujši požari v naravi, je EU izboljšala svoje zmogljivosti za gašenje teh požarov s **podvojitvijo flote za gašenje iz zraka za poletje 2023** v skladu z zavezo iz govora predsednice Ursule von der Leyen o stanju v Uniji septembra 2022. Rezerva zrakoplovov rescEU za gašenje požarov zdaj vključuje 24 letal in štiri helikopterje iz desetih držav članic. EU je leta 2023 prek mehanizma EU na področju civilne zaščite mobilizirala več sto gasilcev, vozil in letal za množične požare v Evropi in za solidarnostno pomoč našim mednarodnim partnerjem, kot je Kanada. Komisija je na poziv držav članic in Evropskega parlamenta leta 2022 pripravila tudi akcijski načrt za preprečevanje požarov v naravi.

●●●●●

Ob soočenju s posledicami uničujočih poplav je bila **Slovenija deležna izjemne solidarnosti** držav članic EU in iz tujine, vključno z Ukrajino, ki jo je prizadela vojna. Konvoj težkih strojev, ki ga je spremljala ukrajinska ekipa za civilno zaščito, je pomagal očistiti naplavine in odpraviti posledice poplav, ki so prizadele dve tretjini države.

●●●●●

Sočasne nesreče v obliki požarov v naravi, poplav in neurij, ki so v zadnjih mesecih prizadele evropsko celino, poleg odločnega odziva zahtevajo tudi več preprečevanja in pripravljenosti, kot so spremljanje tal, spremljanje gozdov in obnova narave, da bi se izognili najhujšim posledicam podnebnih sprememb.

EU prispeva tudi k večji odpornosti na nesreče zunaj naših meja. Februarja 2023 je EU prek mehanizma EU na področju civilne zaščite usklajevala napotitev več kot 250 gasilcev ter strokovnjakov za usklajevanje in zdravstvenega osebja iz EU v **Čile**. Za boj proti najhujšim požarom v naravi v zadnjem desetletju je tudi **Kanada** prejela takojšnjo pomoč pri gašenju požarov s 350 gasilci, napotenimi prek mehanizma EU na področju civilne zaščite.

.....

Predsednica Ursula von der Leyen je obiskala poplavljen območja dežele Emilija – Romanja

v Italiji, da bi v živo doživela veliko nesebičnost in solidarnost, ki ju je pokazalo več sto prostovoljcev. Mnogi so vzeli dopust, da bi pomagali pri potrebnem obsežnem čiščenju ter obnovi tistim, ki so izgubili svoje domove in podjetja.

.....

Premagovanje pandemije in oblikovanje zdravstvene unije

5. maja 2023 so bile po več kot treh dolgih letih **uradno preklicane izredne razmere mednarodnih razsežnosti v javnem zdravju zaradi COVID-19**. Pandemija je neizbrisno zaznamovala naše državljane in državljanke, našo družbo in naše gospodarstvo. Naš močan duh vzdržljivosti in usklajevanja ter naše globoko zaupanje in znatne naložbe v znanost in inovacije so nam omogočili, da premagamo to krizo, kot je še ni bilo. To je bilo mogoče tudi zaradi našega skupnega čuta evropske solidarnosti – najsi je šlo za distribucijo medicinske opreme, zdravljenje bolnikov, repatriacijo državljanov, ki so obtičali v tujini, ali skupno obnovo naših gospodarstev. Prebivanje skozi pandemijo je okrepilo temeljno prepričanje naše Unije, da smo skupaj močnejši.

Proaktivnost Komisije od začetka leta 2020 v okviru strategije EU za cepiva je prinesla izjemne rezultate. **Več kot 70 % prebivalstva EU je polno cepljenega proti COVID-19**, Komisija pa še naprej zagotavlja dostop do najnovejše razpoložljive različice cepiva, če bi se v prihodnosti pojavile skrb vzbujajoče različice virusa. Projekt EU FAB, mreža proizvajalcev cepiv, bo zagotovil stalno zmogljivost za proizvodnjo od 500 do 700 milijonov odmerkov cepiva letno, če bo to potrebno. Na ta način bodo hitro na voljo cepiva za boj proti morebitnim prihodnjim krizam. V začetku leta 2023 smo podpisali pogodbe z dobavitelji z namenom te pripravljenosti.

Komisija ostaja neomajno zavezana zagotavljanju, da so varna in učinkovita cepiva dostopna po vsem svetu. Do zdaj je proti COVID-19 cepljenega približno 65,5 % svetovnega prebivalstva. EU je imela ključno vlogo pri omogočanju teh cepljenj, saj je izvozila ali razdelila pomemben delež potrebnih odmerkov. Od decembra 2020 je bilo **skoraj 2,5 milijarde odmerkov cepiva proti COVID-19**, kar je približno dve tretjini vseh odmerkov cepiva, proizvedenih v EU, **izvoženih v 168 držav**. Komisija in države članice so se zavezale, da bodo instrumentu COVAX, ki je svetovna pobuda za zagotavljanje pravičnega dostopa do cepiv proti COVID-19, namenile več kot 5 milijard evrov. Poleg tega dejavno podpiramo kampanje cepljenja v partnerskih državah. EU je tudi največja donatorica odmerkov cepiva proti COVID-19, ki se s partnerskimi državami delijo prek instrumenta COVAX, ki ga gosti Svetovna zveza za cepiva in imunizacijo. V okviru instrumenta COVAX je bila doslej 144 sodelujočim državam odposlana več kot milijarda odmerkov cepiva.

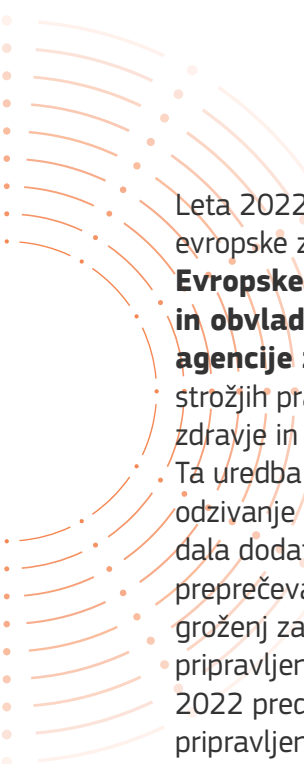
Pandemija COVID-19 je prva, s katero se je bilo treba spopasti v dobi digitalizacije. **Evropsko digitalno covidno potrdilo** je postalo neprecenljivo orodje v tem boju proti pandemiji, saj je bilo v EU od njegove uvedbe leta 2021 izdanih več kot 2,3 milijarde potrdil. Potrdilo je omogočilo varen in prost pretok državljanov in državljanek po Evropski uniji, ko so bile zaradi pandemije potrebne omejitve potovanja. Poleg tega je omogočilo usklajeno odpravo teh omejitev in učinkovito omogočilo varno mednarodno potovanje. Potrdilo, ki upošteva ključna načela EU, kot so zasebnost, varstvo podatkov, odprt dostop, kibernetska varnost, prožnost in pravičnost, je postalo svetovni

standard, saj se je v sistem povezalo 78 držav in ozemelj: 27 držav članic ter 51 držav in ozemelj zunaj EU.

Na podlagi tega uspeha je Svetovna zdravstvena organizacija junija 2023 prevzela sistem EU za digitalno covidno potrdilo, vključno z njegovimi temeljnimi načeli varovanja zasebnosti in najmanjšega obsega podatkov, da bi vzpostavila globalni sistem, ki bo pomagal zaščititi ljudi po vsem svetu pred sedanjimi in prihodnjimi grožnjami za zdravje. To je prvi gradnik svetovne **mreže SZO za digitalna zdravstvena potrdila**, ki bi lahko olajšala tudi prihodnjo digitalizacijo drugih zdravstvenih dokumentov in zagotovila pomembne rezultate na področju zdravja na mednarodni ravni.

Poleti 2022, ko je po vsem svetu izbruhnila bolezen opičjih koz in povzročila izredne razmere v javnem zdravju, je Komisija državam članicam priskočila na pomoč z nujnimi in skupnimi javnimi naročili zdravil in cepiv. To odločno ukrepanje je skupaj z angažiranostjo skupnosti **pomagalo preprečiti, da bi opičje koze v Evropi postale endemične**. Do konca leta 2022 je bil prek skupnih javnih naročil z uporabo sredstev EU zagotovljen dostop do več kot 2,3 milijona odmerkov cepiva za države članice v obdobju 2022–2024.

Nadaljevala so se prizadevanja za izgradnjo močne **evropske zdravstvene unije**, pomembnega dosežka Komisije Ursule von der Leyen, katere cilj je varovanje zdravja državljanov EU, EU in njenim državam članicam pa nudi orodja za preprečevanje prihodnjih pandemij in spopadanje z njimi ter izboljšuje odpornost evropskih zdravstvenih sistemov.

Leta 2022 so bili vzpostavljeni temelji evropske zdravstvene unije z okrepitevijo **Evropskega centra za preprečevanje in obvladovanje bolezni** ter **Evropske agencije za zdravila**, skupaj z uvedbo strožjih pravil o resnih čezmejnih grožnjah za zdravje in uredbo o okviru za izredne razmere. Ta uredba je organu EU za pripravljenost in odzivanje na izredne zdravstvene razmere dala dodatna pooblastila za učinkovitejše preprečevanje in obvladovanje čezmejnih groženj za zdravje. Naš napredek pri pripravljenosti in odzivanju je bil novembra 2022 predstavljen v prvem poročilu o stanju pripravljenosti na področju zdravja.

Komisija je maja 2022 predlagala **evropski zdravstveni podatkovni prostor**, da bi v celoti izkoristili potencial zdravstvenih podatkov in EU omogočili, da doseže kvantni preskok pri načinu zagotavljanja zdravstvenega varstva ljudem po vsej Evropi. Ta pobuda posameznikom omogoča nadzor nad njihovimi zdravstvenimi podatki in nudi dosleden okvir za izkoriščanje potenciala zdravstvenih podatkov za inovacije, nova zdravila, boljše zdravstveno varstvo in oblikovanje politik ob upoštevanju zlatega standarda norm EU s področja varstva podatkov.

Aprila 2023 je bil evropski zdravstveni uniji dodan eden ključnih stebrov – **najpomembnejša revizija farmacevtske zakonodaje v dveh desetletjih**. Cilj te predlagane revizije je ustvariti enotni trg za zdravila s spodbujanjem boljše razpoložljivosti, dosegljivosti in cenovne dostopnosti zdravil, hkrati pa okrepiti inovacije in konkurenčnost farmacevtske industrije EU. Julija 2022 so bila predlagana tudi nova pravila za dodatno povečanje varnosti in kakovosti snovi človeškega izvora, da bi se izboljšala zaščita vseh, ki darujejo te kritične zdravstvene proizvode ali se z njimi zdravijo.

Evropski načrt za boj proti raku, eden osrednjih stebrov evropske zdravstvene unije, je naš odziv na trajno grožnjo, s katero se je večina ljudi v EU že srečala ali se bo srečala. Leta 2020 je bilo v EU zabeleženih več kot 2,7 milijona diagnoz raka in 1,3 milijona smrti zaradi raka, zato smo neomajno odločeni, da nekoč premagamo to bolezen. Načrt je najcelovitejša pobuda EU za boj proti raku doslej in ima trdno financiranje s proračunom v višini 4 milijard evrov. Septembra 2022 je bil uveden nov znanstveno utemeljen pristop k presejalnim pregledom za odkrivanje raka, ki je k priporočilom za presejalne preglede dodal raka na prostati, pljučih in želodcu, s čimer priporočila zdaj zajemajo šest rakavih obolenj, ki predstavljajo 55 % vseh novih primerov in več kot 50 % z rakom povezanih smrti v EU. V začetku leta 2023 se je začela nova evropska pobuda za slikanje raka, da bi bolje izkoristili moč podatkov in digitalnih tehnologij, kot je umetna inteligenca, za boljše odkrivanje in zdravljenje raka.

Junija 2023 smo predstavili **prvi celovit pristop EU k duševnemu zdravju**, ki odraža priporočila državljanov in državljanek s Konference o prihodnosti Evrope in je odgovor na pozive Evropskega parlamenta k večjemu ukrepanju na področju duševnega zdravja. Ta celoviti pristop obravnava duševno zdravje v vseh politikah in prinaša pobude za spodbujanje dobrega duševnega zdravja s posebnim poudarkom na otrocih in mladih. Komisija bo z 20 vodilnimi pobudami in financiranjem EU v višini 1,2 milijarde evrov podprla države članice pri osredotočanju na ljudi in njihovo duševno zdravje.

Javno zdravje je pomembno za vse. Od izbruha pandemije je Ekipa Evropa, ki jo sestavljajo EU, države članice in evropske finančne institucije, izplačala 47,7 milijarde evrov za podporo javnemu zdravju v naših

partnerskih državah. Komisija je 30. novembra 2022 okrepila svojo vodilno vlogo na področju globalnega zdravja z novo **globalno zdravstveno strategijo EU**. Ta strategija, ki predstavlja zunanjo dimenzijo evropske zdravstvene unije, usmerja EU pri krepitvi zdravja in dobrega počutja, utrjevanju zdravstvenih sistemov in spodbujanju univerzalnega zdravstvenega zavarovanja. V okviru izvajanja pomembne prednostne naloge strategije je bila 17. maja 2023 ustanovljena zdravstvena projektna skupina EU-ZDA za razširitev partnerstva med obema državama na področju zdravja, s poudarkom na sodelovanju pri treh sklopih: prednostnih nalogah na področju raka, globalnih grožnjah za zdravje in krepitvi globalne arhitekture zdravstvene varnosti. Ker poleg tega pripisujemo velik pomen krepitvi preprečevanja pandemij ter pripravljenosti in odzivanja nanje na mednarodni ravni, je EU dejavno zavezana potekajočim pogajanjem o pravno zavezujočem sporazumu o pandemijah in ciljno usmerjeni reviziji Mednarodnega zdravstvenega pravilnika.

Trajnosten in pravičen migracijski sistem

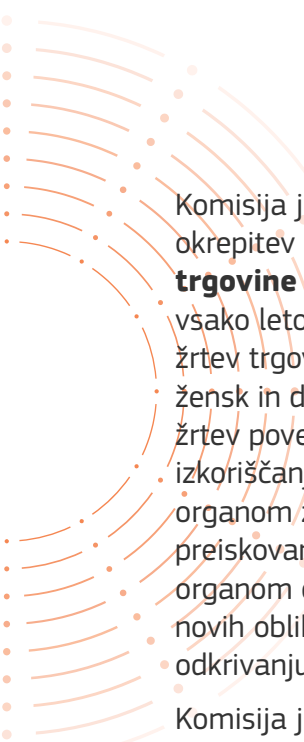
Migracije znotraj Evrope, v Evropo in iz nje so vedno bile in vedno bodo del evropske identitete. Vendar je po nikoli prej zabeleženem številu beguncev in migrantov brez urejenega statusa, ki so v letih 2015 in 2016 vstopili v EU, postalo jasno, da so potrebne reforme. Komisija si je septembra 2020 ob zastoju napredka predhodno predlagane reforme prizadevala za oživitev migracijskega in azilnega sistema EU s predložitvijo **novega pakta o migracijah in azilu** – celovitega in vsevladnega pristopa, namenjenega krepitvi in vključevanju ključnih politik EU na

področju migracij, azila in upravljanja meja na pošten, human, trajnosten in učinkovit način. Medinstitucionalna pogajanja so v letu 2023 dobila znaten zagon, saj sta sozakonodajalca okrepila prizadevanja za napredek pri vseh zakonodajnih predlogih v okviru novega pakta, da bi se o njih lahko dogovorili do konca zakonodajnega obdobja.

Da bi podprla države članice, ki se soočajo z neposrednimi izzivi, se je Komisija odzvala tudi z operativnimi ukrepi. 21. novembra 2022 je predstavila **akcijski načrt EU za osrednje Sredozemlje**. Akcijski načrt je zajemal 20 ukrepov, ki jih izvajajo EU in njene države članice. Namenjeni so zmanjševanju obsega nedovoljenih in nevarnih migracij, odpravljanju temeljnih vzrokov, zagotavljanju rešitev za nove izzive na področju iskanja in reševanja ter krepitvi solidarnosti med državami članicami v ravnovesju z njihovo odgovornostjo.

Nedovoljeno gibanje po zahodnobalkanskih poteh se je v letu 2022 znatno povečalo. Komisija je v začetku decembra 2022 predstavila **akcijski načrt EU za Zahodni Balkan**, v katerem je določenih 20 operativnih ukrepov za okrepitev sodelovanja s partnerji na Zahodnem Balkanu na področju migracij in upravljanja meja. Ti ukrepi so imeli znaten učinek, saj se je obseg nedovoljenega gibanja v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 zmanjšal za približno 25 %.

Junija 2023 je Komisija predstavila **akcijski načrt EU za zahodnosredozemsko in atlantsko migracijsko pot**. EU krepí svoja partnerstva s ključnimi državami izvora in tranzita vzdolž teh poti. Ukrepi, ki so jih sprejeli EU, države članice in mednarodni partnerji, prispevajo k znatnemu zmanjšanju števila nedovoljenih prihodov.

Komisija je 19. decembra 2022 predlagala okrepitev pravil za **preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej**. V EU vsako leto več kot 7 000 ljudi postane žrtev trgovine z ljudmi. Večina žrtev je žensk in deklet, vendar se delež moških žrtev povečuje, zlasti zaradi delovnega izkoriščanja. Posodobljena pravila bodo organom za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj in pravosodnim organom olajšala preiskovanje in pregon novih oblik izkoriščanja ter pomagala pri odkrivanju in podpiranju žrtev.

Komisija je 14. marca 2023 določila skupno vizijo upravljanja zunanjih meja v obliki prvega cikla večletne strateške politike za **evropsko integrirano upravljanje meja**, ki zajema naslednjih pet let. Ta zagotavlja usklajen okvir za nacionalne organe, ki upravljajo mejo, ter za več kot 120 000 uslužbencev nacionalnih mejnih organov in Evropske agencije za mejno in obalno stražo, ki sodelujejo pri varovanju meja EU.

Razvoj **zakonitih poti** prispeva k zmanjševanju nedovoljenih migracij in lahko pomaga okrepiti evropska gospodarstva. Glede na staranje prebivalstva in vrzeli v spretnostih, ki jih je treba nujno zapolniti, moramo privabiti ljudi s spretnostmi in talenti, ki jih naša gospodarstva potrebujejo. Komisija je letos objavila nov razpis za dodelitev nepovratnih sredstev za ukrepe v višini 40 milijonov evrov v okviru Sklada za azil, migracije in vključevanje, ki bodo namenjena financiranju zakonitih migracijskih poti in vključevanja. Potekajo tudi prizadevanja za vzpostavitev partnerstev za privabljanje talentov z Marokom, Tunizijo, Egiptom, Bangladešem in Pakistanom, vključno s finančno podporo iz Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) – Globalna Evropa. Komisija je oktobra 2022 začela izvajati tudi pilotni nabor talentov EU,

da bi olajšala vključevanje Ukrajincev in Ukrajink na trg dela, jeseni pa bo predstavila zakonodajni predlog za vzpostavitev celovitega nabora talentov EU. To bi bila prva vseevropska platforma, katere cilj je povečati privlačnost EU za državljane tretjih držav, ki iščejo zaposlitvene možnosti v EU. Delodajalcem v EU bo pomagala najti talente, ki jih potrebujejo, in obenem zagotavljala dostojne delovne pogoje.

Komisija je januarja 2023 vzpostavila **platformo za delovne migracije**, da bi pospešila migracije kvalificirane delovne sile iz tretjih držav v EU ter zagotovila, da se dobro upravljajo in so usmerjene tja, kjer obstajajo potrebe po delovni sili in spretnostih. Nova platforma združuje strokovnjake za migracije in zaposlovanje, da bi spodbudila tesno sodelovanje med obema sektorjema ter med državami članicami in EU v podporo učinkoviti operacionalizaciji pobud na ravni EU na področju zakonitih migracij in zaposlovanja.

Celovita integracija in vključevanje državljanov in državljanek tretjih držav prispevata k rasti, odpornosti in blaginji EU. Komisija nadaljuje izvajanje **akcijskega načrta za integracijo in vključevanje za obdobje 2021–2027**, ki predvideva ukrepe na področju izobraževanja, dostopa do trga dela, nastanitve in zdravstvenega varstva. Decembra 2022 je Komisija s skupno izjavo, ki vključuje posebno podporo ljudem, ki bežijo pred rusko vojno agresijo proti Ukrajini, ponovno potrdila evropsko partnerstvo za vključevanje z evropskimi socialnimi in gospodarskimi partnerji.

Medtem ko je bila za reševanje takojšnjih in perečih izzivov vzdolž migracijskih poti predlagana vrsta operativnih ukrepov, so strukturne rešitve odvisne od **skupne migracijske in azilne politike EU**. Zato je dogovor o celovitem sklopu reform na

področju azila in migracij, o katerih trenutno potekajo pogajanja, ključnega pomena. Komisija pozdravlja kompromisne dogovore, dosežene decembra 2022 v medinstitucionalnih pogajanjih glede predlogov o okviru za preselitev, pogojih za azil in pogojih za sprejem, ter uspešen politični dogovor, ki ga je junija Svet dosegel o dveh ključnih stebrih novega pakta o migracijah in azilu – uredbi o upravljanju azila in migracij ter uredbi o azilnih postopkih – kot tudi delo, ki ga je v zvezi s temi predlogi opravil Evropski parlament pri letošnjem dogovoru o mandatih za pogajanja. Komisija je pripravljena sodelovati z Evropskim parlamentom in Svetom, da bi uspešno zaključili medinstitucionalna pogajanja do konca tega zakonodajnega obdobja, kot je določeno v skupnem časovnem načrtu.

.....

Grčija izvaja pionirski projekt vključevanja, ki se financira iz instrumenta NextGenerationEU in v okviru katerega se begunci in migranti, vključno z invalidi, usposablajo na področju zaščite pred požari in potresi. Projekt zbližuje lokalne prebivalce in migrante v soočanju s skupnimi izzivi.

.....

Odzivamo se na humanitarne pozive

Če bi tisti, ki potrebujejo humanitarno pomoč, imeli država, bi bila to tretja največja država na svetu s 360 milijoni državljanov. In število trpečih v tej neobstoječi državi eksponentno narašča, saj se je od začetka leta 2022 povečalo za 30 %.

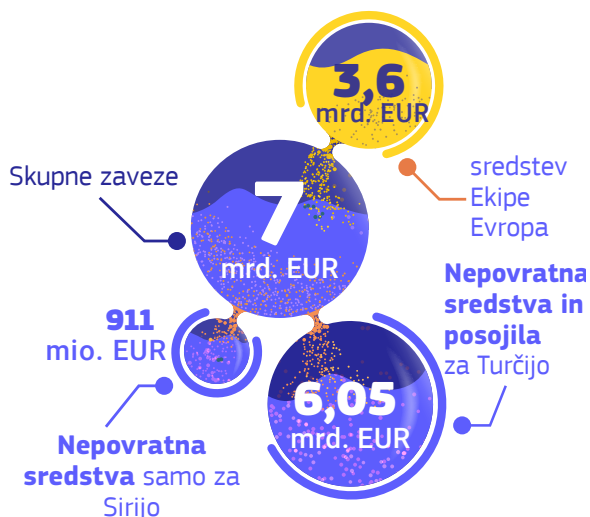
Poleg podpore Ukrajini brez primere je Komisija še naprej zagotavljala humanitarno pomoč po vsem svetu tistim, ki jo najbolj potrebujejo. Prvotnemu proračunu EU za humanitarno pomoč za leto 2023 v višini 1,7 milijarde evrov so se po potrebi dodeljevala dodatna sredstva. Države članice so skupaj s Komisijo napovedale začetno **humanitarno financiranje v višini 8,4 milijarde evrov za leto 2023** kot konkreten izraz svetovne solidarnosti in vodilne vloge EU pri humanitarnem delovanju. Za odpravo vse večje vrzeli med humanitarnimi potrebami in razpoložljivim financiranjem na svetovni ravni so države članice maja 2023 odobrile prelomne sklepe Sveta, v katerih je določen prostovoljni cilj, da se 10 % uradne razvojne pomoči nameni humanitarnemu delovanju.

Sirijo in Turčijo je 6. februarja 2023 prizadel potres z magnitudo 7,8, ki sta mu sledila vsaj dva druga večja potresa, kar je povzročilo obsežno uničenje in na tisoče žrtev.

EU je sočutje in solidarnost pretvorila v dejanja in takoj začela največjo akcijo iskanja in reševanja, ki se je usklajevala prek mehanizma EU na področju civilne zaščite. EU je tako pokazala svojo izjemno solidarnost. 21 evropskih držav je poslalo na pomoč enote za prvi odziv in zdravstvene ekipe, prek zaloge v okviru rescEU pa

Mednarodna donatorska konferenca

Skupaj za prebivalce
Turčije in Sirije

ponudilo milijone izdelkov, kot so oprema za zatočišča, grelniki, generatorji, medicinska oprema, hrana in topla oblačila.

Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen in švedsko predsedstvo Sveta Evropske unije sta mesec za tem soorganizirala **mednarodno donatorsko konferenco za solidarnost z žrtvami potresa v Turčiji in Siriji**.

Donatorji so se na konferenci zavezali k pomoči v višini skoraj 7 milijard evrov, od tega 911 milijonov evrov v obliki nepovratnih sredstev za Sirijo in 6,05 milijarde evrov v obliki nepovratnih sredstev in posojil za Turčijo.

EU in Kanada sta 16. in 17. marca 2023 soorganizirali **mednarodno konferenco za solidarnost z venezuelskimi begunci in migranti ter njihovimi državami in skupnostmi gostiteljicami**. Dogodek je bil osredotočen na pomen usklajenega ukrepanja na vseh medsebojno povezanih področjih humanitarnega delovanja, razvoja in stabilizacije.

EU je 14. in 15. junija 2023 gostila **sedmo bruseljsko konferenco o prihodnosti Sirije in širše regije**, na kateri so se udeleženci zavezali zagotoviti 5,6 milijarde evrov pomoči. Na konferenci je bila ponovno poudarjena nadaljnja podpora EU in mednarodne skupnosti sirskega prebivalstvu, sirskega beguncem in njihovim gostiteljskim skupnostim v sosednjih državah, kriza v Siriji pa zdaj poteka že trinajsto leto.

EU se odziva na humanitarne pozive tudi zunaj našega neposrednega sosledstva. Marca 2023 je zaradi hitrega slabšanja razmer na vzhodu **Demokratske republike Kongo** vzpostavila operacijo humanitarnega zračnega mostu v Gomo. Ob podpori Francije je prek njega med drugim potekala dostava medicinskih in prehranskih potrebščin. Za lažjo dostavo življenjsko pomembne pomoči je EU od avgusta 2021 opravila 29 tovornih letov v okviru humanitarnega zračnega mostu v **Afganistan**, zadnji let pa je v Afganistanu pristal 24. maja 2023.

V takojšnjem odzivu na vojno, ki je aprila 2023 izbruhnila v **Sudan**, je EU svoje začetno humanitarno financiranje v višini 73 milijonov evrov junija 2023 povečala za dodatnih 60 milijonov evrov, ob tem pa je soorganizirala še mednarodni donatorski dogodek. EU je vzpostavila tudi humanitarni zračni most v Sudan in sosednji **Čad** za dostavo življenjsko pomembnih dobrin v ti dve državi. Novembra 2022 je bil vzpostavljen humanitarni zračni most v **Burkina Faso**. Prek njega je bila omogočena dostava hrane in osnovnih potrebščin več sto tisoč ljudem na blokiranih območjih, ki jim grozi lakota.

EU bo še naprej sodelovala z našimi partnerji po vsem svetu, da bi zagotovila humanitarno pomoč tistim, ki jo potrebujejo, in pomagala pri reševanju strukturnih vprašanj, ki povzročajo razseljevanje, lakoto in konflikte.

Časovnica

SEPTEMBER 2022

.....

6. 9.

Bosna in Hercegovina se pridruži mehanizmu EU na področju civilne zaštite.

.....

14. 9.

Komisija predlaga prepoved dostopnosti proizvodov, izdelanih s prisilnim delom, na trgu EU.

.....

15. 9.

Komisija predstavi predlog novega akta o kibernetiki odpornosti, ki bo potrošnike in podjetja zaščitil pred izdelki z nezadostnimi varnostnimi značilnostmi.

.....

7. 9.

Evropska komisija predlaga evropsko strategijo oskrbe za zagotavljanje visokokakovostnih, cenovno ugodnih in dostopnih storitev oskrbe ter izboljšanje položaja oskrbovancev in tistih, ki skrbijo zanje.

.....

14. 9.

Komisija predstavi predlog za nujno posredovanje na evropskih energijskih trgih v odziv na znatno zvišanje cen.

.....

16. 9.

Evropski akt o svobodi medijev: Komisija opredeli pravila za zaščito pluralnosti in neodvisnosti medijev v EU.

.....

20. 9.

Komisija v okviru evropske zdravstvene unije predlaga nov pristop EU k odkrivanju raka s številčnejšimi in boljšimi presejalnimi pregledi.

.....

21. 9.

Komisija v skladu s pravili EU o državni pomoči odobri pomembni projekt skupnega evropskega interesa za podporo raziskavam in inovacijam, začetku uporabe v industriji ter izgradnji ustrezne infrastrukture v vrednostni verigi vodika.

.....

21. 9.

EU napove 715 milijonov evrov za Globalni sklad, da bi rešila milijone življenj v boju proti aidsu, tuberkulozi in malariji.

.....

28. 9.

Komisija predstavi celovit pristop za boljšo zaščito ljudi in okolja pred azbestom ter za zagotavljanje prihodnosti brez azbesta.

.....

28. 9.

Komisija pozove države članice, naj v okviru zaveze k zmanjšanju revščine in socialne izključenosti v EU posodobijo svoje sisteme minimalnega dohodka.

.....

29. 9.

Komisija sprejme smernice o uporabi konkurenčnega prava EU za kolektivne pogodbe v zvezi z delovnimi pogoji samozaposlenih oseb brez zaposlenih.

OKTOBER 2022

.....

4. 10.

EU sprejme prvi akcijski načrt za mlade v okviru zunanjega delovanja EU, da bi okrepila sodelovanje z mladimi po vsem svetu.

.....

4. 10.

EU na šestih lokacijah po Evropi uvede prvo kvantno tehnologijo.

.....

4. 10.

Evropski parlament in Svet Evropske unije sprejmeta direktivo o ustreznih minimalnih plačah za spodbujanje kolektivnih pogajanj in izboljšanje zaščite z minimalno plačo za delavce in delavke v EU.

.....

6. 10.

V zvezi z neizzvano in neupravičeno vojaško agresijo proti Ukrajini EU doseže dogovor o osmem svežnju sankcij proti Rusiji.

.....

10. 10.

Ukrajina: Komisija začne izvajati pilotni program nabora talentov EU za opredelitev spretnosti Ukrajincev in Ukrajink, ki bežijo pred vojno, ter pomoč pri njihovem povezovanju z delodajalci v EU in iskanju zaposlitve.

.....

12. 10.

Širitveni sveženj 2022: Komisija predstavi oceno reform na Zahodnem Balkanu in v Turčiji ter priporoči status kandidatke za Bosno in Hercegovino.

.....

14. 10.

Na letnih srečanjih Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada EU prispeva 100 milijonov evrov v skrbniški sklad za zmanjševanje revščine in rast za podporo ranljivim afriškim, karibskim in pacifiškim državam.

.....

17. 10.

Letalstvo: podpis prelomnega sporazuma o letalstvu med EU in Združenjem držav jugovzhodne Azije (ASEAN), ki bo povezal 1,1 milijarde ljudi.

.....

18. 10.

Komisija poda dodatne predloge za boj proti visokim cenam energije in zagotovitev zanesljive oskrbe z energijo.

.....

18. 10.

Zeleni dogovor: Komisija z Marokom podpiše svoje prvo zeleno partnerstvo v okviru evropskega zelenega dogovora.

.....

19. 10.

Komisija sprejme revidirani okvir za državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije.

.....

24. 10.

Zdravstvena unija: Svet sprejme zadnje temeljne akte evropske zdravstvene unije.

.....

25. 10.

Na mednarodni strokovni konferenci, ki sta jo skupaj organizirala Komisija in predsedstvo skupine G7, je ponovno potrjena neomajna odločenost, da se Ukrajini zagotovi podpora za okrevanje.

.....

26. 10.

Evropski zeleni dogovor: Komisija predlaga pravila za čistejši zrak in vodo.

.....

28. 10.

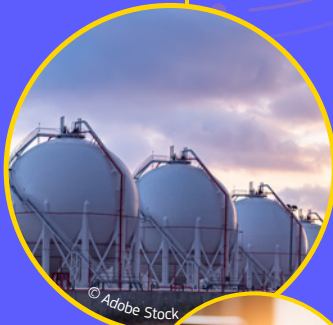
Brezemisijna vozila: prvi dogovor v okviru svežnja Pripravljeni na 55 bo do leta 2035 zaustavil prodajo novih avtomobilov z emisijami CO₂ v EU.

NOVEMBER 2022

.....
1. 11.

V skladu z načrtom REPowerEU so države članice EU pred zimo napolnile svoja skladišča plina do 95 % zmogljivosti in tako presegle ciljnih 80 %.

.....
1. 11.

Akt o digitalnih trgih: veljati začnejo pravila za digitalne vratarje za zagotavljanje odprtih trgov.

.....
3. 11.

Komisija vloži 3 milijarde evrov v inovativne projekte na področju čistih tehnologij za uresničitev načrta REPowerEU in čimprejšnjo energetske neodvisnosti Evrope od ruskih fosilnih goriv.

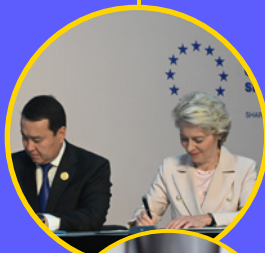

.....
3. 11.

Vrh berlinskega procesa: EU napove sveženj za energetske podporo za Zahodni Balkan v višini 1 milijarde evrov.

.....
7. 11.

EU na konferenci Združenih narodov o podnebnih spremembah (COP27) sklene strateško partnerstvo s Kazahstanom na področju surovin, baterij in obnovljivega vodika.

.....
7. 11.

Komisija sprejme ukrepe za spodbujanje preglednosti v sektorju kratkoročnega najema v korist vseh akterjev.

8. 11.

EU na konferenci COP27 sklene strateško partnerstvo z Namibijo na področju trajnostnih surovin in obnovljivega vodika. S petimi partnerskimi državami vzpostavi tudi partnerstva za gozdove.

8. 11.

EU doseže dogovor o zmanjšanju nacionalnih emisij iz prometa, stavb, odpadkov in kmetijstva.

9. 11.

Načrt REPowerEU: Komisija s hitrejšim izdajanjem dovoljenj za obnovljive vire energije pospeši zeleni prehod z ruskega plina.

9. 11.

Komisija predlaga stabilen in predvidljiv sveženj podpore Ukrajini za leto 2023 v višini do 18 milijard evrov.

10. 11.

Komisija predlaga nove standarde Euro 7 za zmanjšanje emisij onesnaževal iz vozil in izboljšanje kakovosti zraka.

10. 11.

Kibernetska obramba: Komisija predstavi politiko EU za kibernetsko obrambo in akcijski načrt za vojaško mobilnost 2.0, da bi okrepila zmogljivost EU za zaščito svojih državljanov in državljanek ter infrastrukture.

11. 11.

EU v okviru evropskega zelenega dogovora doseže dogovor o povečanju odvzema ogljika z ukrepi na področju rabe zemljišč, gozdarstva in kmetijstva.

.....
16. 11.

EU doseže dogovor z Egiptom o krepitvi sodelovanja pri prehodu na čisto energijo.

.....
16. 11.

Veljati začne akt o digitalnih storitvah, nov sklop pravil EU za varnejše in odgovornejše spletno okolje.

.....
18. 11.

Albanija se pridruži mehanizmu EU na področju civilne zaščite.

.....
15. 11.

EU in mednarodne partnerice sklenejo prelomno partnerstvo za pravičen energetske prehod z Indonezijo.

.....
16. 11.

Ekipa Evropa na konferenci COP27 v okviru strategije Global Gateway napove sveženj v višini 1 milijarde evrov za prilagajanje podnebnim spremembam in odpornost proti njim v Afriki.

.....
18. 11.

Strategija Global Gateway: Ekipa Evropa začne izvajati pobudi za energijo in digitalno povezanost v Srednji Aziji.

.....
18. 11.

Komisija sprejme predlog akta o interoperabilni Evropi za okrepitev čezmejne interoperabilnosti in sodelovanja v javnem sektorju po vsej EU.

.....

21. 11.

EU na konferenci COP27 pokaže, da si prizadeva ohraniti dosegljivost cilja omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C, in prispeva k vzpostavitvi uravnotežene nove ureditve financiranja.

.....

22. 11.

Komisija predlaga nov instrument EU za omejitev pretiranih dvigov cen plina.

.....

28. 11.

Komisija predstavi revidirana pravila, ki bodo omogočila cenejše, hitrejše in predvidljivejše varstvo industrijskih modelov po vsej EU.

.....

30. 11.

Globalno zdravje: Komisija sprejme novo globalno zdravstveno strategijo EU za izboljšanje globalne zdravstvene varnosti in zagotovitev boljšega zdravja za vse v spreminjajočem se svetu.

.....

22. 11.

Usklajevanje ekonomskih politik: Komisija predstavi smernice za pomoč pri spoprijemanju z energetske krizo ter za bolj zeleno in digitalno Evropo.

.....

28. 11.

EU in Južna Koreja vzpostavita novo digitalno partnerstvo.

.....

30. 11.

Evropski zeleni dogovor: Komisija predlaga nova pravila na ravni EU za zmanjšanje količine embalaže in odpadne embalaže ter pravila o certificiranju odvzemov ogljika, da bi lahko dosegli neto ničelne emisije.

DECEMBER 2022

.....

2. 12.

EU in Japonska podpišeta memorandum o sodelovanju za spodbujanje inovacij in razvoj mednarodnega trga vodika.

.....

2. 12.

Ukrajina: Komisija predlaga opredelitev kršitve sankcij EU v zvezi z rusko invazijo na Ukrajino kot kaznivo dejanje.

.....

3. 12.

Skupina G7 sprejme dogovor o najvišji ceni nafte, ki zmanjša ruske prihodke in hkrati ohrani stabilnost svetovnih energijskih trgov.

.....

6. 12.

Evropski zeleni dogovor: EU sprejme zakonodajo za boj proti krčenju in degradaciji gozdov po svetu, ki ju povzročata proizvodnja in potrošnja v EU.

.....

6. 12.

Na vrhu EU-Zahodni Balkan v Tirani v Albaniji je ponovno potrjena usmerjenost regije v članstvo v EU in njeno strateško partnerstvo z EU.

.....

7. 12.

Sveženj o enakosti: Komisija predlaga nova pravila o priznavanju starševstva med državami članicami.

.....

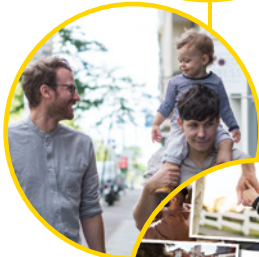
8. 12.

Komisija predlaga vrsto ukrepov za posodobitev sistema EU za davek na dodano vrednost, njegovo boljše delovanje za podjetja in povečanje njegove odpornosti na goljufije s polnim sprejemanjem in spodbujanjem digitalizacije.

.....

9. 12.

Evropski zeleni dogovor: dosežen dogovor na ravni EU o novi zakonodaji za bolj trajnostne in krožne baterije v podporo energetskega prehodu in konkurenčnosti v industriji.

.....

6. 12.

Evropski zeleni dogovor: Parlament in Svet se dogovorita o novih pravilih o uporabi sistema EU za trgovanje z emisijami v letalskem sektorju.

.....

7. 12.

Komisija predlaga okrepitev organov za enakost, zlasti njihove neodvisnosti, virov in pristojnosti, da bi se lahko učinkoviteje borili proti diskriminaciji v Evropi.

.....

9. 12.

Komisija s partnerji v sektorju vzpostavi novo industrijsko zavezništvo za spodbujanje izkoriščanja sončne energije in okrepitev energetske varnosti v EU.

.....

9. 12.

EU in Čile zaključita pogajanja o naprednem okvirnem sporazumu.

.....

11. 12.

Prvi sestanek odbora za strategijo Global Gateway.

.....

13. 12.

Varnostna unija: Komisija predlaga nova pravila o predhodnih informacijah o potnikih za lažje upravljanje zunanjih meja in povečanje notranje varnosti.

.....

9. 12.

Evropska zdravstvena unija: Svet sprejme nov pristop k presejalnim pregledom za odkrivanje raka, ki temelji na predlogu Komisije za okrepitev preprečevanja te bolezni z zgodnjim odkrivanjem.

.....

12. 12.

EU z afriškimi partnericami začne izvajati dve pobudi Ekipe Evropa s področja migracij, usmerjeni na atlantsko in osrednjeevropsko migracijsko pot.

.....

13. 12.

Evropski zeleni dogovor: Parlament in Svet dosežeta dogovor o mehanizmu za ogljično prilagoditev na mejah.

.....

14. 12.

Na vrhu EU-ASEAN EU in njene države članice napovejo mobilizacijo 10 milijard evrov v okviru strategije Global Gateway za pospešitev naložb v infrastrukturo v državah ASEAN.

.....

14. 12.

Komisija sprejme nova pravila o državni pomoči za kmetijski, gozdarski, ribiški in akvakulturni sektor.

.....

15. 12.

Parlament in Svet dosežeta politični dogovor o novih pravilih o ukrepih, ki bodo omogočili večjo preglednost in učinkovito izvrševanje načela enakega plačila za enako delo za ženske in moške.

.....

16. 12.

Komisija po Konferenci o prihodnosti Evrope organizira prvi evropski državljski forum o zmanjševanju količine živilskih odpadkov.

.....

16. 12.

Ukrajina: EU sprejme dogovor o devetem svežnju sankcij proti Rusiji zaradi njene invazije na Ukrajino.

.....

16. 12.

EU in Ukrajina podpišeta sporazum o svežnju podpore v višini 100 milijonov evrov za obnovo šol, poškodovanih v vojni.

.....

18. 12.

Evropski zeleni dogovor: Parlament in Svet dosežeta dogovor o okrepitvi sistema trgovanja z emisijami in ustanovitvi Socialnega sklada za podnebje za podporo ljudem pri prehodu na čistejšo energijo.

.....

19. 12.

EU na konferenci ZN o biotski raznovrstnosti (COP15) skupaj s 195 državami sprejme zgodovinski Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost, ki vključuje globalne cilje za zaščito in obnovo narave za sedanje in prihodnje generacije.

.....

19. 12.

Komisija predlaga strožja pravila za boj proti razvijajočemu se kaznivemu dejanju trgovine z ljudmi.

.....

31. 12.

Zaključni se izvajanju instrumenta SURE za zaščito delovnih mest in dohodkov, ki jih je prizadela pandemija COVID-19, potem ko je odigral ključno vlogo pri blaženju posledic pandemije in podpiranju gospodarskega okrevanja. V letu 2021 je instrument SURE podpiral 9 milijonov ljudi in več kot 900 000 podjetij v 15 državah članicah, kar se je s postopnim opuščanjem ukrepov občutno zmanjšalo v letu 2022, ko je podpiral 350 000 ljudi in 40 000 podjetij v 4 državah članicah.

.....

21. 12.

Sklad za modernizacijo predstavi naložbe v višini 4,11 milijarde evrov za projekte energetskega prehoda v 8 državah članicah za zmanjšanje odvisnosti od ruskih fosilnih goriv in pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov.

JANUAR 2023

.....

1. 1.

Hrvaška se pridruži območju evra in schengenskem območju.

.....

10. 1.

EU in Nato podpišeta novo skupno izjavo o sodelovanju. Dogovorita se, da bosta okrepila boj proti hibridnim in kibernetским grožnjam ter terorizmu, povečala sodelovanje na področju nastajajočih prelomnih tehnologij in vesolja, reševala grozeče posledice podnebne krize za varnost ter izboljšala odpornost kritične infrastrukture.

.....

17. 1.

Komisija uvede mehanizem za spodbujanje talentov, razvit za podporo regijam EU, ki jih je prizadelo pospešeno upadanje delovno sposobnega prebivalstva.

.....

1. 1.

EU leta 2023 praznuje 30. obletnico svojega enotnega trga, ki je eden največjih dosežkov evropskega povezovanja.

.....

12. 1.

Veljati začne uredba o tujih subvencijah. Ta novi sklop pravil bo EU omogočil, da ostane odprta za trgovino in naložbe, hkrati pa zagotovil enake konkurenčne pogoje za vsa podjetja, ki poslujejo na enotnem trgu.

© Adobe Stock

.....

23. 1.

Evropska zdravstvena unija: Komisija predstavi evropsko pobudo za slikanje raka, s katero bo izvajalce zdravstvene dejavnosti, raziskovalne inštitute in inovatorje podprla pri čim boljšem izkoriščanju inovativnih podatkovnih rešitev pri zdravljenju in oskrbi bolnikov z rakom.

.....

17. 1.

Komisija vzpostavi svojo prvo kemično, biološko, radiološko in jedrsko strateško rezervo v okviru mehanizma rescEU, ki jo gosti Finska.

.....

24. 1.

Komisija predstavi Nov dogovor za opraševalce, s katerim želi zaustaviti zaskrbljujoče zmanjševanje števila divjih žužek opraševalk v Evropi.

.....

25. 1.

Komisija predstavi pobudo za nadaljnjo krepitev in spodbujanje socialnega dialoga s posebnimi ukrepi na nacionalni ravni in ravni EU.

.....

26. 1.

Komisija v Pretorii v Južni Afriki naznani začetek izvajanja regionalne pobude Ekipe Evropa za učitelje za podsaharsko Afriko v okviru strategije Global Gateway s prispevkom EU v višini 100 milijonov evrov.

FEBRUAR 2023

.....

1. 2.

EU in Singapur skleneta digitalno partnerstvo.

.....

1. 2.

Komisija predstavi industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za okrepitev konkurenčnosti evropske neto ničelne industrije in podporo hitremu prehodu na podnebno nevtralnost.

.....

2. 2.

Predsednica Komisije Ursula von der Leyen ter 15 komisark in komisarjev odpotuje v Kijev na prvo srečanje kolegija z vlado za poglobitev sodelovanja med EU in Ukrajino v različnih sektorjih.

.....

3. 2.

V Kijevu poteka vrh EU-Ukrajina.

.....

4. 2.

Ukrajina: EU s partnericami iz skupine G7 doseže dogovor o cenovni kapici za ruske naftne proizvode.

.....

6. 2.

EU in Indija ustanovita Svet za trgovino in tehnologijo za reševanje izzivov, ki nastajajo na stičiščih trgovine, zaupanja vredne tehnologije in varnosti.

.....

8. 2.

Komisija sprejme cilje EU za odpornost na nesreče s priporočili za države članice za boljše predvidevanje, pripravo, odzivanje in varovanje, da bi okrepile svojo odpornost na prihodnje nesreče po Evropi.

.....

6. 2.

Takoj po uničujočih potresih, ki so prizadeli Turčijo in Sirijo, Komisija začne svojo največjo operacijo iskanja in reševanja prek mehanizma EU na področju civilne zaščite, s katero pomaga reševati življenja v Turčiji ter podpira dostavo humanitarne pomoči sirskega prebivalstvu po vsej državi.

.....

10. 2.

EU prek mehanizma EU na področju civilne zaščite v Čile napoti več kot 250 članov intervencijskih služb iz Španije, Francije in Portugalske, da bi nacionalnim službam pomagali v boju proti ekstremnim požarom v naravi.

.....

13. 2.

Komisija določi pravila za obnovljivi vodik.

.....

14. 2.

Komisija predlaga cilj ničelnih emisij do leta 2030 za nove mestne avtobuse in 90-odstotno zmanjšanje emisij za nove tovornjake do leta 2040.

.....

23. 2.

Komisija predstavi niz ukrepov, da bi vsem državljanke in državljanom ter podjetjem v EU do leta 2030 zagotovila gigabitno povezljivost.

.....

25. 2.

EU sprejme dogovor o desetem svežnju sankcij proti Rusiji.

.....

27. 2.

Komisija in vlada Združenega kraljestva dosežeta načelni politični dogovor o Windsorskem okviru, celovitem sklopu rešitev, s katerimi naj bi dokončno odgovorili na praktične izzive, s katerimi se soočajo državljanke in državljanji ter podjetja na Severnem Irskem.

.....

28. 2.

Strategija Global Gateway: Komisija z Evropsko investicijsko banko podpiše sporazum v vrednosti 4 milijard evrov za podporo podjetjem v afriških, karibskih in pacifiških državah do leta 2027. Ta zajema jamstveni sporazum, ki bo mobiliziral do 3,5 milijarde evrov posojil, in prispevek v skrbniški sklad v višini 500 milijonov evrov.

...

MAREC 2023

.....

1. 3.

Varnost v cestnem prometu: Komisija predstavi predloge za posodobljene zahteve za vozniška dovoljenja in lažje čezmejno izvrševanje cestnoprometnih predpisov.

.....

9. 3.

Komisija sprejme nov začasni okvir državne pomoči za krizne razmere in prehod, da bi spodbudila podporne ukrepe v sektorjih, ki so ključni za prehod na neto ničelno gospodarstvo. Podpre tudi spremembo uredbe o splošnih skupinskih izjemah za državno pomoč, da bi dodatno olajšali, poenostavili in pospešili podporo zelenemu in digitalnemu prehodu EU.

.....

7. 3.

Varnostna unija: delovati začne prenovljeni Schengenski informacijski sistem.

.....

10. 3.

Komisija predstavi vesoljsko strategijo EU za varnost in obrambo za zagotovitev močnejše in odpornejše EU.

.....

10. 3.

EU posodobi svojo strategijo za pomorsko varnost, da bi zagotovili miroljubno uporabo morij in zaščitili področje pomorstva pred novimi grožnjami.

.....

10. 3.

Evropski zeleni dogovor: EU sprejme strožja pravila za povečanje energijske učinkovitosti.

14. 3.

V Bogoti v Kolumbiji je vzpostavljeno digitalno zavezništvo EU-Latinska Amerika in Karibi, skupna pobuda za spodbujanje pristopa k digitalni preobrazbi, ki je osredotočen na človeka.

14. 3.

Komisija predlaga reformo zasnove trga z električno energijo v EU, ki je namenjena spodbujanju obnovljivih virov energije, boljši zaščiti odjemalcev in povečanju industrijske konkurenčnosti.

16. 3.

Komisija predlaga akt o neto ničelni industriji, s katerim namerava povečati obseg proizvodnje čistih tehnologij v Evropski uniji in zagotoviti, da bo EU dobro opremljena za prehod na čisto energijo.

16. 3.

Komisija predlaga celovit nabor ukrepov za zagotavljanje dostopa EU do zanesljive, raznolike, cenovno dostopne in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami.

16. 3.

Ob 30. obletnici enotnega trga Komisija predstavi svoj pristop k zagotavljanju dolgoročne konkurenčnosti EU po letu 2030.

16. 3.

Komisija v okviru pobude novi evropski Bauhaus vzpostavi program za krepitev zmogljivosti za začetek obnove Ukrajine.

.....

17. 3.

Komisija na mednarodni solidarnostni konferenci o venezuelski krizi leta 2023 sprostí 75 milijonov evrov humanitarnih sredstev za to državo.

.....

20. 3.

EU in mednarodni donatorji na donatorski konferenci v Bruslju zberejo 7 milijard evrov za pomoč prebivalcem in prebivalkam Turčije in Sirije po uničujočih potresih februarja 2023.

.....

22. 3.

Komisija predstavi nove pravice potrošnikov, zaradi katerih bo popravilo blaga lažje in privlačnejše. Predlaga tudi skupna merila za boj proti zelenemu zavajanju in zavajajočim okoljskim trditvam.

.....

23. 3.

Evropski zeleni dogovor: Parlament in Svet dosežeta dogovor o zmanjšanju emisij s spodbujanjem trajnostnih goriv v pomorskem prometu.

.....

28. 3.

Evropski zeleni dogovor: EU doseže dogovor o ambicioznem novem aktu o vzpostavitvi zadostne infrastrukture za alternativna goriva.

.....

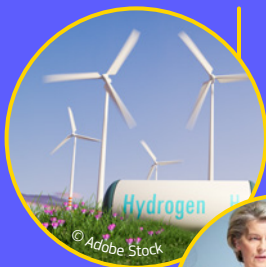
29. 3.

Komisija za izboljšanje poslovnega okolja v EU predlaga večjo preglednost in poenostavitev upravnih postopkov za podjetja.

.....

30. 3.

Evropski zeleni dogovor: EU doseže dogovor o strožji zakonodaji za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov.

.....

30. 3.

Govor predsednice Ursule von der Leyen o odnosih med EU in Kitajsko.

.....

31. 3.

Instrument NextGenerationEU: izplačila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost presežejo 150 milijard evrov.

.....

31. 3.

Načrt REPowerEU: EU doseže svoj prostovoljni cilj 15-odstotnega zmanjšanja povpraševanja po plinu v primerjavi z zadnjimi petimi zimami, ob koncu zime pa je napolnjenih še 60 % njenih zmogljivosti za skladiščenje plina.

APRIL 2023

.....

3. 4.

Komisija obeležuje 30. obletnico Kohezijskega sklada. Od njegove vzpostavitve je bilo prek sklada izvedenih za skoraj 179 milijard evrov naložb v ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo EU.

.....

4. 4.

EU začne razvijati lastne rezerve zatočišč rescEU, ki jih je mogoče uporabiti v primeru kriz ali nesreč, ki presegajo nacionalne zmogljivosti za odzivanje. Rezerve naj bi vzpostavile Hrvaška, Poljska, Slovenija, Španija, Švedska in Turčija.

.....

5. 4.

Na področju pravosodnega sodelovanja Komisija predlaga pravila o prenosu kazenskih postopkov med državami članicami.

.....

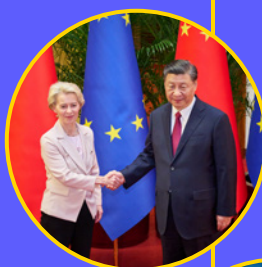
5. 4.

Komisija se odzove na sedmo evropsko državljansko pobudo, za katero je bilo zbranih milijon podpisov, „Rešimo čebele in kmete! Čebelam prijazno kmetijstvo za zdravo okolje“.

.....

6. 4.

Predsednica Ursula von der Leyen obišče Kitajsko.

.....

17. 4.

Komisija ustanovi Evropski center za algoritemsko preglednost, ki bo pomagal pri izvrševanju akta o digitalnih storitvah.

.....

18. 4.

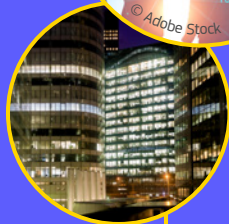
Dosežen je politični dogovor o evropskem aktu o čipih, katerega cilj je okrepiti konkurenčnost in odpornost EU v tem strateškem sektorju.

.....

18. 4.

Komisija sprejme predlog akta EU o kibernetški solidarnosti za okrepitev kibernetkovarnostnih zmogljivosti EU in predstavi prihodnjo akademijo za kibernetške veščine.

.....

18. 4.

Bančna unija: Komisija predlaga reformo okvira za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge.

.....

20. 4.

Ukrajina se pridruži mehanizmu EU na področju civilne zaščite.

.....

24. 4.

Evropski zeleni dogovor: EU in Norveška vzpostavita zeleno zavezništvo za poglobitev sodelovanja na področju podnebja, okolja, energije in čiste industrije.

.....

25. 4.

Akt o digitalnih storitvah: Komisija v skladu z aktom o digitalnih storitvah določi prvi sklop zelo velikih spletnih platform in zelo velikih spletnih iskalnikov.

.....

23. 4.

Državlanski forum o virtualnih svetovih predstavi 23 priporočil za pravične in na človeka osredotočene virtualne svetove v EU.

.....

25. 4.

Energetska platforma EU: Komisija objavi prvi razpis za podjetja za skupno nabavo plina.

.....

26. 4.

Komisija predstavi zakonodajne predloge za izvedbo najobsežnejše reforme pravil ekonomskega upravljanja EU po koncu gospodarske in finančne krize.

.....

26. 4.

Evropski zeleni dogovor: Parlament in Svet dosežeta dogovor o novem aktu za zmanjšanje emisij iz letalstva s spodbujanjem trajnostnih letalskih goriv.

.....

26. 4.

Evropska zdravstvena unija: Komisija predlaga reformo zakonodaje o zdravilih, da bi zdravila postala dostopnejša, cenovno ugodnejša in inovativnejša.

.....

27. 4.

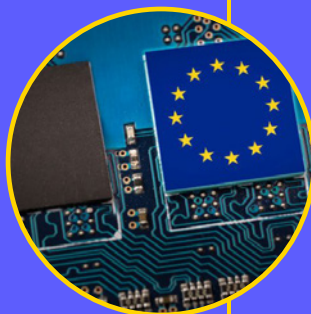
Strategija Global Gateway: Komisija in Evropska investicijska banka napovesta financiranje v višini 18 milijard evrov za spodbujanje naložb v podnebne ukrepe in trajnostna gospodarstva.

.....

27. 4.

Komisija predlaga nova pravila za pomoč podjetjem, da kar najboljše izkoristijo svoje izume in nove tehnologije ter prispevajo h konkurenčnosti in tehnološki suverenosti EU.

MAJ 2023

.....

3. 5.

Komisija sprejme predlog akta v podporo proizvodnji streliva, 500 milijonov evrov vrednega načrta za nujno povečanje zmogljivosti obrambne industrije EU za pomoč Ukrajini.

.....

3. 5.

Komisija predlaga strožja pravila za boj proti korupciji v EU in po svetu.

.....

4. 5.

Komisija predstavi priporočila ukrepov za boj proti spletnemu piratstvu prenosa športnih in drugih dogodkov v živo.

.....

9. 5.

S festivalom spretnosti se uradno začne evropsko leto spretnosti.

.....

10. 5.

Ob vse večjih humanitarnih potrebah zaradi konflikta v Sudanu EU vzpostavi humanitarni zračni most za prevoz kritičnih potrebščin do svojih humanitarnih partnerjev v mestu Port Sudan.

.....

16. 5.

EU in Indija izvedeta prvo ministrsko srečanje Sveta za trgovino in tehnologijo v Bruslju. Poudarek srečanja je na poglobljanju strateškega sodelovanja na področju trgovine in tehnologije.

.....

17. 5.

Vzpostavljena je zdravstvena projektna skupina EU-ZDA.

.....

17. 5.

Komisija predstavi predloge za najambicioznejšo in najcelovitejšo reformo carinske unije EU od njene ustanovitve leta 1968.

.....

18. 5.

Komisija predstavi prvi pregled evropske medijske industrije, ki vsebuje analizo trendov povpraševanja in ponudbe v avdiovizualnem sektorju, sektorju videoiger in sektorju novičarskih medijev.

.....

21. 5.

V odgovor na prošnjo Italije za pomoč zaradi katastrofalnih poplav, ki so prizadele sever države, Komisija prek mehanizma EU na področju civilne zaščite nemudoma mobilizira nujno pomoč iz Belgije, Francije, Slovenije in Slovaške.

.....

19.–21. 5.

Predsednica Ursula von der Leyen se udeleži vrha skupine G7 v Hirošimi na Japonskem.

.....

22. 5.

Na vrhu EU-Južna Koreja v Seulu je napovedano zeleno partnerstvo za poglobitev sodelovanja na področju podnebnih ukrepov, čiste energije in varstva okolja.

.....

22. 5.

Zaradi doslej največjih humanitarnih potreb po svetu Svet sprejme prostovoljni cilj, da se 10 % uradne razvojne pomoči nameni humanitarnemu delovanju.

.....

24. 5.

Unija kapitalskih trgov: Komisija predlaga nova pravila za zaščito in krepitev vloge malih vlagateljev v EU.

.....

30. 5.

Komisija v sodelovanju z državami članicami podvoji floto rescEU za gašenje iz zraka pred prihajajočo sezono požarov v naravi v Evropi.

.....

30. 5.

Center za usklajevanje nujnega odziva, ki je hrbtenica evropske zmogljivosti za nujni odziv in gonilna sila mehanizma EU na področju civilne zaščite, praznuje deseto obletnico delovanja.

.....

31. 5.

Na četrtem ministrskem srečanju Sveta EU-ZDA za trgovino in tehnologijo v mestu Luleå na Švedskem se EU z Združenimi državami dogovori o vzajemnem priznavanju rezultatov inšpekcijskih pregledov dobrih farmacevtskih proizvodnih praks za zdravila za uporabo v veterinarski medicini.

JUNIJ 2023

.....

1. 6.

Komisija sprejme revidirana pravila, da bi podjetjem zagotovila jasnejša in posodobljena navodila, ki jim bodo v pomoč pri presoji združljivosti njihovih sporazumov o horizontalnem sodelovanju s pravili EU o konkurenci.

.....

1. 6.

Predsednica Ursula von der Leyen napove nov sveženj podpore Moldaviji.

.....

7. 6.

EU predstavi novo agendo za okrepitev partnerstva z Latinsko Ameriko in Karibi.

.....

7. 6.

Evropska zdravstvena unija: Komisija predstavi predlog za celovit pristop k duševnemu zdravju.

.....

8. 6.

Organ EU za etiko: Komisija predlaga oblikovanje skupnih etičnih standardov za vse institucije EU.

.....

8. 6.

Komisija v skladu s pravili EU o državni pomoči odobri pomembni projekt skupnega evropskega interesa za podporo raziskavam, inovacijam in začetku uporabe v industriji na področju mikroelektronike in komunikacijskih tehnologij.

.....

8. 6.

EU napoti v Kanado skoraj 300 gasilcev iz Španije, Francije in Portugalske za pomoč v boju proti ekstremnim požarom v naravi.

.....

12.–16. 6.

Predsednica Ursula von der Leyen obišče Brazilijo, Argentino, Čile in Mehiko ter napove naložbe EU v Latinsko Ameriko in Karibe prek strategije Global Gateway v višini 10 milijard evrov.

.....

13. 6.

Socialno gospodarstvo: Komisija predstavi predlog, kako izkoristiti potencial socialnega gospodarstva za ustvarjanje delovnih mest, inovacije in socialno vključevanje.

.....

14. 6.

EU začne pogajanja z Združenimi državami o sporazumu o kritičnih mineralih.

.....

15. 6.

Mednarodna skupnost na sedmi bruseljski konferenci o podpori prihodnosti Sirije in širše regije sprejme zaveze za zagotovitev 5,6 milijarde evrov v letu 2023 in po njem.

.....

19. 6.

EU zaključi pogajanja s Kenijo glede ambicioznega sporazuma o gospodarskem partnerstvu s strogimi določbami o trajnostnosti.

.....

20. 6.

Proračun EU: Komisija predlaga okrepitev dolgoročnega proračuna EU za soočanje z najbolj perečimi izzivi. Predstavi tudi prilagojen sveženj za naslednjo generacijo virov lastnih sredstev.

.....

20. 6.

Komisija in visoki predstavnik predstavita evropsko strategijo za gospodarsko varnost. Strategija se osredotoča na zmanjšanje tveganj, ki izhajajo iz gospodarske soodvisnosti, ob ohranjanju najvišje ravni gospodarske odprtosti in dinamike EU.

.....

20. 6.

Ukrajina: Komisija predlaga vzpostavitev posebnega instrumenta za podporo okrevanju, obnovi in modernizaciji Ukrajine.

.....

23. 6.

EU sprejme 11. sveženj sankcij proti Rusiji zaradi nadaljevanja nezakonite vojne proti Ukrajini.

.....

28. 6.

EU predlaga nov celovit pogled na grožnje miru, varnosti in obrambi, ki jih prinašajo podnebne spremembe in degradacija okolja.

.....

28. 6.

Komisija predstavi predloga za zagotovitev, da bodo lahko državljani in državljanke ter podjetja še naprej dostopali do evrskih bankovcev in kovancev ter z njimi plačevali v celotnem območju evra ter da se določi okvir za morebitno novo digitalno obliko evra, ki bi jo lahko Evropska centralna banka izdajala v prihodnosti in bi dopolnjevala gotovino.

JULIJ 2023

.....

5. 7.

Komisija sprejme ukrepe za trajnostno rabo ključnih naravnih virov ter boljšo odpornost prehranskih sistemov in kmetijstva EU.

.....

3. 7.

Ukrajina: delovati začne Mednarodni center za pregon ruskega kaznivega dejanja agresije proti Ukrajini.

.....

5. 7.

Komisija objavi četrto letno poročilo o stanju pravne države, ki vključuje oceno izvajanja lanskih priporočil in posebna priporočila za države članice.

.....

9. 7.

EU in Nova Zelandija
podpišeta ambiciozen
sporazum o prosti trgovini.

.....

11. 7.

Komisija predstavi
strategijo EU za vodilno
vlogo na področju spleta
4.0 in virtualnih svetov.

.....

11. 7.

Komisija predlaga ukrepe
za učinkovitejši in bolj
trajnosten tovorni promet
z izboljšanjem upravljanja
železniške infrastrukture
ter boljšim informiranjem
o emisijah toplogrednih
plinov v tovornem prometu.

.....

12. 7.

Komisija predlaga okrepitev
pravic žrtev kaznivih dejanj
po vsej EU, da bi prejele
podporo ter lažje dostopale
do informacij, zahtevale
sodno varstvo in prejele
odškodnino.

.....

13. 7.

V Bruslju poteka 29. vrh EU-
Japonska.

.....

16. 7.

Tunizija: dosežen je politični
dogovor o celovitem
partnerskem svežnju.

.....

17.–18. 7.

Voditelji in voditeljice EU in Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav (CELAC) se v Bruslju zberejo na tretjem vrhu EU-CELAC, na katerem Komisija predstavi naložbeno agendo strategije Global Gateway za EU ter Latinsko Ameriko in Karibe.

.....

19. 7.

EU na Političnem forumu ZN na visoki ravni za trajnostni razvoj predstavi svoj prvi prostovoljni pregled napredka pri uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja.

.....

31. 7.

Strategija Global Gateway: predsednica Ursula von der Leyen predstavi pobudo Ekipe Evropa za zeleno gospodarstvo na Filipinih.

AVGUST 2023

.....

9. 8.

EU pošlje nujno pomoč ter mobilizira srednje- in dolgoročno podporo po uničujočih poplavah v Sloveniji.

.....

18. 8.

EU več kot dva meseca pred rokom 1. novembra doseže cilj 90-odstotne napolnjenosti skladišč plina.

